

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

**Operativně pátrací činnost a kriminální
zpravodajství v problematice projevů terorismu**

Diplomová práce

Operational Search Activities Criminal Intelligence
in the Field of Terrorism

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. PhDr. Marian Brzybohatý, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Jakub Bošňak

Praha

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Liberci, dne 15. března 2023

Jakub BOŠŇAK

Anotace

Tato práce předkládá pohled na problematiku projevů terorismu v prostředí České republiky. Definuje pojem terorismus z pohledu českého i mezinárodního. Zabývá se procesem radikalizace, motivací pachatele, hodnocením rizik. Shrnuje českou trestněprávní úpravu teroristických činů a poskytuje přehled prostředků kriminálního zpravodajství. Předkládá kazuistiku vybraných případů terorismu s ohledem na aplikaci prostředků kriminálního zpravodajství a postup orgánů činných v trestním řízení. Ilustruje nemožnost popisu „klasického“ průběhu těchto pro společnost vysoce nebezpečných jednání stejně jako stanovení typických znaků pachatelů. Shrnuje zjištěné poznatky, hodnotí efektivnost kriminálního zpravodajství, navrhuje změny a oblasti hodné zřetele.

Klíčová slova

Informátor * Kriminální zpravodajství * Podpora a propagace terorismu * Použití agenta * Radikalizace * Sledování osob a věcí * Terorismus * Teroristický útok

Annotation

This thesis presents a perspective on the issue of terrorism in the Czech Republic. It defines the concept of terrorism from national and international perspective. It summarizes the Czech criminal law regulation of terrorist acts and provides an overview of the means of criminal intelligence. It presents case studies of selected terrorism cases with regard to the application of means of criminal intelligence and the actions of the authorities. It illustrates the impossibility of describing the typical course of these highly dangerous acts for society as well as determining the typical characteristics of the perpetrators. It summarizes the findings, evaluates the effectiveness of criminal intelligence, suggests changes and areas worthy of consideration.

Keywords

Criminal Intelligence * Informant * Radicalisation * Support and Promotion of Terrorism * Terrorism * Terrorist Attack * Tracking Persons and Objects * Undercover Agent

Obsah

Úvod	7
1 Obecná teoretická a právní část.....	9
1.1 Fenomén terorismus	9
1.2 Evoluce spějící k terorismu.....	13
1.3 Terorismus v prostředí českého trestního práva	18
1.3.1 Vlastizrada - § 309 trestního zákoníku	18
1.3.2 Rozvracení republiky § 310.....	19
1.3.3 Teroristický útok § 311	20
1.3.4 Teror § 312.....	21
1.3.5 Účast na teroristické skupině § 312a	22
1.3.6 Financování terorismu § 312d.....	23
1.3.7 Podpora a propagace terorismu § 312e.....	23
1.3.8 Vyhrožování teroristickým trestným činem § 312f.....	24
1.3.9 Sabotáž § 314	24
1.3.10 Zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace § 315	25
2 Prostředky kontroly terorismu v českém prostředí.....	27
2.1 Systém kontroly terorismu v prostředí ČR.....	27
2.2 Prostředky kontroly terorismu v prostředí ČR.....	29
2.2.1 Operativně pátrací prostředky	29
2.2.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky	32
2.2.3 Kriminální zpravodajství	33
3 OPP a POPP	37
3.1 Předstíraný převod	37
3.2 Sledování osob a věcí	39

3.3	Použití agenta	41
3.4	Informátor	45
3.5	Krycí prostředky	46
3.6	Zabezpečovací technika.....	47
3.7	Zvláštní finanční prostředky.....	48
3.8	Odposlech a záznam telekomunikačního provozu	49
3.9	Zadržení, otevření, záměna zásilky a sledovaná zásilka.....	52
3.10	Zvláštní oprávnění útvaru policie v boji proti terorismu.....	55
4	Případové studie.....	56
4.1	Jan Silovský – podpora a propagace terorismu.....	57
4.2	Milan Jaroš – podpora a propagace terorismu	61
4.3	Jiří Kantor – podpora a propagace terorismu	62
4.4	Jaromír Balda – teroristický útok	65
4.5	Zbyněk Průša – teroristický útok	75
4.6	Jiří Urbánek – teroristický útok a účast na teroristické skupině	79
4.7	Závěry zkoumání případů č.1–č.6	82
4.7.1	Případy trestného činu podpora a propagace terorismu	82
4.7.2	Případy trestného činu teroristický útok	84
	Závěr	87
	Seznam použité literatury	91

Úvod

Objasňování a vyšetřování projevů terorismu, jakožto celosvětového fenoménu obvykle přesahujícího hranice jednotlivých států, je činností systematickou a důslednou, vzhledem k závažnosti rizika, které jednotlivé teroristické činy společnosti přináší. Tyto činy totiž zasahují do lidských práv a svobod, často jsou namířeny proti životu a zdraví osob, ale současně ohrožují i ústavní zřízení, obranyschopnost, politické, hospodářské a sociální struktury státu nebo schopnost plnit své poslání mezinárodními organizacemi. Pro účel této práce se autor věnuje pouze prostředí České republiky zejména z důvodu přístupu k národním pravidlům a zdrojům informací, které jsou nejen relativně lépe ověřitelné, ale i pro případného čtenáře této práce, s alespoň běžným povědomím o právním systému České republiky, blízké a snadno pochopitelné oproti úpravě jiných států, se kterou by bylo nutné se nejprve široce seznámit.

V první kapitole dochází k definování pojmu terorismus, k popisu fenomenologie a etiologie pachatelů-teroristů zejména z psychologického pohledu. Její neméně důležitou částí je pak pojetí terorismu v prostředí českého trestního práva, kde dochází k výkladu jednotlivých ustanovení obsažených v 1. díle 9. hlavy zvláštní části trestního zákoníku.

Druhá kapitola přináší přehled systému, který je v České republice na problematiku boje s terorismem aplikován a obecně na prostředky, kterými státní orgány disponují při potírání terorismu a také k jeho prevenci.

Třetí kapitola se věnuje jednotlivým prostředkům operativně pátrací povahy již do hloubky, definovány jsou zákonné požadavky, jejich smysl a účel. Dále je popsána aplikace jednotlivých prostředků Policií České republiky, která vyplývá z úpravy jejími interními (podzákonnými) normami.

Čtvrtá kapitola poskytuje popis šesti vybraných případů odsouzených „teroristů“ soudy České republiky. Případy jsou rozděleny do dvou skupin po třech stejné kvalifikace, jednak podpory a propagace terorismu a jednak teroristického útoku. Každý z případů je jiný způsobem spáchání a poskytuje tak odlišný pohled na tutéž skutkovou podstatu trestného činu. V této kapitole se také nachází těžiště praktické části této práce, které spočívá v analýze jednotlivých případů,

charakteristice pachatelů, způsobu jejich jednání, motivace či pohnutky. Zvláštní zřetel je zde kladen na průběh objasňování policejními orgány, přehled a výsledky použitých prostředků. V poslední řadě u jednotlivých případů dochází k predikci budoucího vývoje a hodnocení rizika pachatelů. Poznatky z obou skupin trestných teroristických činů jsou pak podrobeny syntéze a je provedena snaha o generalizaci a stanovení „typického pachatele“. Společně s tím také dochází ke zhodnocení efektivity použitých operativně pátracích prostředků a oblíbeným úvahám *de lege ferenda*.

Práce jako celek by svým obsahem měla přispět k ujasnění základních zákonitostí fenoménu terorismus a jeho pachatelů, systému orgánů státu podílejících se na předcházení a objasňování terorismu, dále zákonné díkce jednotlivých teroristických trestných činů a zejména prostředků operativně pátrací povahy. Také by měla poskytnout vhled do problematiky vybraných případů projevů terorismu v prostředí České republiky a na jejich pachatele, jejich jednání, motivaci a míru rizika pro společnost, kterou po jejich odsouzení i nadále znamenají.

Při psaní autor práce vycházel ze znění jednotlivých citovaných zákonných norem, výkladů dotčených zákonů, zapomenuto nebylo ani na učebnice, odbornou literaturu, zveřejněné zprávy různých, v boji proti terorismu angažovaných, orgánů a jejich webové stránky i články z veřejně přístupných zdrojů s vazbou k danému tématu. V předkládané práci dochází k analýze a syntéze informací obsažených ve zdrojích a ke kazuistice vybraných projevů terorismu. To vše pro názornost a přehlednost zejména zájemcům o tuto problematiku z řad laické veřejnosti stejně jako čtenářům z řad bezpečnostních složek, kterým by měla být schopna odpovědět na většinu otázek týkajících se postupů při použití operativně pátracích prostředků v širším smyslu, popřípadě poskytnout odkaz na další zdroje.

1 Obecná teoretická a právní část

Terorismus. Pojem, který nás v posledních pěti dekadách provází čím dál častěji. Pojem, kterým se označuje neslýchaný a nevídaný akt spojený se značnými ztrátami na životech a nezměrnými majetkovými škodami, sledující vlastní zájmy jeho strůjce bez ohledu na zájmy zúčastněných stran. Pojem označující fenomén, který se vyvíjí a dodnes mění pravidla hry. Příkladem může být vnímání islámského terorismu v Evropě, který byl i po událostech z 11. září 2001 považován za zahraničněpolitický a nebyl mu přisuzován skutečný vliv na evropské dění. Tuto premisu však události z Madridu z roku 2004 nebo té z Londýna z roku 2005, jíž se účastnili pachatelé narození ve Velké Británii, vyvrátily.¹

Pro ujasnění terminologie, etiologie a zejména kontroly terorismu je nutné zjistit, kde se bere, co obnáší a čeho všeho se dotýká. Odpovědi na tyto otázky se pokusíme v této kapitole poodkrýt.

1.1 Fenomén terorismus

Pro pochopení, co tento fenomén obnáší, čím se vyznačuje a kým je vykonáván, je třeba si uvědomit, že současné povědomí a užívání tohoto pojmu bývá zavádějící. Slovo *terrorismus* bývá totiž zaměňováno se slovem *terror*. Byť se na první pohled může zdát, že oba pojmy se vztahují k témuž, není to naprosto přesné.

Původ slova *terrorismus* lze nalézt v latině (lat. *terror*, hrůza) a označuje hrůzovládu, zejména ve francouzské revoluci v období od 2. června 1783 do 28. července 1794, kdy byla označována za *régime de la Terreur*. Odvozené slovo *terrorisovati* pak znamená děsit, strašit, „*pouštět hrůzu, hrůzou nebo strachem k něčemu pohánět*“.²

---

¹ Tomáš Pojar in. *Perspektivy západní civilizace a pět let globálního terorismu*: sborník z konference. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. ISBN 80-210-4003-3.s. 46.

² *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Díl dvacátýpátý [Praha]:

V nynějším podání je teror charakterizován jako hrůzovláda, tyranie vládnoucí elity, většiny vůči menšině a zmínky o něm lze nalézt již od starověku. Jedná se tedy o druh násilí tzv. shora, z libovůle vládnoucí entity, jinak též o státní teror.³

Oproti tomu stojí teror tzv. zdola, forma násilí vykonávaná nestátními aktéry, skupinami jednotlivců, které lze označit za anarchistické, radikální, teroristické. Tento jev, teror zdola, se může také nazývat terorismem. Oba tyto jevy, jak státní teror, tak protistátní (subversivní) terorismus spolu úzce souvisejí, alespoň v tom smyslu, že teror je páchán autoritou, která je v dané situaci a momentu u moci, zatímco terorismus aktérem, který de facto stojí proti vládnoucí autoritě.⁴

Zatímco teror provází lidstvo od nepaměti, terorismus je zásadně pozorován a jeho vývoj lze datovat od druhé poloviny devatenáctého století, v období průmyslové revoluce, která ovlivnila nejen každodenní život, ale i metody a taktiku terorismu. V té době docházelo zejména k atentátům na hlavy států, jež měly přimět „poddané“ k masovým povstáním a nastolení nového, spravedlivého, řádu.⁵

Co přesně samotný pojem terorismus obnáší, není zřejmě dodnes univerzálně upraveno. Možná právě proto, že je globalizován, rozšířen po všech světadílech naší planety (mimo Antarktidy) a lze se s ním tedy setkat téměř kdekoli, existuje obrovské množství jeho definic. Lze usuzovat, že je to dáno odlišnostmi právními, kulturními či náboženskými, odlišnostmi v tradicích, zvycích a hodnotách, formách a způsobech vlády a dalším. Drmola uvádí, že jistý Alex Schmid sesbíral na 250 různých definic terorismu.⁶

Smolík uvádí: *„Terorismus je založen na organizovaném, systematickém a účelovém násilí, které je obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, jejich majetku, s následnou medializací útoku, sdělením požadavků a definování cílů. Strach, ovládající veřejné mínění, napomáhá k dosahování těchto politických,*

Paseka, 2002. ISBN 80-7203-385-9. s. 266.

³ SMOLÍK, Josef. *Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránek stávají vlci*. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-723-1. s. 17.

⁴ MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a radikální hnutí*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-777-1. s. 13 – 15.

⁵ SMOLÍK, Josef. *Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránek stávají vlci*. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-723-1. s.17.

⁶ DRMOLA, Jakub. *Protidžihádistický vigilantismus v kyberprostoru*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-8985-3. s. 49.

*náboženských nebo obecně ideologických cílů“.*⁷

Mareš terorismus definuje jako: „... *použití agresivního a excesivního násilí, které je naplánováno s dominantním účelem vyslat vážné zastrašující poselství zřetelně většímu počtu lidí než pouze těm, kteří jsou primárními násilnými akty nebo hrozbami bezprostředně ohroženi.*“⁸

Mikšík definuje terorismus jako: „... *realizaci cíleného násilí vůči specificky vybraným osobám, sociálním skupinám či objektům, opírající se o vytvoření atmosféry anticipovaného strachu či zděšení z ohrožení života či životně důležitých hodnot, pokud bude nositelům teroru, teroristům, bráněno či znemožněno dosáhnout bez odporu jejich požadavků a cílů...*“.⁹

Eichler celkem úzce terorismus definuje jako „*politicky, ideologicky či nábožensky motivované, slepé, nerozlišené zabíjení bezbranného a nevinného civilního obyvatelstva*“.¹⁰

Federální úřad pro vyšetřování Spojených států amerických (Federal Bureau of Investigations – FBI) rozlišuje terorismus zahraniční a domácí.¹¹

Zahraněním terorismem rozumí *násilné kriminální jednání páchané jednotlivcem anebo skupinou osob, inspirovaných, napojených nebo přímo vytvořených cizí teroristickou organizací nebo sponzorovaných cizí mocností*“.¹²

Domácím terorismem je pak *násilné kriminální jednání páchané jednotlivcem anebo skupinou osob k dosažení ideologických cílů, jež mají původ v domácích vlivech politické, náboženské, sociální, rasové či environmentální povahy*.¹³

Ministerstvo vnitra České republiky terorismus definuje jako „*plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným*

---

⁷ SMOLÍK, Josef. *Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránků stávají vlci*. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-723-1. s. 16.

⁸ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 22.

⁹ MIKŠÍK, Oldřich. *Hromadné psychické jevy: (psychologie hromadného chování)*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0930-4. s. 223.

¹⁰ EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 169.

¹¹ *Fbi.gov: Terrorism* [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>

¹² *Fbi.gov: Foreign terrorism* [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2009-title18/html/USCODE-2009-title18-part1-chap113B-sec2331.htm>

¹³ *Fbi.gov: Domestic terrorism* [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/fbi-dhs-domestic-terrorism-definitions-terminology-methodology.pdf/view>

osobám, sloužící k dosažení vytyčených cílů“.¹⁴

Podle Bezpečnostní informační služby terorismus je „...násilná forma prosazování politických zájmů stoupců určité radikální ideologie (politické, náboženské, nacionalistické, separatistické, ekologické a jiné); cílem násilností je zpravidla civilní obyvatelstvo.“¹⁵

Rada Evropské unie stanovila svým rámcovým rozhodnutím ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu povinnost členským státům přijmout nezbytná opatření, aby níže vyjmenovaná jednání¹⁶ byla považována za teroristické trestné činy, které mohou s ohledem na svou povahu či v souvislosti nimi závažně poškodit zemi či mezinárodní organizaci, pokud byla spáchána s cílem zastrašit obyvatelstvo nebo přinutit vládu či mezinárodní organizaci, aby určitým způsobem jednala nebo se jednání zdržela, nebo závažným způsobem destabilizovat či zničit základní politické, ústavní hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace.¹⁷

Porovnáme-li uvedené definice, zjistíme, že nejčastějším uváděným rysem je kriminální čin hrozba anebo použití násilí a zastrašování, obvykle směřované vůči „nezúčastněným osobám“, jímž se pachatel či pachatelé snaží dosáhnout ideologických cílů a působit na stávající vládnoucí systém nebo mezinárodní

---

¹⁴ Mvcr.cz: *Definice pojmu terorismus* [online]. [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

¹⁵ Bis.cz: *Terorismus*[online] [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>

¹⁶ Pozn.: Vyjmenovaná jednání jsou:

- „útoky ohrožující lidský život s možným následkem smrti,
  - útoky ohrožující tělesnou integritu člověka,
  - únos nebo braní rukojmí,
  - způsobení rozsáhlého poškození vládních nebo veřejných zařízení, dopravního systému, infrastruktury, včetně informačního systému, pevné plošiny na kontinentálním šelfu, veřejného místa nebo soukromého majetku, které může ohrozit lidské životy nebo vyústit ve značné hospodářské ztráty,
  - zmocnění se letadla, lodi nebo jiných prostředků veřejné či nákladní dopravy,
  - výroba, držení, získání, přeprava, dodání nebo užití zbraní, výbušnin nebo zbraní jaderných, biologických nebo chemických, jakož i výzkum a vývoj biologických a chemických zbraní,
  - vypouštění nebezpečných látek, zakládání požárů, vyvolání povodní nebo zavinění výbuchů, jejichž důsledkem je ohrožení lidských životů,
  - narušení nebo přerušení dodávek elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje, jehož důsledkem je ohrožení lidských životů,“
- nebo výhrůžky spácháním některého z výše uvedených jednání.

¹⁷ *Eur-lex.europa.eu: Rámcové rozhodnutí Rady (EU) ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (2002/475/SVV)* [online]. [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0475:CS:HTML>

organizaci.

Ve Spojených státech amerických vznikla globální databáze terorismu, (v původním názvu Global Terrorism Database), která byla založena příznačně v roce 2001. Tato volně přístupná databáze obsahující přes 200.000 záznamů o útocích z celého světa od roku 1970 do roku 2020 (údajně je každoročně doplňována) je spravována University of Maryland ve spolupráci s vládní organizací United States Department of Homeland Security. O jednotlivých útocích jsou vedeny doplňující informace nejen co se data spáchání týče, ale i bližší podrobnosti k zemi, způsobu útoku, cíle útoku, počtu pachatelů, počtu obětí zabitých i zraněných atd., což umožňuje její analytické využití podle zájmových parametrů. Z uvedené databáze vyplývá, že v období od světoznámého útoku na americké světové obchodní centrum (ang. World Trade Center) dne 11. září 2001 do posledního evidovaného záznamu z 31.12.2020, tedy v necelých dvaceti letech došlo na celé planetě celkem k 136.577 incidentům, které byly do databáze zahrnuty.¹⁸

Na území České republiky, resp. bývalého Československa, pak bylo v období od 26. ledna 1972 do 2. srpna 2017 podle uvedené databáze evidováno celkem 43 incidentů.¹⁹

1.2 Evoluce spějící k terorismu

Protože se terorismus nepodceňuje právě z důvodů závažného nebezpečí pro demokratickou společnost, lidské životy a zdraví, životní prostředí a v neposlední řadě i majetek, bylo na jeho zkoumání věnováno mnoho úsilí odborníků z celého světa. Výstupem je rozdělení základních variant teroristických útoků s ohledem na

---

¹⁸ DRMOLA, Jakub. *Protidžihádistický vigilantismus v kyberprostoru*. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-8985-3. s. 73.

Umd.edu: Global Terrorism Database [online]. [cit. 05.03.2023]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?start_yearonly=&end_yearonly=&start_year=2001&start_month=9&start_day=11&end_year=2020&end_month=12&end_day=31&asmSelect0=&asmSelect1=&ctp2=all&success=yes&casualties_type=b&casualties_max=

¹⁹ *Umd.edu: Global Terrorism Database* [online]. [cit. 05.03.2023]. Dostupné z: https://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?page=1&casualties_type=b&casualties_max=&ctp2=all&country=54,236&count=50&charttype=line&chart=overtime&ob=GTDID&od=desc&expanded=yes#results-table

kontextové okolnosti do dvou oblastí, na skupinové a individuální útoky (ang. *group based terrorism* a *lonely actor terrorism*). S tím souvisí psychologický vývoj pachatele na vývojové cestě radikalizace a sice skupinová radikalizace nebo individuální, též seberadikalizace. Nicméně ukazuje se, že politická nebo ideologická motivace příznačná pro páchání teroru není u každého pachatele příznačná, což dokazují akty tzv. aktivních střelců, neznámých i v podmínkách České republiky, jako byla např. střelba v Uherském brodě v roce 2015²⁰. Tito pachatelé jsou hnáni ryze osobní motivací, odvíjející se od domnělých nebo skutečných ústrků, pocitu křivdy a přání pomsty.²¹

Termíny radikalismus či extremismus nejsou totožné s pojmem terorismus. Radikalismus je o poznání širší fenomén oproti extremismu, který je oproti radikalismu více vzdálený od převládajícího politického myšlení v dané zemi a je i více spjat s politickým násilím. Historie ukazuje, že radikalismus nemusí být vždy vykládán negativně, jako je tomu u extremismu, od kterého je již jen pomyslný krůček k terorismu.²²

Radikalizací se obvykle považuje nástup a vzestup extremistického myšlení a cítění i jednání vedoucí k ospravedlnění násilí jako prostředku dosažení požadovaného cíle. Jde o víceúrovňový dynamický proces, během něhož osoba přijímá vyhraněné názory a postoje vedoucí ke schválení, ospravedlnění, podpoře a páchání násilí z důvodu vyznávané ideologického nebo náboženského přesvědčení.²³

Současně je třeba zmínit, že každý průběh radikalizace je jedinečný a jeho dynamika bývá proměnlivá, působení vnitřních i vnějších faktorů není u každého případu totožné. Prostředí má na radikalizaci osoby nezanedbatelný vliv, podobně jako skupinová interakce a individuální charakteristiky. Obecně nelze uvést míru, se kterou na osobu tyto faktory působí a stanovit hranici, za kterou dojde k radikalizaci osoby stejně, jako nelze stanovit míru, do které jsou působící faktory

---

²⁰ *Idnes.cz: Zpravodajství Střelba v Uherském Brodě* [online]. [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/zpravy/archiv/strelba-v-uherskem-brode.K64238>

²¹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6. s. 12.

²² DANICS, Štefan. *Radikalizace – formy, modely a bezpečnostní aspekty: Radicalisation - forms, models and security aspects*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022. ISBN 978-80-7251-539-4. s. 61.

²³ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4. s. 35.

zatím bezpečné. Proces radikalizace je vysoce subjektivní a důležitou roli v něm hraje motivace. Touto motivací může být potřeba dosažení některého z následujících cílů:

- propagace činem, jež má dle očekávání pachatele spustit rozsáhlé změny ve společnosti, revoluci a která přinese teroristické organizaci (nebo samotnému jednotlivci) uznání,
- zastrašení, jímž je působeno na určité skupiny osob na určitém území, aby se určitého jednání zdržely nebo se přidaly na stranu teroristů,
- provokace, která má vyústit v silnou represivní reakci vlády a ve svém důsledku postaví zasažené obyvatelstvo proti ní,
- strategie chaosu, jež má ilustrovat neschopnost vlády při ochraně občanů a snížit tím její legitimitu,
- oslabovací boj, při kterém dochází k vysokým zejména materiálním škodám, čímž dochází k oslabení „nepřítele“,
- expresivní terorismus, při němž dochází k útokům na základě předchozí dlouhodobé frustrace nebo křivdy vůči určité komunitě.²⁴

V souvislosti s aktivními střelci bývají skloňovány mentální poruchy a obtíže. Ty však neposkytují spolehlivé ukazatele na možnost budoucího spáchání extrémního násilí, ač jsou u pachatelů často přítomny. Tvrdí se, že je nutné vzít v úvahu řadu faktorů ovlivňujících utváření osobnosti, ale také k vlivům mikrosociální i makrosociální povahy.²⁵

Nebezpečnost individuálních pachatelů v podmínkách ČR se posuzuje při znaleckém zkoumání a využívá metodu zvanou TRAP-18. Jde o soubor 18 proměnných faktorů rozdělený do dvou sestav. Prvá obsahuje 8 proximálních rizikových faktorů na cílené násilí. Zkoumá známky chování, které jsou u zkoumané osoby pozorovatelné a jedná se o jakési viditelné signály o hrozbě, že osoba je tzv. „na cestě k útoku“. Těmito známkami jsou:

- skutečnost, že osoba provádí průzkum, plánuje a připravuje se na útok,
- opakované výroky nenávisti vůči určitému objektu, fixace na určitý terč,

---

²⁴ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 107–108.

²⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6. s. 25.

- identifikace s atentátníky, tíhnutí ke zbraním, sebestylizace do bojovníka s vlastním kodexem,
- provedený akt násilí, jímž si osoba ověřuje připravenost,
- nabuzení, nárůst aktivit ve vidině budoucího skutku,
- pronikající informace o chystaném skutku, které osoba sdílí s třetí stranou, veřejně se vyjadřuje tvrzeními typu „bude velká akce“, „přijde na to, co se má udělat“ aj.,
- výslovně uvedená hrozba konkrétního skutku,
- okolnosti týkající se dovršení času, jde o podněty vyvolávající u osoby velký stres či ztrátu naděje, opuštění láskou, ztráta zaměstnání aj.

Druhou sestavu tvoří dalších 10 rizikových faktorů, které byly vybrány z provedených odborných zkoumání pachatelů-teroristů. Tyto faktory zahrnují zejména dispoziční osobní charakteristiky v souvislosti s extrémním násilím a jedná se o:

- pocity potupy, křivdy, rozhořčení nebo pobouření, vyvolané osobními prožitky nebo událostmi politického, náboženského nebo jiného charakteru,
- již vnímané pocity křivdy a potupy jsou zasazeny do ideologického obrazu,
- překážky nebo neschopnost se zapojit do činnosti extremistické skupiny,
- závislost na virtuálním prostředí a „žítí“ v něm spíše než ve skutečném světě,
- selhávání v pracovním životě,
- selhávání v rodinném životě, neúspěšnost v partnerských vztazích,
- změny v myšlení a prožívání, to je černobílé, neměnné, dogmatické,
- přítomnost duševních poruch,
- myšlení tzv. *outside the box*, mimo běžné úhly pohledu v případě záměrů ke skutku,
- projevy násilí, páchaní násilných trestných činů v případě kriminální historie.²⁶

---

²⁶ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6. s. 33–35.

Zahraniční studie terorismu poskytují též pestrý výčet příčin a motivů pachatelů-teroristů, přičemž se dají shrnout do tří kategorií:

- racionální motivace – skutek je založen na předchozí racionální úvaze, ta bývá charakteristická pro podnikatelské skupiny a vojenské štáby,
- psychologická motivace – vyplývá z osobní nespokojenosti se životem, touhou po úspěchu, osobě se dostává nového smyslu života v teroristické skupině, projevuje se skupinová dynamika a způsob myšlení typu *my versus oni*,
- kulturní motivace – vychází ze skutečnosti, že kulturní odlišnosti ve způsobu uvažování a hodnotových systémech vedou ke tření, jež může vést k projevům terorismu.²⁷

Profil pachatelů-teroristů je odlišný a jen obtížně jsou v něm nacházeny spojitosti. Také je usuzováno, že jejich profily se proměňují v čase v souběhu se změnami, k nimž v celkovém kontextu terorismu dochází, a též podle konkrétní formy terorismu.²⁸

Formy terorismu, byť se mnohdy částečně překrývají, jsou děleny na základě převládající motivace pachatelů-teroristů obvykle následovně:

- politický terorismus, kde je motivací ideologie nebo politický program
- pravicový terorismus, zahrnující širokou škálu proudů jako fašismus, nacismus, fenomény typu „White power“, xenofobii a antikomunismus, přičemž násilí skupin vyznávajících uvedené „hodnoty“ je zacílené na národnostní a rasové menšiny, pouze zřídka vyústí v organizované teroristické útoky,
- nacionálně-separatistický terorismus, který motivovaný nacionalismem a bojem za sebeurčení národa, o samostatnost a nezávislost území,
- levicový terorismus, usilující o naplnění marxisticko-leninistických myšlenek ve snaze o svržení kapitalistického systému skrze revoluci,
- environmentální terorismus, který je specifickou formou levicového terorismu a je zaměřený na ochranu životního prostředí,

---

²⁷ SMOLÍK, Josef. *Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránek stávají vlci*. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-723-1. s. 45.

²⁸ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 109.

- náboženský terorismus, jehož hlavním projevem je fundamentalistický terorismus usilující o „prorůstání“ vyznávaného náboženství do státních struktur, přičemž se dále může dělit na sionistický, křesťanský, islámský aj.,
- monotematický terorismus, jež se věnuje určitému zájmu, který hájí, jako např. boj proti homosexualitě, proti potratům apod.,
- psychopatologický terorismus, který je páchán duševně nemocným jedincem nikoli z důvodu politického nebo náboženského přesvědčení, ale pro osobní potěchu,
- kriminální terorismus, u kterého je sporné, zda jej ještě lze za terorismus považovat, chybí zde politické nebo náboženské motivy a jako hnací motor pro takové jednání je dosažení zisku, kontrola teritoria a monopol na zájmovou trestnou činnost, obvykle spojován s „narkoterorismem“.²⁹

1.3 Terorismus v prostředí českého trestního práva

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů upravuje problematiku terorismu zejména ve zvláštní části, hlavě deváté. Ta obsahuje výčet skutkových podstat trestných činů proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci, kterými jsou vlastizrada, rozvracení republiky, teroristický útok, teror, účast na teroristické skupině, financování terorismu, podpora a propagace terorismu, vyhrožování teroristickým trestným činem, sabotáž a zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace. Jednotlivé trestné činy jsou popsány níže, přičemž trestnost přípravy je výslovně uvedena v případě vlastizrady, rozvracení republiky, teroristického útoku, teroru, sabotáže a zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace.

1.3.1 Vlastizrada - § 309 trestního zákoníku

Chráněným objektem je v případě vlastizrady ústavní zřízení republiky (tedy pravidla fungování a vzájemné vztahy v systému uspořádání státních orgánů), územní celistvost (jednota státního území, která smí být měněna pouze ústavním zákonem), samostatnost (právo rozhodovat o otázkách vnitřní i vnější politiky státu samostatně, nezávisle na jiné cizí moci) nebo obranyschopnost republiky.

²⁹ FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7. s. 26–47.

Jednání pachatele se v případě vlastizrady pojí k objektivní stránce alespoň jednoho z taxativně vyjmenovaných trestných činů rozvracení republiky, teroristického útoku, teroru nebo sabotáže (příčemž příprava všech uvedených činů je trestná) v případě, že takové jednání je ve spojení s cizí mocí nebo cizím činitelem, vždy v přímém či nepřímém kontaktu. Nerozhoduje, z čí strany vzešel podnět ke spojení, to musí reálně existovat, být navázáno a udržováno s cílem dopustit se některého z uvedených trestných činů. Cizí mocí je nejen jiný stát mimo České republiky, ale i nadstátní organizace spojující několik států kupříkladu ve vojenská uskupení aj. Cizím činitelem je fyzická či právnická osoba, která není státním činitelem a není oprávněna jménem státu jednat, avšak má významný vliv na politické dění ve své zemi či v mezinárodních vztazích.

Pachatelem může být jedině občan České republiky, který musí ke spáchání některého z vyjmenovaných trestných činů vyjádřit úmysl, stejně jako k onomu spojení s cizí mocí či cizím činitelem.

Ve vztahu k uvedeným trestným činům je vlastizrada v postavení speciality, a tak je jednočinný souběh s nimi vyloučen.³⁰

1.3.2 Rozvracení republiky § 310

Chráněným zájmem, objektem tohoto trestného činu je opět ústavní zřízení, územní celistvost, obranyschopnost nebo samostatnost, a to před násilnou změnou.

Jednání pachatele spočívá v aktivní účasti na násilných akcích proti orgánům republiky (zákonodárné, výkonné a soudní orgány) nebo republice jako celku. Těchto násilných akcí musí být více, nepostačí jedna, avšak účast pachatele pouze na jedné z akcí při vědomí, že souvisejících akcí je či bude více, postačí pro naplnění skutkové podstaty. Násilné akce jsou prováděny skupinou více osob, které používají násilí či jeho hrozbu vůči osobám či věcem k překonání odporu či vynucení určitého jednání.

Pachatelem může být kdokoli včetně cizích státních příslušníků, přičemž jednání musí být úmyslné a směřovat k rozvracení ústavního zřízení, územní celistvosti nebo obranyschopnosti. Není nutné jejich úplné zničení, ale postačí

---

³⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 813–814.

dezorganizace, jejíž příčinou není dotčený orgán či republika schopna plnit své funkce.

Pro splnění podmínek kvalifikované skutkové podstaty se pachatel činu dopustí jako člen organizované skupiny, pokud způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob či smrt, pokud způsobí škodu velkého rozsahu nebo zaviní závažné ohrožení mezinárodního postavení České republiky, případně pokud jej spáchal za stavu ohrožení republiky nebo za válečného stavu.³¹

1.3.3 Teroristický útok § 311

Tento trestný čin je zařazen do trestního zákoníku na základě přijatých mezinárodních smluv, konkrétně rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2176 z roku 2014.

V případě trestného činu teroristický útok je chráněným zájmem a zároveň tedy objektem skutkové podstaty ústavní zřízení, obranyschopnost, základní politická, hospodářská nebo sociální struktura České republiky, ale navíc je tato ochrana vlivem ustanovení § 313 trestního zákoníku přiznána i cizímu státu. Nadto je chráněn také život, zdraví a osobní svoboda jednotlivců a majetek.

Násilná jednání pachatele, jímž může být kdokoli, v úmyslu poškodit výše uvedené objekty, jsou četná³², způsobují smrt nebo těžkou újmu na zdraví, vážné škody na

---

³¹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 814–815.

³² Pozn.: ustanovení § 311 trestního zákoníku v obou základních skutkových podstatách v odstavcích 1 (vztahujícímu se k cíli vydat majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu) a odstavci 2 (vztahujícímu se k cíli ohrozit lidské životy nebo bezpečnost) „v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrážit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla“ vyjmenovává trestná jednání pachatele, který:

- „zničí nebo poškodí ve větší míře veřejné prostranství, majetek nebo veřejné zařízení, dopravní nebo telekomunikační systém, pevnou plošinu na pevninské mělčině, energetické, vodárenské, zdravotnické nebo jiné důležité zařízení, včetně počítačového systému, na jehož fungování takové zřízení, systém nebo plošina závisejí,
- naruší nebo přeruší dodávku vody, elektrické energie nebo jiného základního přírodního zdroje,
- zmocní se letadla, lodi, jiného prostředku osobní či nákladní dopravy nebo pevné plošiny na pevninské mělčině nebo nad takovým dopravním prostředkem nebo pevnou plošinou vykonává kontrolu anebo zničí nebo vážně poškodí navigační zařízení nebo ve větším rozsahu zasahuje do jeho provozu anebo sdělí důležitou nepravdivou informaci,
- způsobí požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo takové nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění,
- vložením dat do počítačového systému nebo na nosič informací anebo vymazáním nebo jiným

veřejném i soukromém majetku, infrastrukturu včetně informačních a telekomunikačních systémů nebo na životním prostředí, nebo se týkají únosů (odvedení a zadržování jiného proti vlastní vůli) či braní rukojmích. Vyhláška č. 36/1988 Sb., skrze níž byla do právního řádu České republiky začleněna mezinárodní úmluva proti braní rukojmí z roku 1979, definuje rukojmí jako osobu (obvykle člena vlády, senátora, soudce, poslance nebo jejich rodinného příslušníka), již se pachatel zmocní nebo již zadržuje a hrozí jejím usmrcením, zraněním nebo jinou újmou či dalším zadržováním s cílem donucení třetí strany, aby něco konala, opominula nebo strpěla.

Jednání pachatele musí být úmyslné a je orientované právě na poškození ústavního zřízení, obranyschopnosti atd. (viz. výše), současně se musí úmysl vázat též k jednáním uvedeným v základní skutkové podstatě. Zároveň zde musí existovat i pohnutka vyvolat strach, obavu, zastrašit obyvatelstvo, tedy veřejnost. Kvalifikovaná skutková podstata vyžaduje, aby se pachatel vyjmenovaných jednání dopustil jako člen organizované skupiny, způsobil těžkou újmou na zdraví či smrt, zapříčinil ztrátu přístřeší většího počtu lidí, způsobil škodu značného velkého rozsahu, získal činem pro sebe či pro jiného prospěch velkého rozsahu, závažně ohrozil mezinárodní postavení České republiky nebo mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem nebo čin spáchal za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.³³

1.3.4 Teror § 312

Tento trestný čin je v subsidiárním postavení vůči trestnému činu teroristického útoku a vztahuje se k takovému jednání pachatele, který v úmyslu poškodit

---

zničením, poškozením, změněním nebo potlačením dat uložených v počítačovém systému nebo na nosiči informací, snížením jejich kvality nebo učiněním jich neupotřebitelnými provede útok proti počítačovému systému, jehož narušení by mělo závažný dopad na fungování státu, zdraví osob, bezpečnost, hospodářství nebo zajištění základních životních potřeb obyvatel, útok s dopadem na větší počet počítačových systémů s využitím počítačového programu vytvořeného nebo přizpůsobeného pro takový útok anebo útok, kterým způsobí značnou škodu,

- *provede útok ohrožující život nebo zdraví člověka,*
- *zmocní se rukojmí nebo provede únos,*
- *vyrábí nebo jinak získá, přechovává, dováží, přepravuje, vyváží či jinak dodává nebo užije výbušninu, jaderný materiál, jadernou, biologickou, chemickou nebo jinou zbraň, bojový prostředek nebo materiál obdobné povahy, anebo provádí výzkum a vývoj jaderné, biologické, chemické nebo jiné zbraně nebo bojového prostředku nebo výbušniny.“*

³³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání.* Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 815–820.

ústavní zřízení České republiky jiného úmyslně usmrtí (typicky by se jednalo o osobu ústavního činitele, tedy atentát). Jako v případě teroristického útoku i pro případ trestného řinu teror se ochrana vlivem ustanovení § 313 trestního zákoníku poskytuje i cizímu státu.³⁴

1.3.5 Účast na teroristické skupině § 312a

Skutková podstata trestného činu účast na teroristické skupině chrání totožný zájem jako je tomu v případě teroristického útoku, tedy ústavní zřízení, obranyschopnost, lidský život a zdraví, majetek atd. Kriminalizované je takové jednání, které jednak zakládá teroristickou skupinu (nábor členů apod.) a dále faktická účast na teroristické skupině³⁵. To znamená aktivní jednání, které směřuje k cíli organizace nebo taková činnost v její prospěch (opatřování prostředků, poskytování služeb aj., často se jedná o jinak dovolenou činnost, trestný je úmysl podpořit takovou organizaci).

Pachatelem může být jakákoli trestně odpovědná fyzická, ale i právnická osoba a k zavinění se vyžaduje úmysl. V případě kvalifikované skutkové podstaty se vyšší trestní sazbě vystavuje pachatel, který se uvedeného trestného činu dopustí jako vedoucí činitel nebo představitel teroristické skupiny a dále jako zakladatel nebo člen teroristické skupiny, pokud ona skupina naplňuje znaky organizované zločinecké skupiny, případně dále i za stavu ohrožení státu či válečného stavu.³⁶ K uvedenému trestnému činu se v ustanovení § 312b trestního zákoníku pojí zvláštní ustanovení o účinné lítosti. Pachatel, který se dopustí trestného činu účast na teroristické skupině, se vyviní, učiní-li oznámení příslušným osobám (státnímu zástupci či policejnímu orgánu) v době, kdy mohlo být odstraněno nebezpečí vzniklé jeho činností a oznámení se týká celé teroristické skupiny. Přesto však

---

³⁴ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 820–821.

³⁵ Pozn.: pojem teroristická skupina upravuje ustanovení § 129a zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to následovně:

„Teroristická skupina je společenstvím nejméně tří trestně odpovědných osob, které má trvalejší charakter, je v něm provedena dělba činností mezi jeho jednotlivé členy, jeho činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností a je zaměřené na páčání trestného činu vlastizrady spáchané formou teroristického útoku nebo teroru (§ 309), trestného činu teroristického útoku (§ 311) nebo trestného činu teroru (§ 312).“

³⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 821–822.

může být stíhán za konkrétní čin, který jako člen teroristické skupiny spáchal.³⁷

1.3.6 Financování terorismu § 312d

Jak název napovídá, trestnost spočívá v takovém jednání, při kterém úmyslně pachatel sám nebo skrze jinou osobu finančně nebo materiálně podporuje teroristickou skupinu, jejího člena, teroristu nebo spáchání teroristického trestného činu či získává finance nebo potřebný materiál v úmyslu, aby jich bylo k tomuto účelu použito. Přísněji pak je trestný takový pachatel, který se uvedeného jednání dopustí jako člen organizované skupiny, za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu či dokonce ve velkém rozsahu.³⁸

1.3.7 Podpora a propagace terorismu § 312e

Tento trestný čin obsahuje tři odlišná trestná jednání.

V prvním případě se aplikuje na toho, kdo veřejně podněcuje ke spáchání teroristického trestného činu, případě toho, kdo takový čin již spáchaný veřejně schvaluje anebo vychvaluje jeho pachatele.

Druhá základní skutková podstata se vztahuje na toho, kdo pro spáchání teroristického trestného činu (či účasti na teroristické skupině) zjedná jiného; kdo poskytuje výcvik či informace ohledně výroby nebo používání výbušnin, zbraní, nebezpečných látek nebo jiných metod či technik za účelem spáchání teroristického trestného činu; kdo získá informace nebo si osvojí dovednosti týkající se v předchozí větě vyjmenovaných oblastí; nebo toho, kdo slíbí či poskytne odměnu či odškodnění za spáchání teroristického trestného činu i pokud k tomuto účelu pořádá sbírku.

Třetí odstavec uvedeného trestného činu postihuje pachatele, který cestuje do jiného státu nebo do České republiky právě za účelem spáchání teroristického trestného činu nebo takového, který pro jiného uvedené cestování organizuje, jiného navádí, umožní mu či usnadní takto cestovat. To umožňuje postih osob, které se chystají provozovat teroristické aktivity v zahraničí, podílet se na výcviku, plánování, přípravách aj. Tyto osoby mimo přímého rizika při zapojení se do teroristických akcí s sebou nesou samozřejmě zvýšené riziko spolupráce

---

³⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 822.

³⁸ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 823.

s teroristickými organizacemi v případě jejich návratu, což může vést v zapojení se do dalších aktivit i v „rodné zemi“ jako je nábor osob, ale i využití nabytých zkušeností pro potřeby organizovaného zločinu, což je bezesporu vážné bezpečnostní riziko. Zbývá dodat, že použitelné je toto ustanovení nejen na osobu, která do zahraničí vyjíždí, ale i takovou, která se k tomuto aktivně chystá.

Přísněji pak dopadá na pachatele kvalifikovaná skutková podstata, a to, pokud se pachatel uvedených jednání, podobně jako ve výše uvedených jiných teroristických trestných činech, podpory a propagace terorismu dopustí jako člen organizované skupiny, spáchá jej za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Nadto se připojují dvě další přitěžující okolnosti. Prvou je, že se pachatel dopustí toho, že zjedná dítě ke spáchání teroristického trestného činu nebo mu poskytne informace či výcvik v oblastech výbušnin zbraní aj. (viz. výše). Druhou pak, dopustí-li se schvalování činu, vychvalování jeho pachatele, podněcování ke spáchání činu, poskytuje-li informace či výcvik v oblastech výbušnin, zbraní aj. či slíbí odměnu, odškodnění nebo pořádá sbírku, a to prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, tj. tiskem, filmem, rozhlasem, televizí, veřejně přístupnou počítačovou sítí nebo jiným obdobným způsobem.³⁹

1.3.8 Vyhrožování teroristickým trestným činem § 312f

Toto ustanovení je ve vztahu speciality k trestnému činu nebezpečného vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku, vztahuje se na úmyslné jednání pachatele spočívající ve vyhrožování spácháním teroristického trestného činu. Přitěžujícími okolnostmi pak jsou skutečnosti, že pachatel se tohoto vyhrožování dopustil jako člen organizované skupiny, spáchal jej hromadnými sdělovacími prostředky či veřejně přístupnou počítačovou sítí anebo obdobným způsobem, dopustil se jej se zbraní nebo jej spáchal za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.⁴⁰

1.3.9 Sabotáž § 314

Ustanovení uvedeného trestného činu sabotáže chrání opět ústavní zřízení a obranyschopnost republiky nebo mezinárodní organizace.

---

³⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 824–826.

⁴⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 826.

Pachatelem může být pouze speciální subjekt, tedy taková osoba, která disponuje určitou zákonem předjímanou vlastností. V případě trestného činu sabotáž je to ten, kdo zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce v úmyslu mařit nebo ztěžovat plnění důležitého úkolu své organizace⁴¹ nebo způsobí v činnosti své organizace poruchu nebo jinou závažnou škodu, vždy s cílem poškodit zájem chráněný zákonem, tj. ústavní zřízení, obranyschopnost republiky nebo mezinárodní organizaci.

Přitěžující okolností je, spáchá-li pachatel některý z uvedených činů jako člen organizované skupiny nebo za stavu ohrožení státu či válečného stavu. Nadto se k těmto okolnostem připojuje skutečnost, že pachatel při uvedeném jednání spáchá těžkou újmu na zdraví alespoň dvou osob nebo smrt, způsobí-li škodu velkého rozsahu, ohrozí-li závažně mezinárodní postavení České republiky nebo mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem a dále, pokud uvedený čin za stavu ohrožení státu či válečného stavu zorganizuje.⁴²

1.3.10 Zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace § 315

Opět je chráněno ústavní zřízení, územní celistvost, obranyschopnost a samostatnost České republiky nebo mezinárodní organizaci, jíž je Česká republika členem.

Pachatel může naplnit požadavek na specialitu subjektu, je-li pověřen zastupovat Českou republiku nebo mezinárodní organizaci, jíž je Česká republika členem nebo je-li pověřen vyjednávat s cizí mocí nebo chránit zájmy republiky nebo organizace. Pokud splňuje některou z uvedených podmínek a při jednání s osobou, která zastupuje zájmy cizí moci zneužije své pravomoci v úmyslu poškodit zájmy chráněné tímto ustanovením (viz. shora), dopustí se uvedeného trestného činu. Nemusí však žádnou z pravomocí skutečně disponovat, nýbrž postačí, předstírá-li opak (tj. že je oprávněnou osobou) a vstoupí v takové jednání. Přitěžujícími okolnostmi jsou, spáchá-li čin jako člen organizované skupiny, za stavu ohrožení státu či válečného stavu nebo způsobí-li tímto činem závažné

---

⁴¹ Pozn.: míní se organizace, ve které pachatel působí. Může se jednat o ozbrojené síly, bezpečnostní sbor, orgán veřejné moci, mezinárodní nebo hospodářská organizace či jiná instituce.

⁴² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 826–828.

ohrožení mezinárodního postavení České republiky či mezinárodní organizace, jejíž je Česká republika členem.⁴³

---

⁴³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3. s. 828.

2 Prostředky kontroly terorismu v českém prostředí

Kontrolou se pro účely této práce rozumí vliv státu aktivně působící proti vzniku hrozby teroristického aktu, tedy minimalizaci rizika. Zároveň je nutné podotknout, že zřejmě žádná mocnost nedisponuje dostatkem zdrojů, zejména personálních, díky nimž by byla schopná kontrolovat veškeré jí známé hrozby. Tuto premisu potvrzuje například situace ze Spojených států amerických. Při 330 milionech obyvatel se do pomyslného hledáčku dostala přibližně tisícovka osob ve spojení s Islámským státem, které byly vyhodnoceny jako vysoce rizikové. Nepřetržitému sledování se navzdory tomu dostalo údajně jen několika tuctům z nich. Občasné fyzické kontroly, monitoring hovorů nebo e-mailů neposkytují dostatečnou záruku, že ozbrojené složky zareagují včas. Zdroje FBI v této oblasti neposkytují možnost pro kontrolu o mnoho více než 48 osob, kterých v jeden čas úřad FBI měl skutečně mít pod dohledem tzv. „24/7“.⁴⁴

Stěžejním předmětem práce je však operativně pátrací činnost (a okrajově s ním související kriminální zpravodajství), a tedy pro její účely je následující podkapitola pouze nutným zevrubným popisem základních strategických dokumentů a státních orgánů, podílejících se na bezpečnosti České republiky a v boji proti terorismu. Bližší charakteristika prostředků, kterých je na poli boje proti terorismu využíváno, následuje ve druhé části této kapitoly.

2.1 Systém kontroly terorismu v prostředí ČR

Základní principy kontroly terorismu v celorepublikovém měřítku obsahuje *Bezpečnostní strategie České republiky*, která na základě bezpečnostních hrozeb a rizik stanovuje místo a úlohu správních úřadů, orgánů územní samosprávy, ozbrojených sil, ozbrojených bezpečnostních sborů, integrovaného záchranného systému a dalších služeb České republiky při naplňování bezpečnostní politiky.⁴⁵ Z tohoto dokumentu mimo jiné vyplývá, že „*Hrozba terorismu jako metody*

⁴⁴ GRAFF, G.M. (2016). *The FBI's Growing Surveillance Gap*. *Politico* [online]. 2016 [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.politico.com/magazine/story/2016/06/orlando-terror-fbi-surveillance-gap-213967/>

⁴⁵ *Mvcr.cz: Bezpečnostní strategie České republiky* [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-strategie-cr.aspx>

*násilného prosazování politických cílů je trvale vysoká. ... Celoevropsky významným a narůstajícím bezpečnostním rizikem je fenomén tzv. zahraničních bojovníků.“*⁴⁶

Na tu navazuje s již konkrétními úkoly *Strategie České republiky pro boj proti terorismu od roku 2013*, která navazuje na předchozí dokument *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012* a upravuje činnost bezpečnostních složek České republiky (zejména Policie České republiky a zpravodajských služeb) v pěti oblastech, kterými jsou:

- komunikace a spolupráce subjektů, zapojených do boje proti terorismu
- ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných potenciálních cílů
- bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti
- prevence radikalizace a boj proti rekrutování do teroristických struktur
- legislativní a mezinárodně-smluvní otázky

Zároveň stanovuje priority České republiky v oblasti boje proti terorismu, které vidí zejména v koordinovaném zajištění bezpečnosti obyvatel, demokratických principů a státního zřízení formou prevence a monitoringu a opatřeními proti financování terorismu.⁴⁷

Protože terorismus nezná hranic, je nutné, aby orgány a instituce působící na poli boje proti terorismu spolupracovaly nejen vzájemně mezi sebou, ale důležité je i sdílení informací se zahraničními subjekty. Ty mohou být v podobě orgánů zemí G8, Evropské unie (Europol, Frontex), ale i mimoevropských (Interpol). V případě Policie České republiky tuto roli zastává Oddělení operativní spolupráce Odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky. V rámci spolupráce zde plní a vytěžují analytické projekty, které slouží ke sdílení informací o zájmových objektech v tradičních oblastech obecné kriminality (nelegální migrace a obchod s lidmi, majetková a násilná trestná činnost, drogová trestná činnost, terorismus) i hospodářské kriminality (padělání a „envicrime“, podvody a zpronevěry a ostatní finanční kriminalita). V oblasti terorismu se jedná o následující analytické projekty:

---

⁴⁶ *Vlada.cz: Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://icv.vlada.cz/cz/ppov/brs/dokumenty/vyznamne-dokumenty-v-oblasti-bezpecnosti-ceske-republiky-18963/>

⁴⁷ *Mvcr.cz: Strategie České republiky pro boj proti terorismu* [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

- AP Hydra – věnuje se islámskému terorismu, je zaměřen proti aktivitám jednotlivců i kriminálních organizací, jež jednají ve jménu Islámu,
- AP Check-The-Web – sloužící k monitorování teroristických internetových stránek,
- AP Dolphin – věnuje se neislámskému terorismu, je zaměřen na odhalování činnosti teroristických skupin uvedených na seznamu Rady Evropy jako nebezpečných skupin znamenajících závažné ohrožení evropské bezpečnosti,
- AP Travellers – zaměřený na cestující teroristy,
- AP Firearms – věnující se odhalování nelegálního obchodu se zbraněmi.⁴⁸

2.2 Prostředky kontroly terorismu v prostředí ČR

Bez patřičných oprávnění a zákonem stanovených prostředků k získávání informací by orgány a instituce uvedené v předešlé podkapitole nemohly plnit svou funkci, k níž byly zřízené. Jednotlivé prostředky sloužící především ke sběru patřičných informací ze zájmového prostředí se dají, alespoň pro účely této práce, kategorizovat do tří oblastí. Jednak se jedná o operativně pátrací prostředky, které jsou upraveny v podmínkách České republiky ustanoveními trestního řádu, jednak o podpůrné operativně pátrací prostředky, které zabezpečují prvotní sběr informací sloužících k podložení oprávněnosti použití operativně pátracích prostředků nebo sloužících k zabezpečení jejich použití a v neposlední řadě o kriminální zpravodajství, jehož činností jsou zaznamenávány mnohdy latentní signály a na jehož základě též může docházet k nasazení operativně pátracích prostředků.

2.2.1 Operativně pátrací prostředky

Zákonem č. 265/2001 Sb. došlo mimo jiné k zahnutí úpravy operativně pátracích prostředků do stávajícího trestního řádu v § 158b až § 158f, do té doby upravených v zákoně o Policii České republiky⁴⁹. Těmito prostředky jsou:

⁴⁸ Odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky. *Prezentace* [online]. [cit. 28.01.2022]. Dostupné v intranetu z: <https://pp-portal.pcr.cz/rmps/SitePages/DomovskaStranka.aspx>

⁴⁹ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

- předstíraný převod,
- sledování osob a věcí,
- použití agenta.

Výše uvedené prostředky je oprávněn využívat policejní orgán⁵⁰, byl-li k tomu pověřen. Jde-li o pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Vojenské policie nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů pověření vydává jejich ředitel; jde-li o pověřené orgány Vězeňské služby nebo Celní správy pověření vydává příslušný ministr a v případě Policie České republiky policejní prezident.⁵¹

Operativně pátrací prostředky se využívají výhradně na získání informací důležitých pro trestní řízení a jejich použití nesmí sledovat jiný zájem. Charakter těchto informací vychází z ustanovení § 89 trestního řádu, které uvádí výčet skutečností nezbytných k dokazování v trestním stíhání, tj. zda se skutek stal, zda jej spáchal obviněný a z jakých pohnutek, podstatné okolnosti mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu, osobních poměrů pachatele, umožňující stanovení následku a výše škody a také okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání. Mimoto ale může jít o informace týkající se existence či místa uschování věcných a listinných důkazů⁵², či informace k místu výskytu pachatele úmyslného trestného činu. Dále lze těmito prostředky při postupu před zahájením trestního stíhání prověřovat, zda došlo ke spáchání úmyslného trestného činu nebo ne, což nepřímo vyplývá z ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu, kde je stanoveno, že záznam o zahájení úkonů trestního řízení obsahuje kromě jiného způsob, jakým se policejní orgán o trestném činu dověděl.

Operativně pátrací prostředky jsou podmnožinou operativně pátrací činnosti, což je komplexnější pojem zahrnující ucelený systém postupů spočívajících nejen v používání operativně pátracích prostředků, ale i dalších opatření či oprávnění vyplývajících nejen z trestního řádu (odposlech a záznam telekomunikačního provozu, zadržení, otevření, záměna a sledování zásilky apod.), ale v případě

⁵⁰ Srov. § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

⁵¹ § 158b odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

⁵² Srov. § 112 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

podpůrných operativně pátracích prostředků ze zákona o policii, resp. zákonné normy upravující činnost toho kterého policejního orgánu.⁵³

Operativně pátrací činnost má vlivem použití převážně utajených prostředků a metod charakter utajené činnosti a také charakter průzkumný, neboť podnětem pro tento druh činnosti jsou relativně nejasné informační signály, které je třeba za použití příslušných metod a prostředků v závislosti na prověřovaném charakteru věci prozkoumat, případně zadokumentovat pro další využití v trestním řízení. Může jít o zabránění společensky nebezpečného chování, o odhalení latentní trestné činnosti, ale též o pátrání po osobách nezvěstných, které mohou, ale nemusí mít souvislost s trestnou činností.

Operativně pátrací činnost lze dělit do tří skupin v závislosti na jejím účelu:

- operativně pátrací činnost vykonávaná za účelem pátrání po osobách a věcech,
- operativně pátrací činnost konaná za účelem prevence trestné činnosti,
- operativně pátrací činnost sloužící k zabránění trestné činnosti, odhalení jejích pachatelů a objasnění skutku.

Právě poslední skupina je z hlediska trestního řízení zásadní, jedná se o „*souhrn opatření policejních orgánů uskutečňovaných podle trestního řádu...*“, přičemž taxativní výčet vyjmenovává shora uvedený předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta, „... a v souladu s dalšími právními předpisy, jejichž účelem je předcházení, odhalování a objasňování trestné činnosti, jakož i pátrání po skrývajících se pachatelích, pátrání po hledaných nezvěstných osobách a pátrání po věcných důkazech.“⁵⁴

Důležitou podmínkou pro použití operativně pátracích prostředků je zásada subsidiarity, resp. přiměřenosti a zdrženlivosti, vyplývající z ustanovení § 2 odst. 4 trestního řádu, a to skutečnost vyplývající z ustanovení § 158b odst. 2 trestního řádu, že účelu sledovaného jejich použitím nelze dosáhnout jinak nebo bylo-li by jeho dosažení podstatně ztíženo, přičemž dotčená práva osob lze omezit jen v nezbytně nutném rozsahu. Nejenže musí být dáno důvodné podezření ze

---

⁵³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1986.

⁵⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1986.

spáchání úmyslného trestného činu, ale policejní orgán je povinen zvažovat, zda ono podezření nemůže prověřovat, resp. dokazovat, jinými důkazními prostředky vyplývajícími z hlavy čtvrté a hlavy páté trestního řádu.⁵⁵

2.2.2 Podpůrné operativně pátrací prostředky

Současný zákon o Policii České republiky již oproti původnímu znění neobsahuje ustanovení týkající se operativně pátracích prostředků, neboť, jak bylo již výše uvedeno, tyto byly zahrnuty do trestního řádu. Přesto se zákon o Policii České republiky této oblasti stále úzce dotýká. Stanoví totiž oprávnění policisty využívat podpůrné operativně pátrací prostředky v případech předcházení trestným činům, získávání poznatků o trestné činnosti, v souvislosti s trestním řízením a v souvislosti se zajišťováním krátkodobé ochrany osob. Ty také taxativně vyjmenovává a sice:

- informátor,
- krycí prostředky,
- zabezpečovací technika,
- zvláštní finanční prostředky.

Jak již bylo naznačeno, uvedené prostředky oprávnění policisté využívají jednak při předcházení trestné činnosti a získávání informací o ní v době, kdy ještě nedošlo k zahájení úkonů trestního řízení ve smyslu § 158 odst. 3 trestního řádu, ale také pro účely trestního řízení, tedy zejména v souvislosti s použitím operativně pátracích prostředků podle trestního řádu. To lze označit za důvod rozšíření pojmenování o adjektivum „podpůrné“.⁵⁶

Mimoto se k těmto prostředkům také řadí opatření k zabezpečení ochrany operativně pátrací činnosti⁵⁷ jako takové. Zmíněná opatření se kategorizují do tří oblastí:

- operativní legenda – uvěřitelné, ale smyšlené podání s vhodně zařazenými pravdivými prvky, které využívá a reaguje na přirozeně vzniklou situaci;
- operativní kombinace – několik účelově a časově na sebe navazujících

---

⁵⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1993.

⁵⁶ § 72 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

⁵⁷ Pozn.: postup oprávněných policistů při získávání poznatků o trestné činnosti zejména utajovaným způsobem, použití operativně pátracích prostředků k předcházení, vyhledávání, odhalování, objasňování a dokumentaci trestné činnosti.

opatření využívajících přirozeně vzniklé situace a operativní legendy zaměřených na zjištění informací o trestné činnosti anebo vytvoření vhodné situace k ochraně osoby (informátora, agenta, osoby v režimu krátkodobé ochrany);

- opatření v informačních systémech – příkladem může být tzv. „aplikační programové vybavení BLOKACE“, upravené Pokynem policejního prezidenta.⁵⁸ Tato blokace slouží k zabránění narušení operativního rozpracování, zamezení zmaření účelu trestního řízení a dále k zajištění ochrany informátora, chráněné osoby, osoby, která se podílí na sledování zásilky, předstíraném převodu či použití agenta.⁵⁹

2.2.3 Kriminální zpravodajství

Kriminální zpravodajství neboli kriminální zprávy (z ang. *crime news*) se v širším slova smyslu pojí obvykle s hromadnými sdělovacími prostředky zejména televizním kriminálním zpravodajstvím.⁶⁰

V užším slova smyslu se kriminálním zpravodajstvím rozumí činnost prováděná zpravidla policejními orgány zahrnující získávání, shromažďování a vyhodnocování informací. Tyto informace se váží na různé typy kriminální činnosti, ke konkrétní situaci v zájmové oblasti, pronikání do zájmových skupin a v neposlední řadě identifikaci individuů i skupin zapojených do páchání kriminality. Ačkoli tento termín není v České republice zákonně upraven, vztahuje se k operativně pátrací činnosti.⁶¹

Podle jiného pohledu je účelem kriminálního zpravodajství prováděného tzv. policejními zpravodajskými službami na poli oblasti jejich působení produkovat informace o organizovaném zločinu, korupci a kriminálních aktivitách pro orgány činné v trestním řízení. Při své činnosti policie spolupracuje i s dalšími zpravodajskými službami při výměně informací, které jsou poté využitelné

---

⁵⁸ Pokyn policejního prezidenta (PPP) č. 19 ze dne 28. ledna 2015, o aplikačním programovém vybavení BLOKACE, ve znění PPP č. 6/2020 a PPP č. 82/2021.

⁵⁹ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 183–184.

⁶⁰ HÁKOVÁ, Lucie. *Zločin a trest v kriminálním zpravodajství*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-190-5. s. 10–11.

⁶¹ MICHÁLEK, Luděk. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Píseň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-428-2. s. 36.

v procesních úkonech prováděných policií. Tato spolupráce je nezbytnou při potírání kriminálních činností vážně ohrožujících bezpečnost, kterými terorismus bezesporu je. Ve své podstatě je kriminální zpravodajství proaktivní skrytou formou vyšetřování a vyznačuje se cílenou a aktivní činností policejního nebo bezpečnostního orgánu, přičemž připravuje podmínky pro použití agenta.⁶²

Jak bylo zmíněno, na kriminálním zpravodajství se podílí nejen „zpravodajské služby policie“ (míněno specializované pověřené útvary aplikující zpravodajské metody při získávání potřebných informací), ale též zpravodajské služby jako takové. Úkolem zpravodajských služeb je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat zpravodajské informace ve vymezeném poli působnosti, které následně poskytují výkonné moci a s předstihem identifikují možná rizika, čímž umožňují přijetí adekvátních opatření. Zpravodajské služby tak slouží nejen jako důležitý zdroj poznatků pro tvorbu bezpečnostní politiky státu, ale též jako unikátní zdroj poznatků k průběžnému zvládnutí bezpečnostní situace ve státě. Pro jejich činnost není rozhodující, zda se zájmový objekt dopouští protiprávního jednání, postačuje však, že jednání pachatele či pachatelů (i třeba takové, které neporušuje zákon) představuje hrozbu pro chráněné hodnoty. Jak již bylo naznačeno, těmito hodnotami jsou bezpečnost a obrana republiky, ústavní pořádek, významné ekonomické zájmy a další. Proto se dá prohlásit, že základním úkolem zpravodajských služeb není dohled nad dodržováním práva a trestání pachatelů, ale právě sběr informací.⁶³

Je-li řeč o předávání informací o bezpečnostních hrozbách výkonným orgánům a orgánům činným v trestním řízení, je nutno zdůraznit, že takové informace mají pouze operativní charakter. Stávající zákonná úprava totiž jasně rozděluje kompetence, cíle a metody jednak policie, resp. orgánů činných v trestním řízení a jednak zpravodajských služeb, tak jak bylo výše uvedeno. Informace získané zpravodajskou službou mohou být předány orgánům činným v trestním řízení na základě ustanovení § 8 odstavce 3 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách. Předávané informace ale nemají procesní charakter a nelze jich užít

---

⁶² MICHÁLEK, Luděk. *Zpravodajství a zpravodajské služby*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-428-2. s. 41–42.

⁶³ MICHÁLEK, Luděk et al. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9. s. 63–64.

jako důkazu, neboť činnost zpravodajských služeb není prováděna v podmínkách, které trestní řád vyžaduje. Jako příklad lze uvést použití odposlechu, které dle dikce trestního řádu je v podstatě jednou z posledních možností, zatímco pro účely zpravodajských služeb taková limitace není. Ústavní soud ve svém nálezu⁶⁴ pak v uvedeném případě vyslovil, že použití takových informací jako důkazu by bylo obcházením zákona, což není pro orgány státní moci přípustné.⁶⁵

Zákon o zpravodajských službách ve své podstatě zmocňuje ke zpravodajské činnosti tři státní orgány, kterými jsou:

- Bezpečnostní informační služba (BIS) – ta je samostatnou organizační složkou státu s vlastní kapitolou státního rozpočtu, jedná se o ozbrojenou vnitřní zpravodajskou službu. Její činnost je kromě zákona o zpravodajských službách dále upravena zákonem o Bezpečnostní zpravodajské službě, kde kupříkladu vyjmenovává specifické zpravodajské prostředky a možnosti jejich použití.⁶⁶ Zákon o zpravodajských službách jako obecná právní norma ukládá BIS zabezpečovat informace týkající se záměrů a činností proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti České republiky; zpravodajských služeb cizí moci; činností ohrožujících státní a služební tajemství; činností, jež mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy České republiky; organizovaného zločinu a terorismu.
- Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI) – organizačně je začleněna pod Ministerstvo vnitra a jde o vnější zpravodajskou službu. Tato služba podle zákona o zpravodajských službách má zabezpečovat informace, jejichž původ je v zahraničí a jsou důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničně politických a ekonomických zájmů České republiky.
- Vojenské zpravodajství (VZ) – spadá pod Ministerstvo obrany a jedná se o ozbrojenou zpravodajskou službu s charakterem činností vnějších i vnitřních. I tato služba má vlastní zákonnou úpravu, a sice zákon

---

⁶⁴ Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3038/07 ze dne 29. 2. 2008 (N 46/48 SbNU 549).

⁶⁵ MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 978-80-7251-506-6. s. 63.

⁶⁶ Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších doplňků

o vojenském zpravodajství, který podobně jako v případě Bezpečnostní informační služby vyjmenovává specifické zpravodajské prostředky a způsoby jejich použití.⁶⁷ Povinnostmi Vojenského zpravodajství stanovené zákonem o zpravodajských službách je zabezpečování informací majících původ v zahraničí a důležitých pro obranu a bezpečnost České republiky; o zpravodajských službách cizí moci v oblasti obrany; o záměrech a činnostech namířených proti zabezpečování obrany České republiky; o záměrech a činnostech ohrožujících utajované skutečnosti v oblasti obrany České republiky.⁶⁸

Všechny uvedené zpravodajské služby navíc plní další povinnosti, stanoví-li tak zvláštní zákon (např. zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací) nebo ty plynoucí z mezinárodních závazků.⁶⁹

Specifické zpravodajské prostředky se užívají při získávání informací ze zpravodajských zdrojů (dalšími zdroji využívanými zpravodajskými službami jsou zdroje veřejně dostupné, tj. otevřené či *open source*, a také zdroje neveřejné, do kterých je povolen přístup pouze oprávněným subjektům, jedná se např. o registry a evidence spravované orgány státní správy). V případě Bezpečnostní informační služby a Vojenského zpravodajství se jedná o zpravodajskou techniku, krycí prostředky a krycí doklady a sledování. Mimoto se pod specifické prostředky zahrnuje i využívání služeb osob jednajících ve prospěch zpravodajské služby (jinak řečeno informátorů). Tato oprávnění Úřad pro zahraniční styky a informace má poněkud odlišné, pro ochranu činností na území České republiky smí používat sledování, krycí doklady, nástrahovou a zabezpečovací techniku a využívat služeb osob jednajících ve prospěch zpravodajské služby.⁷⁰

---

⁶⁷ Zákon č. 289/2005 Sb., o vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších doplňků

⁶⁸ § 3–8 zákona č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších doplňků

⁶⁹ MICHÁLEK, Luděk et al. *Zpravodajské služby a zpravodajská činnost*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9. s. 115–117.

⁷⁰ MICHÁLEK, Luděk. *Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2020. ISBN 978-80-7251-506-6. s. 72–76.

3 OPP a POPP

Obečné informace týkající se operativně pátracích prostředků, včetně těch podpůrných, jejich účel a dělení byly uvedeny v předchozí kapitole. Tato kapitola je zaměřena na podrobnější výklad jednotlivých prostředků, které zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) a zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky uvádí, doplněný o další instrumenty trestního práva, kterým se dá přiznat určitá míra operativně pátracího charakteru, tak jak bylo v této práci již predestřeno.

3.1 Předstíraný převod

Ustanovení § 158c trestního řádu upravuje předstíraný převod, přičemž se jedná o „*předstírání koupě, prodeje nebo jiného způsobu převodu předmětu plnění včetně převodu věci*“:

- vyžadující zvláštního povolení k jejímu držení – jedná se o takové věci, k nimž je nutný souhlas oprávněné osoby, průkaz či jiný druh povolení, aby je mohla veřejnost držet nebo s nimi jinak nakládat (např. střelivo a střelné zbraně, výbušniny, omamné či psychotropní látky a jedy⁷¹, radioaktivní látky aj.); nebo
- jejíž držení je nepřípustné – takové věci nemohou být vlastněny veřejností za žádných okolností či výjimek (např. zakázané zbraně a střelivo); nebo
- pocházející z trestného činu – jedná se o věc nabytou z trestného činu, věc, která byla trestným činem vyrobena (např. falzifikovaná měna), ale i co bylo trestným činem získáno (typicky úplatek); nebo
- určené ke spáchání trestného činu – jde o věc, která byla nabyta proto, aby posloužila, či usnadnila spáchání trestného činu, ale i taková, která již k činu byla použita, nebyla-li celkově spotřebována (např. škodlivý kód umožňující prolomení zabezpečení výpočetní techniky, zařízení k padělání

---

⁷¹ Pozn.: co se za omamnými a psychotropními látkami a jedy rozumí, stanoví ve svých přílohách Nařízení vlády č. 463/2013, o seznamech návykových látek.

peněz apod.).⁷²

Policejní orgán je oprávněn skrze jím řízenou osobu užít tento operativně pátrací prostředek jedině s písemným povolením státního zástupce. Jedinou výjimkou je případ, který nesnese odkladu, pak může policejní orgán předstíraný převod provést i bez povolení, nicméně dodatečné povolení musí získat bezodkladně. Bezodkladnost se posuzuje jako taková doba, která je co nejkratší s ohledem na závažnost věci a tak, aby státní zástupce měl příležitost ve lhůtě věc řádně přezkoumat a vydat či odmítnout vydat písemné povolení. Pokud se dodatečné povolení nepodaří obstatat do zákonné lhůty 48 hodin, musí policejní orgán prováděný úkon přerušit a získané informace nesmí v podstatě nijak využít.⁷³

Samotné užití předstíraného převodu je přípustné proti osobě, vůči níž se trestní řízení vede pouze takovým způsobem a rozsahu, aby u takové osoby nebyl činností policejního orgánu iniciován úmysl trestný čin spáchat. To znamená zákaz policejní provokace, který byl historicky opakovaně vysloven v rozsudcích soudů různých instancí, což policejní orgány moderní doby našeho demokratického právního státu plně akceptují. Pod pojmem policejní provokace je spatřována „*aktivní účast policejního orgánu směřující k podněcování určité osoby ke spáchání konkrétního trestného činu, popř. k doplňování jeho znaků, k podstatnému navyšování jeho rozsahu nebo jiné změně právní kvalifikace k tíži podněcované osoby.*“⁷⁴ Pokud policejní orgán pouze pasivně monitoruje probíhající trestnou činnost nebo vystupuje aktivně v mezích oprávnění vyplývajících z ustanovení § 158c a § 158e trestního řádu a „*netvoří-li aktivita příslušníků policie nebo pověřených osob v probíhajícím ději trestného jednání podstatný nebo určující prvek trestného činu a jestliže sám pachatel si počínal aktivně a cílevědomě, např. cílevědomě navazoval kontakty se spolupachateli nebo s poškozenými, navrhoval způsob spáchání činu, rozhodoval o místě činu, o způsobu spáchání a utajování, o konspiraci, anebo jestliže požadoval či nabízel*

⁷² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 451.

DIVINCOVÁ, Romana. *Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013* Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013. s. 29.

⁷³ DIVINCOVÁ Romana. *Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013*. Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013. s. 28.

⁷⁴ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2014

konkrétní množství předávané věci či konkrétní cenu apod.“ nejedná se o případ policejní provokace.⁷⁵

Podrobněji se Nejvyšší soud ještě vyjádřil např. v roce 2015, kdy výše uvedenou definici rozvedl následovně: *„Za policejní provokaci se považuje aktivní činnost policie, která směřuje k podněcování určité osoby ke spáchání konkrétního trestného činu s cílem získat usvědčující důkazy a vyvolat její trestní stíhání, a jejímž důsledkem je vzbuzení úmyslu spáchat trestný čin podněcovanou osobou, ačkoli předtím tato osoba žádný takový úmysl neměl.“* Tentýž judikát doplňuje, že *„policejní provokací je i taková aktivní činnost policie, již dochází k doplňování chybějících zákonných znaků základní skutkové podstaty určitého trestného činu ... či jiným způsobem ... k tíži podněcované osoby, zejména pokud jde o okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, byť by jinak tato osoba byla k spáchání činu v obecném smyslu rozhodnuta.“⁷⁶*

Vnitřní interní předpisy (pozn. autora: v případě Policie ČR jsou to obvykle ZPPP = Závazný pokyn policejního prezidenta nebo PPP = Pokyn policejního prezidenta) pak nad rámec nutné legislativní korekce dané ustanovením zákona poskytují podrobnější pravidla při provádění předstíraného převodu. V podmínkách Policie České republiky pokyn stanoví mimo jiné, že: *„Policista, který se sám podílí na skutkovém ději, v jehož rámci je prováděn předstíraný převod, nemůže být vyjma úkonů předstíraného převodu činný v téže trestní věci v rámci policejního orgánu, který koná prověřování...“⁷⁷*

3.2 Sledování osob a věcí

Sledování osob a věcí upravuje § 158d trestního řádu a lze jej užít v řízení o úmyslném trestném činu. Sledováním chápeme opatřování poznatků o osobách a věcech souvisejících s trestním řízením, přičemž toto sledování je prováděné utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky. Jako technické prostředky jsou chápány všechny prostředky umožňující sledování osob a věcí „na

---

⁷⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. Tdo 885/2013

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 730/2015

⁷⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 197 ze dne 30. prosince 2008, kterým se upravuje postup při dožádání a provádění předstíraného převodu, ve znění Pokynu policejního prezidenta č. 80/2014.

dálku“, půjde tedy o celé spektrum přístrojů (od dalekohledů, termovizí, noktovizorů, prostorových odposlechů až po přístroje umožňující zjišťování obsahu písemností a zásilek bez jejich narušení). Zákonodárce úmyslně vyjádřil pouze podstatu těchto prostředků jako „technické a jiné“, neboť vzhledem k rozvoji technologií by tak zbytečně výčtem prostředků limitoval způsob dosažení smyslu tohoto ustanovení, které by jinak muselo být neustále podrobováno přezkumu a doplnění legislativní činností tak, aby činnost spočívající ve sledování a získávání poznatků mohla být efektivní a udržela krok s dobou.⁷⁸

Samotné sledování se dá dělit do tří skupin, což ostatně vyplývá z uvedeného ustanovení:

- sledování osob a věcí – v tomto případě se jedná pouze o sledování, při kterém nejsou pořizovány záznamy, běžně není vykonáváno specializovaným pracovištěm (ÚZČ SKPV a jeho expoziturami) a je tedy v dikci policejního orgánu provádějícího operativně pátrací činnost a úkony v dané věci. Pro tento typ sledování není zákonem požadované jakékoli povolení.
- sledování osob a věcí s pořizováním záznamů (obrazových, zvukových či jiných) – pro tento typ sledování je již potřebně předchozí povolení příslušného státního zástupce, které musí mít písemnou formu. Uplatní se v případě sledování osob a věcí, při němž nedochází k narušení ústavního práva na ochranu domovní svobody, sledování se provádí a záznamy se pořizují na místech veřejně přístupných (ať již volně přístupná prostranství, obchodní domy, prostředky hromadné dopravy, restaurace apod.) nebo na místech veřejně nepřístupných (jako jsou kanceláře, soukromé garáže a objekty nesloužící jako obydlí, soukromé dopravní prostředky aj.). Zákonné podmínky pro takový typ sledování upravuje ustanovení § 158d odst. 2 trestního řádu, v podmínkách policie potom interní akt řízení Závazný pokyn policejního prezidenta.⁷⁹

---

⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 2005.

⁷⁹ Závazný pokyn policejního prezidenta (ZPPP) č. 209 ze dne 30. prosince 2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení, ve znění ZPPP č. 39/2009, ZPPP č. 44/2013, Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 50/2015, PPP č. 167/2016, PPP č. 221/2019 a PPP č. 253/2022.

- sledování osob a věcí, při němž je zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství a také zjišťování obsahu písemností a záznamů uchovávaných v soukromí s použitím technických prostředků (kupříkladu přístup k výpočetní technice apod.) – jedná se o nejdůraznější průlom ústavních práv, ke kterému při sledování může docházet. Pro tento typ sledování je bezpodmínečně nutné předchozí písemné povolení soudce příslušného soudu. Zákonné podmínky jsou vyjádřené v ustanovení § 158d odst. 3 trestního řádu. Tam je také vyjádřena podmínka, že při vstupu do obydlí podle zmíněného ustanovení nesmí dojít k provedení žádných jiných úkonů než těch, které směřují k instalaci technických prostředků. Za zmínku pak stojí, že povolení vydané soudcem v sobě již zahrnuje oprávnění jinak dané povolením státního zástupce, tj. povolí-li soud sledování osob a věcí v obydlí, pak se má za to, že jsou splněny podmínky ke sledování osob a věcí i v prostorách nesloužících k bydlení a samozřejmě k pořizování záznamů.⁸⁰

Za zmínku stojí fakt, že záznamy ze sledování osob a věcí na základě písemného povolení státního zástupce, o nichž se pro účely trestního řízení vyhotoví protokol, jsou také upotřebitelné jako důkaz i v jiné věci než té, ve které bylo sledování povoleno. Jedinou podmínkou je, aby i tato věc splňovala předpoklady pro udělení povolení ke sledování (jedná se o úmyslný trestný čin) nebo aby osoba, které je sledováním zasahováno do práv a svobod, udělila předchozí souhlas.⁸¹

3.3 Použití agenta

Oprávnění použití agenta upravuje ustanovení § 158e trestního řádu a je umožněno útvaru Policie České republiky nebo Generální inspekci bezpečnostních sborů v následujících případech:

- v případě trestných činů, pro které zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně osm let;

⁸⁰ DIVINCOVÁ Romana. *Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013*. Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013. s. 33–36.

⁸¹ § 158d odst. 10 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

- v případě trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny⁸²;
- pro taxativně vyjmenované trestné činy, zejména hospodářského charakteru a některé trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (např. úplatkářství);
- pro takové úmyslné trestné činy, k jejichž stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.⁸³

Agent plní své úkoly uložené řídicím policejním orgánem a utajeně získává a dokumentuje skutečnosti důležité pro trestní řízení o osobách a věcech v zájmové prostředí, tj. na místech veřejně přístupných i nepřístupných.⁸⁴

Oproti předstíranému převodu, při kterém lze využít i jinou osobu, agentem může být výlučně příslušník Policie České republiky nebo příslušník Generální inspekce bezpečnostních sborů. Nemůže se tedy jednat o zaměstnance Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Ministerstva vnitra, Vojenské policie, Vězeňské služby nebo Celní správy, byť i tyto bezpečnostní složky mají v určitých případech postavení orgánu činného v trestním řízení. Své úkoly ale agent může plnit i v zahraničí.⁸⁵

Pro zajištění ochrany, k jeho přípravě a samotnému použití agenta lze:

- vytvořit legendu o jiné osobní existenci, přičemž tyto nové osobní údaje se zavádějí do informačních systémů provozovaných podle zvláštních předpisů⁸⁶
- vykonávat soustavnou činnost prováděnou podnikatelem, pod užitým jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku (hospodářskou činnost), k níž by bylo třeba zvláštní oprávnění, povolení či registrace

⁸² Srov. ustanovení § 129 a § 129a zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších doplňků

⁸³ § 158e odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

⁸⁴ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 194/2008, čl. 1

⁸⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 2017.

⁸⁶ Pozn.: takovými předpisy jsou např.: zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, zákon č. 119/2002 Sb., o zbraních, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, zákon č. 344/1992 Sb., katastrální zákon; atd.

- zastírat příslušnost k Policii České republiky či Generální inspekci bezpečnostních sborů. S tím souvisí i zproštění povinností vyplývajících ze zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR nebo zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů (jako jsou např. povinnosti iniciativy, prokazování příslušnosti, zdvořilosti či poučování atd.)⁸⁷

Nadto je stanovena povinnost agentu, aby při své činnosti volil prostředky způsobilé k dosažení cíle úkonu, a které zároveň neznamenaají zásah do práv a svobod jiných lidí nad nezbytně nutnou míru.⁸⁸

Použití agenta spadá do schvalovací pravomoci soudci vrchního soudu, a to na návrh státního zástupce vrchního státního zastupitelství činného v jeho obvodu (případně na návrh evropského pověřeného žalobce). I zde musí být explicitně vyjádřen účel použití agenta a doba, po kterou bude použit, jakožto i údaje umožňující jeho identifikaci. Požadované údaje státní zástupce nejméně jednou za tři měsíce povinně posuzuje a přezkoumává, zda důvody pro použití agenta stále trvají, v opačném případě dá policejnímu orgánu pokyn k bezodkladnému ukončení činnosti agenta. O výsledku činnosti agenta policejní orgán státnímu zástupci poskytuje záznam. Schyluje-li se k vyčerpání lhůty k použití agenta, lze na nový návrh dobu povolení i opakovaně prodloužit. Tento návrh musí splňovat stejné podmínky jako prvotní návrh, nadto musí být opatřen vyhodnocením dosavadní činnosti agenta. Vzhledem k charakteru tohoto operativně pátracího prostředku a tomu, že je schvalován vrchním soudem, schválený nasazený agent ke své činnosti nepotřebuje další povolení, pokud se to týká sledování osob a věcí, za předpokladu, že nedochází k zásahu do nedotknutelnosti obydlí; a dále pro provedení předstíraného převodu.⁸⁹

Mimoto je postup použití agenta upraven závazným pokynem policejního prezidenta.⁹⁰

Zatímco v případě sledování osob a věcí, kdy se předpokládá a v povolení přímo

⁸⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010–2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 453.

⁸⁸ § 158e odst. 6 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) , ve znění pozdějších doplňků

⁸⁹ DIVINCOVÁ Romana. *Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013*. Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013. s. 46–47.

⁹⁰ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 194 ze dne 18. prosince 2008, kterým se upravuje postup při použití agenta.

uvádí, která práva a jakých osob mohou být pro splnění účelu použití tohoto prostředku narušena (dochází tak k výjimce ze zákona a trestnost takového jednání ani nevzniká) v případě použití agenta tomu tak není, ačkoli se předpokládá jeho zapojení do zločinecké skupiny. Zákonodárce proto přímo stanovil, že policista působící jako agent, jež se podílí na činnosti organizované zločinecké skupiny, jako člen organizované skupiny nebo podporující takovou skupinu, není trestný pro vyjmenované trestné činy⁹¹ avšak za podmínky, že se

---

⁹¹ Jedná se o trestné činy obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, svěřeni dítěte do moci jiného podle § 169 trestního zákoníku, porušení tajemství dopravovaných zpráv podle § 182 trestního zákoníku, kuplířství podle § 189 trestního zákoníku, šíření pornografie podle § 191 trestního zákoníku, výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií podle § 192 trestního zákoníku, zneužití dítěte k výrobě pornografie podle § 193 trestního zákoníku, provozování nepoctivých her a sázek podle § 213 trestního zákoníku, podílnictví podle § 214 trestního zákoníku, legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 trestního zákoníku, pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 trestního zákoníku, padělání a pozměnění peněz podle § 233 trestního zákoníku, neoprávněného opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku podle § 234 trestního zákoníku, udávání padělaných a pozměněných peněz podle § 235 trestního zákoníku, výroby a držení padělatelského náčiní podle § 236 trestního zákoníku, neoprávněné výroby peněz podle § 237 trestního zákoníku, porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží podle § 244 trestního zákoníku, padělání a pozměnění předmětů k označení zboží pro daňové účely a předmětů dokazujících splnění poplatkové povinnosti podle § 245 trestního zákoníku, porušení zákazů v době nouzového stavu v devizovém hospodářství podle § 247 trestního zákoníku, neoprávněného podnikání podle § 251 trestního zákoníku, neoprávněného provozování loterie a podobné sázkové hry podle § 252 trestního zákoníku, sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku, porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou podle § 261 trestního zákoníku, porušení předpisů o kontrole vývozu zboží a technologií dvojího užití podle § 262 trestního zákoníku, porušení povinností při vývozu zboží a technologií dvojího užití podle § 263 trestního zákoníku, provedení zahraničního obchodu s vojenským materiálem bez povolení nebo licence podle § 265 trestního zákoníku, porušení povinnosti v souvislosti s vydáním povolení a licence pro zahraniční obchod s vojenským materiálem podle § 266 trestního zákoníku, zkreslení údajů a nevedení podkladů ohledně zahraničního obchodu s vojenským materiálem podle § 267 trestního zákoníku, nedovoleného ozbrojování podle § 279 trestního zákoníku, vývoje, výroby a držení zakázaných bojových prostředků podle § 280 trestního zákoníku, nedovolené výroby a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky podle § 281 trestního zákoníku, nedovolené výroby a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu podle § 282 trestního zákoníku, nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku, přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284 trestního zákoníku, nedovoleného pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku, výroby a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy podle § 286 trestního zákoníku, neoprávněného nakládání s odpady podle § 298 trestního zákoníku, neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami podle § 299 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku, přijetí úplatku podle § 331 trestního zákoníku, podplacení podle § 332 trestního zákoníku, nepřímého úplatkářství podle § 333 odst. 2 trestního zákoníku, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku, napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle § 341 trestního zákoníku, padělání veřejné listiny podle § 348 trestního zákoníku.

takového jednání dopustil s cílem odhalit pachatele trestné činnosti spáchané členy organizované skupiny, ve spojení s organizovanou skupinou nebo spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Nicméně pokud agent organizovanou zločineckou skupinu nebo organizovanou skupinu založil nebo zosnoval, beztrestným se nestane, což opět potvrzuje fakt zákazu policejní provokace, jak bylo předestřeno již v části věnované předstíranému převodu.⁹² Avšak jinde ve světě užití agenta jako iniciátora nebo provokatéra není vyloučená, spočívá v „nakontaktování“ a identifikaci osob, které mají možnost trestnou činnost spáchat. Do jisté míry lze takovému jednání přiznat funkci prevence, neboť potenciální pachatel nemůže předjímat, zda se nejedná o nastraženou past. Přesto nelze nevidět selhání v jednom ze základních úkolů policie spočívajícímu v ochraně práv třetích osob, což je v prostředí České republiky a jejího právního systému a hodnot při vědomí lidských práv naprosto vyloučené.⁹³

3.4 Informátor

Podle zákona o Policii České republiky je informátorem taková fyzická osoba, jež způsobem, aby nedošlo k vyzrazení spolupráce této osoby s policií, policii poskytuje informace a služby i za finanční nebo věcnou odměnu.⁹⁴

Ačkoli si lze představit nutnost získávání informací od osob všeho věku, informátorem může být pouze fyzická osoba, jež dosáhla věku trestní odpovědnosti.⁹⁵

Informacemi jsou jakákoli sdělení relevantní pro plnění úkolů policie, službou pak uspokojování potřeb policie.⁹⁶

Činnost oprávněných policistů na poli informátorů spojená s jejich vyhledáváním, získáváním, motivováním a odměňováním i schůzkovou činností s informátory, je

---

⁹² ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 2023–2024.

⁹³ KARABEC, Zdeněk. *Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě: (použití agenta)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-099-1. s. 39.

⁹⁴ § 73 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

⁹⁵ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 184.

⁹⁶ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 185.

považována za základní operativně pátrací činnost a jako taková se řídí interními akty řízení, v případě Policie České republiky se jedná o pokyn policejního prezidenta.⁹⁷

3.5 Krycí prostředky

Krycími prostředky jsou veškeré prostředky, které umožňují jistý stupeň konspirace. Může se jednat o jakoukoli věc, prostor nebo činnost, zvláštním případem je krycí doklad, kterému se dostalo samostatného, speciálního ustanovení. Účelem použití takových prostředků je zastírání skutečné totožnosti osoby a zabránění vyzaření její činnosti nebo zastírání činnosti policie. Půjde tedy nejen o doklady, ale i garderobu (pojem původu francouzského, znamená „šatna, místnost, do níž se ukládá prádlo neb šatstvo“⁹⁸ v přeneseném významu označuje oděvy a doplňky), vozidla, nástroje, konspirační byty nebo nebytové prostory sloužící jako provozovny té které předstírané činnosti.⁹⁹

Blíže lze definovat jednotlivé druhy krycích prostředků jako:

- krycí věc je samostatný předmět sloužící oprávněnému policistovi k uvedeným účelům, tedy jakákoliv věc způsobila pomoci zastříti totožnost osoby, zabránit ve vyzaření činnosti takové osoby nebo policie,
- krycím prostorem je samostatný, ať už stabilní nebo mobilní, objekt či jejich soubor, přičemž se může též jednat o byt či místnost; takový prostor slouží oprávněnému policistovi k uvedeným účelům,
- krycí činnost je taková činnost, jíž oprávněný policista vykonává nebo jí využívá k uvedeným účelům.¹⁰⁰

Problematiku krycích prostředků a krycích dokladů v případě Policie České republiky dále upravují pokyny policejního prezidenta.¹⁰¹ V případě krycích

---

⁹⁷ Pokyn policejního prezidenta (PPP) č. 140 ze dne 9. července 2019, o využívání informátorů ve znění PPP č. 151/2021, PPP č. 239/2022 a PPP č. 277/2022.

⁹⁸ *Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl devátý.* [Praha]: Paseka, 2003. ISBN 80-7203-137-6. s. 918.

⁹⁹ § 75 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

¹⁰⁰ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář.* Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 186.

¹⁰¹ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 25 ze dne 12. února 2013, o krycích prostředcích, ve znění Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 241/2015, PPP č. 174/2016, PPP č. 62/2019, PPP č. 183/2019 a PPP č. 277/2022.

dokladů je třeba dbát omezení stanovených zákonem o Policii České republiky a nemůže se tak jednat o doklad skutečné osoby žijící či zemřelé a dalších taxativně vyjmenovaných průkazů či dokladů. Zapovězeno je užití krycích dokladů obou komor Parlamentu České republiky, členů vlády, guvernéra České národní banky, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, zaměstnance Úřadu pro ochranu osobních údajů, soudce Ústavního soudu nebo služebního průkazu soudce a státního zástupce.¹⁰²

Za zmínku stojí skutečnost, že policie či Ministerstvo vnitra ČR mají v případě opatřování a zajišťování krycích dokladů pravomoc provést či vyžádat provedení vložení informací a jiných změn do příslušných informačních systémů. Takové záznamy se nijak zvlášť neoznačují, právě z důvodu snížení rizika odhalení a ani se nevedou odděleně od ostatních osobních údajů skutečných osob. Nicméně každé opatření prováděné příslušným orgánem státní správy nebo vydání dokladu policií či Ministerstvem vnitra ČR musí být odsouhlaseno ministrem vnitra, a právě Ministerstvo vnitra ČR pak vede o krycích dokladech svoji evidenci.¹⁰³

3.6 Zabezpečovací technika

Zabezpečovací technikou jsou z pohledu zákona o Policii České republiky technické prostředky, zařízení a jejich soubory používané za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.¹⁰⁴

Jedná se o kamerové systémy, elektronická zabezpečovací či signální zařízení a nástrahové systémy, přičemž zákonem není zřejmě záměrně s ohledem na stále se rozvíjející technologický pokrok definován konkrétní charakter zabezpečovací techniky, spíše jako sledovaný účel jejího použití. Ten tkví v předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku¹⁰⁵ a dále předcházení trestné činnosti,

---

Pokyn policejního prezidenta (PPP) č. 35 ze dne 15. února 2016, o krycích dokladech, ve znění PPP č. 238/2019.

¹⁰² § 75 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

¹⁰³ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 187–188.

¹⁰⁴ § 76 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

¹⁰⁵ Pozn.: veřejný pořádek je abstraktní pojem, a přestože jej využívá řada zákonných předpisů, k jeho stanovení je nutná správní úvaha. Definice Ministerstva vnitra ČR zní: „*Veřejný pořádek je souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.*“

získávání poznatků o trestné činnosti nebo v souvislosti se zahájeným trestním řízením v takovém prostředí, ve kterém lze důvodně očekávat získání poznatků k zamezení, odhalení a dokumentaci trestné činnosti. Jednak tedy lze zabezpečovací techniku použít v prevenci anebo při získávání poznatků podle § 69 zákona č. 273/2008 Sb. pokud nedošlo k zahájení úkonů trestního řízení ve smyslu ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu a dále v těch případech, ve kterých úkony trestního řízení zahájeny již byly. V tomto druhém případě bude zabezpečovací technika využita jako podpůrný prostředek pro státním zástupcem, resp. soudcem, schválené, resp. nařízené sledování osob a věcí podle ustanovení § 158d trestního řádu.¹⁰⁶

V podmínkách Policie České republiky upravuje vyžadování použití zabezpečovací techniky závazný pokyn policejního prezidenta.¹⁰⁷

3.7 Zvláštní finanční prostředky

K úhradě některých výdajů v souvislosti se získáváním poznatků ze zájmového prostředí, činností informátora včetně jeho získáváním a odměňováním, získáváním a používáním krycích prostředků i krycích dokladů, používáním zabezpečovací techniky a hrazením výdajů v případě zajišťování krátkodobé ochrany osob, na cvičné akce a výuku policistů oprávněných používat tyto zvláštní finanční prostředky, slouží vyčleněné, zvláštní finanční prostředky podle § 77 zákona č. 273/2008 Sb. Mimo uvedeného tyto finanční prostředky slouží dále k používání operativně pátracích prostředků podle trestního řádu, tj. k předstíranému převodu, sledování osob a věcí i přípravě a použití agenta. Zvláštní jsou v tom ohledu, že oproti vyčleněným finančním prostředkům používaných v souvislosti s běžným provozem organizace se na tyto nevztahují běžné právní předpisy upravující hospodaření s peněžními prostředky. Policista, který zvláštních finančních prostředků využívá, je přesto povinen s nimi nakládat

---

¹⁰⁶ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 189.

¹⁰⁷ Závazný pokyn policejního prezidenta (ZPPP) č. 16 ze dne 4. února 2009, kterým se upravuje jednotný postup příslušníků Policie České republiky při vyžadování použití zabezpečovací techniky, ve znění Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 167/2016 a PPP č. 297/2022.

hospodárně a v souladu s účelem, na který byly poskytnuty.¹⁰⁸

Jak bylo zmíněno, použití zvláštních finančních prostředků se neřídí běžnými zásadami, proto jej upravuje Nařízení Ministerstva vnitra.¹⁰⁹

3.8 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Odposlech a záznam telekomunikačního provozu je přípustný zásah do základního práva podle čl. 13 Listiny základních práv a svobod, a sice na tajemství zpráv uskutečňovaných skrze telefon nebo jiné podobné zařízení a jako takový je upraven v § 88 a § 88a trestního řádu. Využití tohoto institutu je možné v případě, že se jedná o věc, resp. trestný čin s horní sazbou trestu odnětí svobody nejméně osm let nebo některý z taxativně vyjmenovaných trestných činů (zejména hospodářského charakteru a některých z trestných činů podle dílu 4 hlavy X trestního zákoníku) nebo k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva.¹¹⁰

Policejní orgán sepíše návrh, adresovaný státnímu zástupci, který jej postoupí příslušnému soudu ke schválení, resp. vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Jak vyplývá z textu, návrh musí být písemný a musí obsahovat:

- název a č.j. policejního orgánu, který o vydání příkazu usiluje,
- adresáta, tedy to státní zastupitelství, jež bude podávat návrh na vydání příkazu soudu,
- shrnutí skutkového stavu trestní věci a odůvodnění odposlechu, ve kterém zpravidla uvede, které informace důležité pro trestní řízení při odposlechu očekává získat a z jakého důvodu se domnívá, že tomu tak bude,
- identifikaci odposlouchávané stanice, její účastnické telefonní číslo, IMEI zařízení, e-mailovou či IP adresu a osobní údaje uživatele, jsou-li známy,

---

¹⁰⁸ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 190.

¹⁰⁹ Nařízení ministerstva vnitra (NMV) č. 38 ze dne 15. srpna 2012, o nakládání se zvláštními finančními prostředky, ve znění NMV č. 29/2013, NMV č. 2/2015, NMV č. 4/2016, NMV č. 12/2007, NMV č. 29/2019, NMV č. 17/2020, NMV č. 8/2021, NMV č. 40/2021 a NMV č. 13/2022.

¹¹⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 359–360.

Pozn.. takovou smlouvou může být např. Evropská úmluva o potlačování terorismu, vyhlášená pod č. 552/1992 Sb.m.s., nebo Trestněprávní úmluva o korupci vyhlášená pod č. 70/2002 Sb.m.s.

- vyjádření období, ve kterém bude odposlech a záznam prováděn, přičemž tato doba nesmí překročit čtyři měsíce,
- cíl užití odposlechu a záznamu jako např. získání dalších významných skutečností pro trestní řízení, zadokumentování trestného jednání v upotřebitelné podobě a zajištění důkazů o takové trestné činnosti, identifikaci další osob zapojených do trestného činu apod.,
- vyjádření v čem spočívá neodkladnost a neopakovatelnost, pokud nebylo doposud zahájeno trestní stíhání, vždy však odůvodnění, proč nelze požadovaného cíle dosáhnout jinak, nebo bylo-li by jeho dosažení jinak podstatně ztížené,
- pokud se jedná ve věci o trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, pak je nutné uvést odkaz na takovou smlouvu,
- podpisovou doložku vyžadujícího pracovníka a jemu nadřízeného pracovníka, který návrh schvaluje.

Bez příkazu může policejní orgán odposlech a záznam zahájit v případě taxativně vyjmenovaných trestných činů¹¹¹, ale jedině za předpokladu písemného souhlasu majitele, resp. uživatele odposlouchávané stanice.¹¹²

Lhůta pro použití institutu odposlechu může být prodloužena opět na dobu nejdéle čtyř měsíců, a sice na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu a záznamu na návrh státního zástupce, nyní však příkaz vydává již vždy pouze soudce soudu o stupeň vyšší instance, v případě přípravného řízení soudce krajského (či městského) soudu.¹¹³

Důležitá skutečnost týkající se odposlechu a záznamu je vyjádřena ve větě třetí a čtvrté odstavce prvního ustanovení § 88 trestního řádu. To stanoví, že odposlech a záznam komunikace mezi obhájcem a obviněným je nepřípustná, dojde-li

---

¹¹¹ Pozn.: těmito činy jsou: obchodování s lidmi podle § 168 trestního zákoníku, svěření dítěte do moci jiného podle § 169 trestního zákoníku, omezování osobní svobody podle § 171 trestního zákoníku, vydírání podle § 175 trestního zákoníku, únosu dítěte a osoby stíženého duševní poruchou podle § 200 trestního zákoníku, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 trestního zákoníku, nebezpečného vyhrožování podle § 353 trestního zákoníku nebo nebezpečného pronásledování podle § 354 trestního zákoníku.

¹¹² DIVINCOVÁ Romana. *Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013*. Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013. s. 56–57.

¹¹³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1193.

k takovému zjištění, policejní orgán je povinen záznam bezodkladně zničit a získané informace v jakémkoli směru a k jakémukoli účelu nepoužít.¹¹⁴

Prováděný odposlech a záznam telekomunikačního provozu je policejním orgánem průběžně vyhodnocován, pominuly-li důvody pro jeho nařízení, pak je nutné provádění odposlechu ukončit a to i před koncem stanovené lhůty. Hlediska, dle kterých je odposlech a záznam vyhodnocován, jsou jednak konkrétní skutkové okolnosti vyjádřené v odůvodnění příkazu, tj. dosažení cíle (ale i nepotvrzený původní předpoklad) a dále i přezkum, zda již není možné sledovaného účelu dosáhnout jinak, či zda by jeho dosažení jinými prostředky bylo stále ztíženo. Ukončí-li policejní orgán provádění odposlechu a záznamu, písemně o tom vyrozumí dotčené orgány, které se na vydání příkazu podílely (v přípravném řízení státního zástupce a soudce, v řízení před soudem předsedu senátu)¹¹⁵

I v případě odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu lze užít získané poznatky, resp. důkazní prostředky, v jiné trestní věci, než ve které byl tento nařízen a proveden. Musí být avšak splněna alternativně některá z následujících podmínek:

- řízení je vedeno pro zločin, pro který je možné odposlech a záznam telekomunikačního provozu jinak samostatně provést nebo
- s použitím souhlasí uživatel odposlouchávané stanice.¹¹⁶

V případě, kdy je třeba zjistit nikoli obsah budoucích zpráv (či hovorů), ale naopak údaje, o již uskutečněném telekomunikačním provozu, může soudce (resp. předseda senátu, pokud došlo k zahájení trestního stíhání) nařídit, aby tyto údaje byly sděleny jemu nebo v přípravném řízení státnímu zástupci či policejnímu orgánu. Návrh na vydání tohoto příkazu je velmi blízký výše uvedeným obsahovým náležitostem u návrhu na odposlech a záznam telekomunikačního provozu. I zde pak platí, že bez příkazu může policejní orgán tyto záznamy získat, ale opět pouze za předpokladu písemného souhlasu uživatele dotčené stanice.¹¹⁷

---

¹¹⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1207.

¹¹⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1210.

¹¹⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1213.

¹¹⁷ § 88a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

V obou případech se soudní příkazy nebo písemné souhlasy uživatele dotčené stanice předávají společně s dalšími nutnými písemnostmi příslušnému pracovišti Útvaru zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování, konkrétně odboru odposlechů V3 či jejich expoziturám E3. Další podrobnosti týkající se vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu včetně údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu v podmínkách Policie České republiky dále rozvádí závazný pokyn policejního prezidenta.¹¹⁸

3.9 Zadržení, otevření, záměna zásilky a sledovaná zásilka

Oprávnění zadržení zásilky upravuje ustanovení § 86 trestního řádu. Cílem je opět získat skutečnosti významné pro trestní řízení a týká se nařízení doručovateli, ať jím je pošta nebo jiná osoba, aby doručovanou zásilku nedodal, nýbrž aby ji vydal předsedovi senátu nebo v případě přípravného řízení státnímu zástupci či policejnímu orgánu. Nařízení je písemné (ačkoli jeho formu zákon nespecifikuje) a vydává jej předseda senátu nebo v přípravném řízení státní zástupce. Nesnese-li věc odkladu a nelze-li nařízení k zadržení zásilky předem dosáhnout, může policejní orgán podle odstavce druhého přikázat pozdržení zásilky, a to nejdéle na tři dny¹¹⁹. Ve lhůtě čtyřiaadvaceti hodin od vydání příkazu musí vyrozumět státního zástupce, který v již plynoucí tří denní lhůtě musí doručit příkaz k zadržení zásilky dopravci, v opačném případě po marném uplynutí lhůty doručovatel zásilku uvolní.¹²⁰

Ze své podstaty se uvedený institut podobá obecnému institutu vydání a odnětí věci podle § 78 a § 79 trestního řádu, nicméně tato úprava je k vydání a odnětí věci ve vztahu speciality a týká se pouze poštovních zásilek, jiných zásilek (např. balík nebo písemný text převzatý k faxování) nebo telegramů. Resp. ustanovení § 87c trestního řádu, jež upravuje společná ustanovení, definuje zásilku jako

---

¹¹⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 186 ze dne 7. října 2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění ZZPP č. 139/2012.

¹¹⁹ Pozn.: k počítání lhůty srov. § 60 odst. 1 a 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

¹²⁰ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 357.

„předmět dopravovaný jakýmkoliv způsobem, ať již s využitím pošty nebo jiné osoby, včetně dopravy skrytým způsobem“. Protože příkaz k zadržení zásilky má povahu rozhodnutí svého druhu, není proti němu přípustná stížnost.¹²¹

Na zadržení zásilky může navazovat otevření zásilky upravené v ustanovení § 87 trestního řádu. Zadrženou zásilku smí otevřít jen předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán, ti si ale musí obstarat předchozí souhlas soudce. Z uvedeného ustanovení vyplývá, byť není přímo vyjádřeno, že zásilka se má otevřít ihned po jejím vydání v rámci zadržení zásilky a o jejím otevření je nutno sepsat protokol. Pokud nehrozí, že by odevzdáním zásilky došlo ke zmaření či podstatnému ztížení účelu trestního stíhání, otevřená zásilka se vydá oprávněné osobě. Takovou osobou může být adresát či některý z jeho rodinných příslušníků (pokud není adresována do vlastních rukou), pošta či jiná osoba podílející se na doručování či dopravě. Nedojde-li k otevření zásilky z důvodu, že to nebylo uznáno za vhodné, pak se tato odevzdá uvedeným výše osobám či osobě, která ji vydala.¹²²

Aby došlo ke zjištění osob podílejících se na nakládání se zásilkou obsahující vyjmenované předměty¹²³, může nařídít předseda senátu nebo státní zástupce s předchozím souhlasem soudce o záměně obsahu za jiný, přičemž upravená zásilka bude předána do přepravy. Důvodem je podle důvodové zprávy jednak zajištění, aby tyto nebezpečné věci nezůstávaly v nekontrolovaném oběhu a současně objasnění trestné činnosti páchané zpravidla více osobami, často s mezinárodním prvkem.¹²⁴

Záměnu zásilky provede na základě obvykle písemného nařízení policejní orgán, který současně zabezpečí úschovu původně přepravovaných věcí, jež byly zaměněny za jiné. Také o tomto faktu sepíše záznam, který se do spisu založí po

---

¹²¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1169–1171.

¹²² JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 358.

¹²³ Pozn.: trestní řád předpokládá užití záměny zásilky v případě předmětů obsahujících omamné a psychotropní látky, prekursory, jedy, jaderný materiál nebo radioaktivní látky, padělané peníze či cenné papíry, střelné nebo hromadně účinné zbraně, střelivo a výbušniny nebo jiné věci, k jejichž držení je třeba zvláštního povolení a dále věci určené ke spáchání trestného činu nebo z takového činu pocházející.

¹²⁴ § 87a odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků

splnění účelu záměny zásilky.¹²⁵

Institut sledované zásilky se v praxi uplatní v případě mezinárodní spolupráce zaměřené proti obchodu s drogami a jinými zakázanými látkami, pokud je u dané zásilky důvodné podezření na obsah věcí, jež by zakládal oprávnění záměny zásilky. Sledování je třeba k objasnění trestného činu a odhalení jeho pachatelů a zjištění důležitých skutečností by jiným způsobem bylo neúčinné či podstatně ztížené. V podstatě nedochází ke sledování zásilky, ale sledování všech osob, které s touto zásilkou nakládají. Oprávnění sledované zásilky lze uplatnit pouze v přípravném řízení, a to vzhledem k jeho povaze a účelu.¹²⁶

Nařízení o sledování zásilky vydává státní zástupce, jde o rozhodnutí svého druhu. Dojde-li výjimečně ke sledování zásilky v přípravném řízení až po zahájení trestního stíhání, nařízení se nedoručuje ani obviněnému ani jeho obhájci. Policejní orgán vykonává sledování zásilky, v jehož průběhu jsou vyloučeny další úkony směřující k vydání nebo odnětí věci nejen podle § 78 a § 79 trestního řádu, ale také domovní prohlídka, osobní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků podle § 82 až § 83b trestního řádu. Z důvodů rizika vyzrazení probíhajícího sledování zásilky, neprovádí policejní orgán ani jiné úkony jako výslechy osob podezřelých, nezajišťuje peněžní prostředky podle § 79a a § 79b trestního řádu ani nezahajuje trestní stíhání. Naopak přichází v úvahu využití operativně pátracích prostředků podle § 158b až § 158e trestního řádu. O sledování zásilky se sepíše protokol a pořídí se také obrazový záznam či videozáznam.¹²⁷

Bez příkazu státního zástupce sledování zásilky může zahájit policejní orgán v případě, že věc nesnese odkladu a tohoto příkazu nelze dosáhnout předem, ale je povinen příslušného státního zástupce o této skutečnosti bez odkladu vyrozumět a poté se řídit jeho pokyny. Ukončení sledování zpravidla zavdá příkazem státního zástupce, nicméně pokud hrozí vážné nebezpečí pro lidský život či zdraví, vznik značné škody¹²⁸ na majetku nebo to, že zásilku nebude možné

---

¹²⁵ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1185.

¹²⁶ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 358.

¹²⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání*. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0. s. 1187–1189.

¹²⁸ Srov.: § 138 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších doplňků

nadále sledovat, sledování může ukončit i policejní orgán, který o této skutečnosti vyrozumí státního zástupce a učiní potřebné kroky a opatření k zamezení dalšího držení do té doby sledované zásilky jako je výše uvedené vydání či odnětí věci nebo domovní prohlídka.¹²⁹

3.10 Zvláštní oprávnění útvaru policie v boji proti terorismu

Z důvodu operativního a zejména včasného získávání informací k předcházení a odhalování konkrétních hrozeb v oblasti terorismu je oprávněný útvar policie, jímž je od 1. ledna 2023 Národní centrála proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování¹³⁰, na základě ustanovení § 71 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, oprávněna získávat:

- provozní a lokalizační údaje s nepřetržitým a dálkovým přístupem, a to od fyzické nebo právnické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť či poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací,
- data o době a místě použití elektronického platebního prostředku od bank,
- informace o době a místu poskytování zdravotních služeb od zdravotních pojišťoven nebo poskytovatelů zdravotní péče.

Odhalování terorismu jako specifické velmi závažné trestné činnosti vyžaduje pečlivý a dlouhodobý sběr poznatků, které často neposkytují dostatečnou konkretizaci pro odůvodnění zahájení trestního řízení (pozn. a tím využití např. oprávnění podle § 88a trestního řádu). Přesto musí být ona prověřovaná hrozba podložena určitými poznatky o konkrétních osobách nebo činnostech.¹³¹

---

¹²⁹ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3. s. 359.

¹³⁰ Policie.cz: *Národní centrála proti terorismu extremismu a kybernetické kriminalitě* [online]. [cit. 07.03.2022]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-terorismu-extremismu-a-kyberneticke-kriminalite.aspx>

¹³¹ ŠTEINBACH, Miroslav. *Zákon o Policii České republiky: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6. s. 179–180.

4 Případové studie

V následujících šesti případech autor práce demonstruje, že problematika terorismu je v České republice sice výjimečná, nikoli však ojedinělá.

Z dostupných rozsudků soudů byly pro ilustraci různých druhů jednání vybrány právě ty, které jsou uvedené v seznamu použitých zdrojů. Jedná se o čin podpory a propagace terorismu ve třech případech – v případě Jana Silovského, který se vydal na cestu s cílem připojit se a aktivně působit v organizaci známé jako ISIS; dále v případě Milana Jaroše, který veřejně skrze internet vyjádřil pochvalu pachateli teroristického trestného činu na Novém Zélandu, podobně jako v případě Jiřího Kantora, který též veřejně přispěl svým výrokem, jenž byl shledán jako vychvalující pachatele téhož teroristického trestného činu. Zbylé tři případy jsou o teroristickém útoku, přičemž každý je odlišný. Případ Jaromíra Baldy autor považuje za nejvýznamnější, neboť uvedený Balda se dopustil teroristických útoků na území České republiky jako dosud jediný známý pachatel. Dalším je případ Zbyňka Průši, který hrozil fyzickou likvidací nejen tehdejšímu ministru financí, ale též jeho rodině, což by zřejmě nebylo vyšetřováno v konotaci s terorismem, nebýt toho, že uvedl způsob provedení výbušninou v době zasedání Vlády České republiky s tím, že počítal i se ztrátami na straně nezúčastněných osob. Posledním případem je potom aktivní působení Jiřího Urbánka v rámci separatistických jednotek tzv. Doněcké lidové republiky na Ukrajině, tedy v souvislosti s účastí na organizované zločinecké skupině, resp. teroristické skupině. Tento poslední příklad ilustruje mimo jiné použití § 313 trestního zákoníku, kdy Česká republika odsoudila svého občana za skutky, jichž se dopustil v cizině s tím, že chránila práva Ukrajiny jako svrchovaného a samostatného státu jako svá vlastní, k čemuž ostatně zavazují přijaté mezinárodní smlouvy na potírání terorismu.

V jednotlivých případech je popsáno chování pachatele, které naplnilo podstatné znaky daných skutkových podstat trestných činů, současně s verdikty soudů. Následuje analýza osoby pachatele na základě dostupných zdrojů, způsob provedení činu a stanovení „spouštěcího signálu“, tedy motivace a pohnutky k trestnému jednání. Dále pak je detailně analyzován postup policejního orgánu a způsob sběru důkazních prostředků, na jejichž základě se podařilo skutek objasnit, ale i úspěšně odstíhat. To vše zejména s ohledem na význam použití

operativně pátracích prostředků. Na konci každého z případů je na základě posouzení všech podstatných dostupných informací zhodnocena míra hrozby recidivy.

Ačkoli není soubor zkoumaných případů dostatečně četný pro statistické zpracování, přesto se autor této práce pokusí o syntézu a generalizaci vlastností pachatelů v obou druzích popisované teroristické trestné činnosti, způsob provedení činu a možnosti zachycení signálů o blížícím se skutku. Na tomto základě zhodnotí jednak stávající úpravu operativně pátracích prostředků a případně navrhne její změnu a současně se pokusí zdůraznit oblasti, jimž je třeba věnovat zvýšenou pozornost.

4.1 Jan Silovský – podpora a propagace terorismu

Jan Silovský, občan České republiky, se zajímal o různá náboženství a nejvíce jej nadchlo samostudium islámu, k němuž konvertoval a řídil se jeho zásadami. Svou pozornost skrze internet a masmédiu věnoval mimo jiné Islámskému státu, o němž získával informace, zejména co se radikálních ideologií týče. Cíle Islámského státu si jej získaly a na jejich základě začal vážně uvažovat, že se začlení do této všeobecně uznávané teroristické organizace, včetně jejich bojových akcí. Skrze sociální síť Twitter, ale i jinde na internetu začal vyhledávat informace týkající se výcviku bojovníků a také o možnosti, jak odcestovat a kontaktovat členy Islámského státu na území Sýrie. Nejpozději koncem ledna 2016 se rozhodl připojit se k Islámskému státu v Sýrii. Počítal s tím, že po prodělání plánovaného výcviku o době trvání přibližně jeden či dva měsíce by se připojil k bojovým operacím zejména na území Sýrie namířeným proti nepřítelům Islámského státu, tedy suverénním státům Sýrie a Irák, včetně jejich spojenců z ozbrojených sil Ruské federace a Spojených států amerických. Byl srozuměn s tím, že by to znamenalo usmrcovat a zraňovat členy ozbrojených sil uvedených protivníků, vše s cílem naplnit vize Islámského státu, tedy vytvoření sunnitského chalífátu vycházejícího z extrémní interpretace islámu a jeho práva šaría. Z uvedené pohnutky začal činit konkrétní kroky k realizaci svých záměrů. Naplánoval si leteckou přepravu do tureckého města Gaziantep ležícího v blízkosti turecko-syrské hranice, kde by si pronajal automobil, jímž by hranici překročil, a dojel do

syrského města Jarabalus v oblasti ovládané Islámským státem. Tam by oslovil představitele této teroristické organizace. Do svého telefonu si uložil mapy příslušných oblastí Turecka a Sýrie.

Dne 1. února 2016 si Jan Silovský zajistil z místa svého bydliště prostřednictvím webové stránky společnosti Student Agency k. s. rezervaci jednosměrné letenky pro svou osobu na let společnosti Pegasus s odletem z Prahy dne 4. února 2016 v 15:10 hodin a příletem do Istanbulu v Turecku téhož dne v 18:50 hodin a dále na let téhož dne v 21:55 hodin z Istanbulu do Gaziantepu, kam měl dorazit ve 23:45 hodin. Letenky včetně všech poplatků v celkové výši 3.990,- Kč uhradil v den rezervace v 12:56 hodin elektronicky svou platební kartou a tyto mu byly zaslány na jeho zadaný e-mail. Zároveň si skrze elektronickou rezervaci zajistil prostřednictvím společnosti Rentalcars.com motorové vozidlo v Gaziantepu v Turecku na dobu od 23:45 hodin dne 4. února 2016 do 12:00 hodin dne 6. února 2016.

Dne 4. února 2016 v 12:05 hodin Jan Silovský ve věku 21 a ½ roku odjel z Plzně vozidlem taxislužby na Mezinárodní letiště Václava Havla v Praze, odkud letem č. PC 0454 společnosti Pegasus odletěl v 15:10 hodin do Istanbulu v Turecku. Na tureckém letišti v Istanbulu při kontrole bezpečnostními orgány projevil svůj záměr bojovat za Islámský stát, načež byl zadržen a následujícího dne, 5. února 2016 letecky deportován z Istanbulu zpět do České republiky. Tato skutečnost záměr Jana Silovského vycestovat do Sýrie, připojit se k Islámskému státu, absolvovat bojový výcvik a aktivně se zapojit do bojů za tuto teroristickou organizaci zmařila. Krajský soud v Plzni dne 24. února 2017 pod č.j. 34T 16/2016 obžalovaného Jana Silovského uznal vinným z pokusu zločinu podpora a propagace terorismu podle § 21 odst. 1, § 312e odst. 3 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník a odsoudil k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 3 roky a 3 měsíce do věznice s dohledem, současně s trestem propadnutí věcí (stolní počítač, externí pevný disk, mobilní telefon) a dále mu uložil ochranné psychiatrické léčení v ambulantní formě.

Jedná se o muže raně dospělého věku, pocházejícího z neúplné rodiny. V dětství mu byla pro projevované deprese věnována specializovaná psychologická péče, indikována psychofarmaka, která užíval jen po jistý čas. Má dokončené základní vzdělání, kolektivem nebyl přijímaný, měl obtíže při navazování vztahů, jinak

bezkonfliktní, samotářský. Je vyučený v oboru opravárenské práce, zaměstnaný jako operátor výroby. Motivací k činu bylo ovlivnění propagandou a událostmi v tzv. Islámském státě. Jan Silovský se samostudiem zajímal o různá náboženství, později konvertoval k islámu, jehož pravidly se řídil. Touha po adrenalinu z bojů u něj nebyla zaznamenána, tvrdil nikoli však zcela věrohodně, že smyslem bylo umřít. V dětství si pořezal předloktí, avšak způsobená zranění měla než suicidální cíl spíše podstatu autoagrese, jíž uvolňoval frustraci. Fakt, že zřejmě nebyl v kontaktu s žádnou osobou, která by ho v jeho jednání podporovala či mu jej podsunula považují za alarmující, neboť se rozhodl stát teroristou bez přičinění dalších osob pouze na základě veřejně přístupných zdrojů.

Jeho jednání bylo do jisté míry konspirativní (užívání anonymizačního software a též anonymního prohlížeče TOR), připravované a plánované. O svých plánech se nikomu nezmínil, s nikým konkrétním z prostředí nebyl ve styku. Do jisté míry si osvojil islámské náboženství, zajímal se o arabskou konverzaci. Pro cestu zvolil leteckou přepravu, kterou si sám objednal a zaplatil skrze svůj bankovní účet, zajistil si motorové vozidlo v cílové destinaci. Sledoval a ukládal si mapy oblasti. Přesto nebyl připraven na hraniční pohovor a hodnověrně nedovedl podat falešnou záminku cesty kontrole na tureckém letišti, po kontrole zavazadla a mobilního telefonu se přiznal ke svému úmyslu připojit se k Islámskému státu. Také způsob a formu kontaktu s představitelem Islámského státu nedomyslel.

Orgán činný v trestním řízení, konkrétně sekce terorismu a extremismu někdejší Národní centrály proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky provedl v průběhu trestního řízení následující úkony, jimiž se podařilo získat důležité a usvědčující důkazy:

- Po zahájení trestního stíhání byl obžalovaný Jan Silovský detailně vyslechnut, kdy se k věci hodnověrně vyjádřil, vysvětlil důvody a očekávání svého jednání a další.
- V místě bydliště byla v souvislosti se zadržením obviněného Jana Silovského na základě příkazu soudce dne 19. července 2016 provedena domovní prohlídka, kde byl vydán osobní počítač, tablet, mobilní telefon, externí paměťový disk, flashdisk a dvě anglo-arabské knihy. Dále byly prohlídkou nalezeny tři výtisky koránu, arabská konverzace se slovníkem, knihy s arabskou tematikou a cestovní pas s příletovým razítkem Praha-

Ruzyně ze dne 5. února 2016.

- Znaleckým zkoumáním z oboru kybernetika, odvětví výpočetní technika byla zajištěna zájmová data jako užívané e-mailové adresy, aplikace Amaq sloužící k šíření propagandistických informací Islámským státem, anonymizační software IPVanish, anonymní prohlížeč TOR, zájmové mapy oblasti, audio a audiovizuální soubory s islamistickou, resp. džihádistickou tematikou.
- Výpisem z bankovního účtu obviněného Jana Silovského u České spořitelny bylo zjištěno, že od září 2015 průměrně jednou měsíčně zasílal částky v rozmezí 1.000,- a 2.000,- Kč na účty zahraničních subjektů prezentujících se jako islámské charitativní organizace.
- Skrze právní pomoc a justiční orgány Spojených států amerických byly získány záznamy z twitterových účtů obviněného Jana Silovského, které však nepřinesly relevantní poznatky.
- Listinnými důkazy ve věci byly účtenka za taxislužbu z Plzně na letiště do Prahy, seznam palubních cestujících letu do Turecka, cestovní pas, záznam o letištní kontrole v Turecku, letenka z Prahy do Gaziantepu přes Istanbul, doklad o rezervaci pronajatého vozidla na letišti v Gaziantepu.
- Znaleckým zkoumáním z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie bylo zjištěno, že obžalovaný Jan Silovský netrpí ani v době skutku netrpěl žádnou psychickou chorobou ve smyslu psychózy, nebyl pod vlivem návykových látek. Zjištěna byla porucha osobnosti spočívající v lehké mozkové dysfunkci, osobnost schizoidní, nevyzrálá, se sníženou frustrační tolerancí. Vlivem uvedené poruchy byly jeho ovládací schopnosti vážnou měrou poznamenány, rozpoznávací schopnosti byly nedotčeny. Byl schopen účasti na trestním řízení a chápat jeho smysl.

Z uvedeného vyplývá, že k operativně pátrací činnosti v tomto případě nedošlo, v daném případě postačily jiné, běžné úkony dle trestního řádu (podání vysvětlení a výslechy, opatření o přibrání znalce, domovní prohlídka, vydání věci, vyžádání výpisu z banky a mezinárodní spolupráce při zajištění obsahu twitterového účtu obžalovaného).

Vliv orgánů činných v trestním řízení na další jednání osoby Jana Silovského nelze posoudit, neboť došlo k vazebnímu stíhání.

Skutečnost, že jeho rozpoznávací schopnost není ničím ovlivněna, proces vnímání, zapamatování si a vybavování taktéž, společně s jeho vyjádřením, že by se uvedeného skutku již nedopustil považují za pravděpodobnou. Přesto zřejmě zůstane v „hledáčku“ orgánů zajišťujících kriminální zpravodajství. Nařízená ambulantní psychiatrická léčba může, jak vyplývá ze znaleckého zkoumání, možnost jeho recidivy značně snížit.

4.2 Milan Jaroš – podpora a propagace terorismu

Osmatřicetiletý Milan Jaroš dne 15. března 2019 z místa svého trvalého bydliště úmyslně vložil prostřednictvím svého počítače v rámci diskuse na webovém serveru www.novinky.cz pod článkem s názvem *V mešitě to vypadalo jako na bitevním poli, všude samá krev a mrtvá těla* příspěvek ve znění „*Konečně někdo vzal spravedlnost do svých rukou, mešita je zlo*“. Tím veřejně schválil teroristický trestný čin a vyjádřil pochvalu útočníkovi Brentonu Harrisonovi Tarrantovi, tehdy osmadvacetiletému Australanovi, který téhož dne v úmyslu usmrtit co nejvíce neevropských imigrantů střelbou ve dvou mešitách Al Noor a Linwood ve městě Christchurch na Novém Zélandu usmrtil nejméně 51 a zranil 40 modlících se osob muslimské víry, pročež byl tamními úřady obviněn z 51 vražd a 40 pokusů o vraždu a spáchání teroristického činu.

Městský soud v Praze dne 27. července 2020 pod č.j. 48 T 4/2020 obžalovaného Milana Jaroše uznal vinným ze spáchání zločinu podpora a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, alinea druhá, odst. 4 písm. a) trestního zákoníku a odsoudil jej k trestu odnětí svobody v trvání dva roky, přičemž trest podmíněně na zkušební dobu tří let odložil a současně s tím uložil trest propadnutí věci - jeho zabaveného počítače.

Jedná se o muže produktivního věku, ve svých 38 letech je zaměstnaný, pracuje jako automechanik. Dosud neměl žádný záznam o přestupku ani nebyl trestně stíhán. Ke skutku se nechal dle jeho slov strhnout jinými komentáři, které událost na Novém Zélandu schvalovaly. Informace o dění ve světě sbíral téměř výhradně z webu www.novinky.cz, kde vnímá časté teroristické útoky. Při čtení článku měl údajně pocit zadostiučinění, že (oni) konečně ví, jaké to je, že se jednalo o obyčejné lidi vyznávající svou víru mu v daný okamžik nedošlo. S orgány

činnými v trestním řízení spolupracoval, vyjádřil lítost a poskytl peněžitou pomoc skrze Červený kříž.

Způsob jednání byl podle všech indicií zkratkovitý, neplánovaný. Není známo, že by svůj čin opakoval. Motivací, jak bylo již uvedeno, bylo něco jako pocit zadostiučinění a reagoval pod vlivem podobných příspěvků. Účelu trestního řízení bylo dosaženo, včetně prevence.

V průběhu trestního řízení provedl orgán činný v trestním řízení pravděpodobně nejprve šetření k ustanovení IP adresy odesílatele komentáře. Vzhledem k dosavadnímu „čistému“ trestnímu rejstříku došlo zřejmě ke sledování osoby na základě § 158d odst. 1 trestního řádu a následně k prověrkám na pracovišti, v místě bydliště a v rodině. Současně byla provedena zřejmě domovní prohlídka, při níž byl zajištěn počítač, skrze který byl příspěvek vytvořen a došlo k jeho znaleckému zkoumání. Vzhledem k tomu, že z rozsudku nevyplývá žádný další skutek, lze dovodit, že zkoumáním zajištěného počítače nebyly získány žádné další relevantní skutečnosti než ty související s výše uvedeným jednáním odsouzeného Milana Jaroše.

Vliv orgánů činných v trestním řízení na pachatele Milana Jaroše spočíval zřejmě pouze v to, že uznal svou chybu. Dá se usoudit, že jednání spočívající v charitativním příspěvku bylo na popud obhájce spíše než policejního vyšetřovatele.

Dále lze usuzovat, že k podobnému jednání ze strany Milana Jaroše již nedojde a podle všech indicií se o jeho osobu nemusí bezpečnostní orgány státu výrazně starat a dohlížet na něho.

4.3 Jiří Kantor – podpora a propagace terorismu

Jiří Kantor na přesně nezjištěném místě z nezjištěného zařízení s přístupem do sítě internet prostřednictvím svého uživatelského profilu na sociální síti Facebook dne 15. března 2019 úmyslně a veřejně vyjádřil pochvalu útočníkovi Brentonu Harrisonovi Tarrantovi, tehdy osmadvacetiletému Australanovi, který téhož dne v úmyslu usmrtit co nejvíce neevropských imigrantů střelbou ve dvou mešitách Al Noor a Linwood ve městě Christchurch na Novém Zélandu usmrtil nejméně 51 a zranil 40 modlících se osob muslimské víry, pročež byl tamními úřady obviněn

z 51 vražd a 40 pokusů o vraždu a spáchání teroristického činu tím, že sdílel článek z webového serveru www.novinky.cz s názvem *Islámská země viní z útoku na Zélandu rostoucí islamofobii a rasismus* s tím, že pod něho umístil pochvalný komentář „*Za mě určitě pěkně provedená práce*“.

Krajský soud v Plzni dne 8. července 2020 pod č.j. 2 T 1/2020-205 obžalovaného Jiřího Kantora uznal vinným ze spáchání zločinu podpora a propagace terorismu podle § 312e odst. 1, alinea 2, odst. 4 písm. a) trestního zákoníku a odsoudil jej podmíněným trestem odnětí svobody v době trvání 3 roky na zkušební dobu 5 let. Pachatelem je muž ve věku 31 let, pracující několik (cca 9) let jako obráběč kovů ve stejné firmě, má několikera kladná pracovní hodnocení, přinejmenším vyučen v technickém oboru. Svobodný, otcem jednoho nezletilého dítěte, s jehož matkou bydlí ve společné domácnosti. Nebyl soudně trestán ani projednáván za přestupek. Není členem extremistické strany či spolku, ačkoli mnohá tetování (symbol české státnosti na krku, na obou rukách nápisy písmem švabach, na noze vojenské známky) a fotografie jeho osoby ve vojenské uniformě se střelnou zbraní společně s uloženými nacionalistickými příspěvky typu „*Dnes je nazýván rasistou ten, kdo chce bránit svou vlast, morální hodnoty, svou kulturu a budoucnost...*“, „*Nastal čas vrátit do ulic bezpečí...prosím, nepouštějte k nám černoušky chci mít šťastné dětství, stop invazi ČR, stop islám...*“ dle mého názoru naznačují, že k takovým spolkům může inklinovat, nejsou-li jakýmsi artefaktem jeho minulosti, se kterou nadobro skoncoval.

Jeho čin byl slovy soudu „*stupidní*“ a zkratovitý, neobsahoval žádné vulgarity či extremistické projevy, přesto jeho znění pod článkem o událostech na Novém Zélandu bylo přinejmenším nemorální. Motivací pro čin mohl být pocit zadostiučinění, kdy v záplavě mediálně populárních zpráv o teroristických aktivitách zejména islamistů se objevilo něco, co (nejen) islámské státy šokovalo. Orgán činný v trestním řízení Odbor obecné kriminality Krajského ředitelství policie Karlovarského kraje zahájil trestní stíhání osoby Jiří Kantor. dne 4. prosince 2019, téhož dne byl proveden výslech obviněného, při kterém využil svého práva a k věci nevyprávěl. Dále s ním byla provedena prohlídka těla zřejmě podle § 114 trestního řádu, při které byla zjištěna mnohá tetování, mezi nimiž tetování na krku jako symbol české státnosti, na obou předloktích nápisy písmem švabach „*ACAB*“ a „*All Cops Are Bastards*“ a na noze tetování vojenské známky a nápisem.

Mimoto došlo podle § 113 trestního řádu k ohledání volně dostupného facebookového profilu osoby Jiří Kantor, na kterém byl zjištěn příspěvek sdíleného článku o událostech na Novém Zélandu opatřeného komentářem „*Za mě určitě pěkně provedená práce*“. Na základě zjištěných skutečností byl vyžádán tzv. „freezing“ obsahu uvedeného facebookového profilu, přičemž jeho obsah byl následně vyhodnocen. Jako uživatel byl jednoznačně ustanoven stíhaný Jiří Kantor. Mimo uvedeného komentáře byl zjištěn další příspěvek ve formě komentáře (dle indicií „ACAB“) ke článku *Po Češích, kteří schvalovali útok na Zélandu jde elitní jednotka. Ve složce fotky se nachází již zmíněné fotografické vyobrazení osoby Jiří Kantor ve vojenské uniformě se střelnou zbraní, ale také příspěvky s tematikou podporující nacionalismus „Nastal čas vrátit do ulic BEZPEČÍ!!!! STAŇ SE LVEM, KDE BRÁNIT MÁŠ ZEM, STAŇ SE RYTÍŘEM, KDE BRÁNIT MÁŠ ČESKÁ PRÁVA, AŽ V PRÁVU JSI TAM, KDE PADNE TVÁ RÁNA! PROSÍM, NEPOUŠTĚJTE K NÁM ČERNOUŠKY CHCI MÍT ŠTASTNÉ DĚTSVÍ, STOP INVAZI ČR, STOP ISLÁM, Národe !!! Bud' hoden lva ve svém znaku... Vzpomeň na své předky a ve jménu života braň svou zem pro své děti..., Dnes je nazýván rasistou ten, kdo chce bránit svou vlast, morální hodnoty, svou kulturu a budoucnost...“.*

Z vyhodnocené komunikace s dalšími uživateli sociální sítě Facebook vyplývá následující:

- na výzvu ke sledování videa pořízeného útočníkem na Novém Zélandu (Tarrantem) na zaslaném linku do komunikace Jiří Kantor přispívá slovy „*Kamo ten je hustej*“, „*Přesně to jim patří*“, „*Přesně dobře to udělal*“ a „*Jako dobře to měl vymyšlené*“.
- V jiné komunikaci na výzvu ke shlédnutí videa pořízeného Tarrantem přispívá Jiří Kantor komentářem „*Ten masakr na muslimy*“ včetně obrázků směřících se „smajlíků“.
- V další komunikaci přeposílá odkaz ke stažení videa pořízeného Tarrantem další osobě a po upozornění, že nejde stáhnout, jej zasílá skrze aplikaci WhatsApp. K dotazu recipienta „*Co je to za blázna?*“ Jiří Kantor uvádí „*Jak vystřílel dvě mešity, včera 49 lidí, ne lidí, ale slimáků*“ a v závěru ještě sděluje „*Pěkně jim to vrátil, dneska má soud*“.
- V další komunikaci opět přeposílá odkaz ke stažení videa pořízeného

Tarrantem Jiří Kantor uvádí „*Koukám, že plno jich ještě přežilo*“ včetně nazlobených „smajlíků“.

- V jiné komunikaci pak opět přeposílá odkaz ke stažení videa pořízeného Tarrantem a na komentář recipienta „*Ale říkám si, kde celou tu dobu jsou policajti. Jako ta reakční doba je strašně dlouhá*“ uvádí Jiří Kantor „*To vůbec nevadí*“ včetně směřících se „smajlíků“ a dále „*Podle mého bylo na čase vrátit aspoň trochu*“.
- V další komunikaci se zmiňuje, že video již viděl a jednání Tarranta komentuje Jiří Kantor slovy „*Ten jel jak v medal of honor twi*“, „*Jméno Brenton Tarrant se zapíše do dějin...*“ včetně směřících se „smajlíků“ a dále „*Jo všechno na pohodu i jak se mu sekl kver tak v klidu vyřešil*“.

V průběhu vyšetřování se dalšího jednání již Jiří Kantor nedopustil, v opačném případě by se naděje na úspěch slabé obhajoby stojící na špatném pochopení významu jeho komentáře, který měl chválit činnost policie, rozplynula, čehož si musel, stejně jako vazebních důvodů, být vědom. Obdobně jako v předchozím případě vzhledem k absenci prvku plánování nedošlo k zaznamenání varovných signálů, které by opravňovaly nasazení operativně pátracích prostředků. K jejich užití zřejmě nedošlo ani v průběhu zahájeného trestního stíhání, neboť skutek byl relativně jednoduchý a probíhal v kyberprostoru, kde zanechal své stopy, jež byly zajištěny s dostatečnou důkazní hodnotou.

Účelu trestního řízení bylo, včetně složky preventivního působení na pachatele do budoucna, zřejmě dosaženo, nicméně považuji za rozumné vzhledem k jeho osobě a zjištěným skutečnostem, aby figuroval nejméně v pomyslné evidenci pracovníků linie extremismu příslušného oddělení Služby kriminální policie a vyšetřování.

4.4 Jaromír Balda – teroristický útok

Jaromír Balda v době do 08:02 hodin dne 1. června 2017 v rozhledově nepřehledném úseku na 78,8 km železniční tratě č. 537 ve směru Turnov – Všetaty poblíž obce Josefův Důl v okrese Mladá Boleslav v místě, kde je trať z jedné strany lemována skalnatým masivem a po druhé straně příkrým srázem, pod kterým se nachází jednak pozemní komunikace a dále koryto řeky Jizery, uřízl

v místě řezu 25 centimetrů silný 12,4 metrů dlouhý kmen olše stojící 6,5 metru od železničního tělesa tak, aby padlý kmen ležel přes trať a zůstal na ní ležet do příjezdu osobního vlaku s vědomím, že v něm pojedou cestující. Do okolí padlého stromu pak rozházel nejméně osm letáků o velikosti třetiny formátu A4 s vytištěným textem „Allah akbar czeski neverici pes. Mi tady s nami Islam a djihad“. Osobní vlak i přes reakci strojvedoucího, který použil rychlobrzdu, se střetu s padlým stromem nevyhnul a narazil do něho v rychlosti 74 km/h, přičemž zaklíněný kmen stromu zůstal vězet pod spodní částí vlakové soupravy, v níž mimo strojvedoucího a průvodčího cestovalo devět pasažérů.

Později, v době do 21:24 hodin dne 28. července 2017 na 12,12 km železniční trati č. 540A ve směru Česká Lípa – Mladá Boleslav mezi stanicemi Bělá pod Bezdězem-město a Bělá pod Bezdězem v okrese Mladá Boleslav v místě, kde je trať lemována z jedné strany zalesněným stoupajícím svahem a z druhé strany klesajícím svahem k louce uřízl v místě řezu 30 centimetrů silný 14,6 metrů dlouhý kmen borovice stojící 5,9 metrů od železničního tělesa tak, aby padlý kmen ležel přes trať a zůstal na ní ležet do příjezdu osobního vlaku s vědomím, že v něm pojedou cestující. Do okolí padlého stromu pak rozházel nejméně pět letáků o velikosti formátu A4 s tištěným textem „Allah akbar czeski neverici pesi Allah akbar vi nam neveriti mi snofa prisli. 1.6. mi udelati u Bakof první test. Jeden bojovník na vrch skala lezeti s americki top gun co mít laser i camer delati video i jistota pro druhi bojovník. ten s top nemecka pila strom tree malo pilovati aby strom od oscillation od expres train na locomotive spadala. Tak nebylo strom spadala dizch train odjizdeti. mi lezeti a cekati na další train. další train do strom co lezela udelala bumbum. camer na gun vse zaznamenati po tom prijeti moc muzi i police avsichni koukati achoditi tam choditi i na druha strana a koukati jestli i druhé a tretí strom nepadati. mi mohli udelati s gun beng beng beng to by nebbilo dobře, nebil bi video hotovi celi. Potom mi odesli. stacila 0,2 litr benzin a mala práce. další train dlouhodlouho dlouhonejeti. nas abu imam rzikati disch video videt to dobra práce. czeski neverici pesi biti zbabovateli nebudou jezdit train, nebudou jezdit bus nebudou proti nam bojovati. to dobrze pocebujme bojovníki bi ovladnuti cele jejich země a zplodneniti jejich zen co nezahalene choditi a malo deti miti. zeni taki zbabovatele budou brzi poslouchati Allah a se zahalovati. ti zeny co nebudou chtiti poznají djihad ALLAH AKBAR neverici pesi s vasimi zeni nam

budete sloužiti. disch NECHTITI bude beng beng beng nebu bude KNIFE jako v HURGHADA. NAS IMAM rzikati dobra práce a video posilati novim bojovníkum bi videti jak stop train udelati. ALLAH AKBAR czeiski neverici pesi s nami ALLAH i vas Brusel couz to pochopiti. vi delati dlouhodobu mise v nasich moc zemich. MI ZACINAVATI NINI TADI NAŠÍ MISI. NASE MISE BUDE JEN 1 BUDE TRVALE. Allah akbar Allah akbar Allah akbar“. Ve vlaku cestovalo šest pasažerů a vlakvedoucí.

Dále v době od 7. do 8. září 2017 vhodil do poštovní schránky na nádraží v obci Staré Splavy, dne 8. září 2017 vylepil vedle jízdního řádu na železniční stanici v obci Okna, v době od 8. do 11. září 2017 vhodil do poštovní schránky poblíž nádraží v obci Doksy a v téže době od 8. do 11. září 2017 vhodil do poštovní schránky poblíž autobusové zastávky na náměstí Budovatelů v obci Katusice výhružný leták obvykle ve velikosti 10x14 centimetrů se zněním „Allah akbar Allah akbar czeski neverici pes i ti jeho neverici pesice. Mi tadi s nama abu Allah islam Koran i Djihad i moc bojovníku co miti i umeti ovladati TOP americki GUN. Americki TOP Gun miti optika laser i camer. on delati presne beng beng i video.moc dobri Technika Taki mi miti semtex a jiné explosivi. Mi sem prisli udelat daar al-islam. to biti dům islam. vi miti jen 1 moznosti – konverovati k Islam disch vin as nerespektovati mi tadi udelati daar al harb to biti dům valka. 9 suura Koran nam prikazovati zabijeti vas neverici pesi všude kde vas mi potkati. Mi taki udelati 2 test jak zastaviti vase vlak. 1 u Bakof 2 u Bela Bezdez. tam staciti strom upilit vlak moc hodin stati i dal nejete. mi s GUN optik koukati beng beng ne jen video delati. Disch mi semtex u most pouziti vlak do les svama jeti nebo dolu padati to taky dobra GUN biti Allah akbar neverici pesi. ti nas zaciti moc bati tvoje pesice jen v burkini ne v bikini koupati nebo mi ji nos upiliti spolu nam TOP sloužiti nebo beng beng prijiti i nasibojovníci neverici vsechni brzi zabiti“.

Poté dne 30. září 2017 vylepil vedle jízdního řádu na železniční zastávce Bělá pod Bezdězem – zastávka (Šubrtov), dne 1. října 2017 vylepil na informativní tabuli s jízdními řády náhradní autobusové dopravy před budovou i na dveře budovy železniční zastávky Skalsko, dne 2. října 2017 vylepil na vstupní dveře elektrického rozvaděče v bezprostřední blízkosti železničního přejezdu č. P3212 v obci Plužná a dne 5. října 2017 vhodil do domovní schránky domu č.p. 297 v ulici Nerudova v obci Doksy výhružný leták o velikosti formátu A4 se zněním „Allah

Akbar Allah Akbar Allah Akbar czeski neverici pes i ti jeho pesice. mi tady s nama abu Allah Islam Koran i Djihad i moc bojovniku co umeti ovladati TOP AMERICKI GUN Americky GUN miti optika laser i camer, on delati presne beng beng i video to byli moc dobri Technika Taki miti semtex ajiné exploivvi.....Mi sem prisli na pokin Allah udelat daar al-islam to biti dům ISLAM. vi neverici pesi i pesice miti jen 1 moznosti – konvertovati k ISLAM disch vin as nerespektovati mi dati udelati daar al harb to biti dům valka. 9 suura Koran nam prikazovati zabijeti vas neverici pesi všude kde vas mi potkati. disch vin as nerespektovati mi brzí moc to udelati. Mi taki udelati 2 test jak zastaviti vasi vlak. 1 u Bakof 2 u Bela Bezdez. tam staciti strom upiliti vlak moc hodin stati i dal nejete. mi s GUN optik koukati beng beng ne jen video delati. disch mi neverici pesi semtex u most pouziti vlak do les svama jeti nebo dolu padati to taky dobra GUN biti Allah akbar neverici pesi. ti nas zaciti moc bati tvoje pesice jen v burkini nev bikini koupati nebo mi jim nos upiliti spolu vi nam TOP slouziti nebo beng beng prijiti i nasibojovnici neverici vsechni brzi zabiti. Allah akbar Allah akbar Allah akbar Allah akbar“.

Následně v době od 3. do 5. října 2017 vhodil do schránky České pošty poblíž domu č.p. 59 v obci Obora, v době od 4. do 5. října 2017 vhodil do schránky České pošty na domu č.p. 661 v ulici Mladoboleslavská v obci Bělá pod Bezdězem, dne 4. října 2017 vhodil do schránky České pošty na Lipovém náměstí v obci Doksy, dne 4. října 2017 vhodil do schránky České pošty na domu č.p. 692 v ulici Mladoboleslavská v obci Bělá pod Bezdězem a v době od 4. do 5. října 2017 vhodil do schránky České pošty naproti domu č.p. 67 v obci Bezděz leták o velikosti formátu A4 se zněním „Allah akbar czeski neverici pes i ti jeho pesice. mi tadi s nama abu Allah Islam Korani Djihad i moc bojvniku z IS co umeti ovladati TOP AMRICKI GUN Americki Gun miti optika laser i camer. on delati presne beng beng i video to biti moc dobri Technika Taki miti semtex a jiné explosivvy.....Mi sem prisli na pokin Allah udelat daar al-islam to biti dům Islam. vi neverici pesi a pesice miti jen 1 mosnosti – konvertovati i Islam disch vin as nerespektovati mi tadi udelati daar al-harb to biti dům valka 9 sura Koran nam prikazovati zabijeti vas neverici pesi všude kde vas mi potkati. disch vin nas nerespektovati mi brzí moc to udelati Mi taki udelati 2 test jak zastaviti vase vlak. 1 u Bakof 2 u Bela Bezdez. tam staciti strom upiliti vlak moc hodin stati i dal nejete... mi s GUN optika koukati beng beng ne jen video delati. disch mi neverici pesi semtex u most pouziti vlaky do les svama

jeti nebo dolupadati to taki dobra gun biti. Allah akbar neverici pesi...ti nas zaciti moc bati i tvoje pesice jen v burkini ne v bikini koupati nebo mi ji nos upiliti spolu vi nam TOP slouziti nebo beng beng b prijiti i naši bojovnici neverici pesi vas vsechni brzi zabiti Allah akbar Allah akbar“.

Nakonec odeslal v době od 20. ledna do 22. ledna 2018 z neznámého spádového místa pobočky České pošty Mnichovo Hradiště obálku s dopisem adresovanou osobě Jaromíra Soukupa, který v TV Prima nepracuje a nepracoval a tato obálka s dopisem byla dne 23. ledna 2018 doručena na podatelnu FTV Prima. V dopise stálo „Allah akbar Allah akbar Allah akbar neverici pes mi tadi s nama ISLAM i djsihad i pravo SHARIA Soukup Jaromir ti biti hodni a hned ti zacni delati TOP propaganda a volebna kapan pro nasemu bojovnik Jiří Drahoš v jeho cesta do prezident na HRADCANY místo neverici pes Zeman nas jiz poslouchla televize CT 1 její riditel je taki jiz nas bojovnik mi zviditelniti se dost v sobota v hotel na naplavkovina k zviditelnit staciti nam 2 naši bojovnik 2 karton PEPO 2 laheve vodka a 2 zapalovac ti Soukup zaciti brzi konverovati k ISLAM, nebo ti brzi miti BIG PROBLEMI“.

Krajský soud v Praze dne 14. ledna 2019 pod č.j. 3 T 60/2018-2098 obžalovaného Jaromíra Baldu uznal vinným ze spáchání zvlášť závažného zločinu teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. g) trestního zákoníku a pokračujícího zvlášť závažného zločinu vyhrožování teroristickým trestným činem podle § 312f odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku a odsoudil jej k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 4 let do věznice s ostrahou, trestu propadnutí věci – motorové pily, stolního počítače, dvou tiskáren a 3 kusů poštovních známek a dále mu uložil ochranné léčení psychiatrické v ambulantní formě. V adhezním řízení také soud stanovil Jaromíru Baldovi povinnost nahradit majetkovou škodu na poškozených vlcích a železničních tělesech v celkové částce 218.884,38 Kč. Vinu i tresty potvrdil odvolací Vrchní soud v Praze dne 16. dubna 2019 pod č.j. 10 To 30/2019. Jaromír Balda byl toho času sedmdesátiletý, středoškolsky vzdělaný muž v elektrotechnickém oboru s maturitou. Do zaměstnání chodil do roku 2018, je ženatý, s manželkou žije 51 let, má dva syny. Nemá záznam v rejstříku trestů ani rejstříku přestupků. Je nekuřák, alkohol užívá pouze k tučnému jídlu několikrát do týdne, na hazardu není závislý, OPL neužívá. Osobnost Jaromíra Baldy je jednodušší, emočně nevyvážená, afektivně dráždivá, nezdrženlivá, sebestředná,

podezíravější s histriónskými rysy, sníženou frustrační tolerancí a impulzivní reaktivitou v zátěži. Byl aktivní člen SPD (Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura), účastnil se letákových akcí při získávání podpory občanů, účastnil se demonstrací proti přijímání uprchlíků. O svých aktivitách se tajil i před manželkou, pouze po prvním útoku na železnici odeslal fotografie vlaku okresní koordinátorce SPD pro Mladou Boleslav. V době spáchání jednotlivých skutků trpěl zmenšenou přičetností, nejednal však pod vlivem bludů nebo halucinací, intelekt neměl natolik snížený, aby si nemohl uvědomit následky svých činů, vlivem silného rozrušení je však zřejmě nezvažoval. Znalci se shodli na snížení rozpoznávacích schopností Jaromíra Baldy na polovinu, v případě ovládacích schopností pak na pětinu.¹³² Motivací k činu bylo vyprovokovat spoluobčany k akci za záchranu kulturních hodnot a proti přistěhovalectví, s jehož negativními dopady se potýká např. Německo. Měl obavu z občanské případně celoevropské války, na kterou usuzoval z informací ze sdělovacích prostředků, známých v Německu, z teroristických a násilných činů, znásilňování žen, přepadávání a blížící se změně kultury vlivem přistěhovalectví osob muslimské víry a činnosti Islámského státu. Čin považoval za vlastenecký, nikoli teroristický. Ve snech se mu zdá o tom, jak muslimové řezou lidem hlavy a stříká krev kolem, bourají sochu sv. Václava a s uřezanými hlavami si na náměstí pro zábavu kopou, z čehož je následující den zaražený a dle jeho vyjádření jeden z takových snů jej pohnul k jednání. Měl vlastní zkušenost s nadřazeným Arabem, který byl neschopný a nic neuměl, včetně řeči, kdy mluvil v infinitivech, čehož Jaromír Balda využil v projevu psaném do výhružných letáků, které zanechával na výše uvedených místech. Nadto kvůli jeho chybě přišel Jaromír Balda o tehdejší zaměstnání. Sny o podřezávání lidí muslimy se mu zdají i do pobytu ve vazební věznici. Se školou byl na výletě v Berlíně, kde na vlastní oči ještě viděl trosky a spoušť způsobené válkou. Na základní vojenské službě sloužil jako operátor navádění raket, účastnil se ostrých střelb a byl svědkem toho, jakou spoušť tyto prostředky dovedou způsobit. Na internetu a v televizi viděl reportáž o kontrole domněle humanitárního nákladu, ve kterém byly nalezeny zbraně, což jej též vyděsilo. Tomu nepřidal fakt, že ze záchytného

---

¹³² TICHÝ, Vlastimil, Jiří KLOSE. Znalecký posudek... znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, k podání znaleckého posudku v trestní věci obž. J.B. [rukopis]. V Praze, 2016. Dostupné u: Krajský soud v Praze pod sp. zn. 3 T 60/2018

zařízení Bělá-Jezová utekli Arabové. K poslednímu dopisu jej dohnalo to, že se kandidát na prezidenta Jiří Drahoš nechal slyšet, že muslimy bude zvat do České republiky.

Orgán činný v trestním řízení, konkrétně Sekce terorismu a extremismu někdejší Národní centrály proti organizovanému zločinu, při objasňování výše popsaných jednání vytvořil pracovní skupinu specialistů Služby kriminální policie a vyšetřování nejméně dotčených krajských ředitelství policie Libereckého a Středočeského kraje, v jejichž územní působnosti k jednotlivým skutkům docházelo. Při pátrání po pachateli bylo využito dostupných operativně pátracích prostředků v širším smyslu, docházelo ke schůzkové činnosti s informátory, byly podle § 71 zákona o Policii vyžádány (případně skrze soudní příkazy podle § 88a trestního řádu) údaje o telekomunikačním provozu z buněk veřejných poskytovatelů telekomunikačních služeb pokrývajících jednotlivá místa činu. Také byly vytěžovány kamerové systémy v okolí míst činů, ať již na poštách a jiných budovách, ale i průjezdové silniční kamery. Získaná telekomunikační data i kamerové systémy byly analyzovány a byly hledány spojitosti, v jejichž důsledku se okruh prověřovaných osob průběžně ztenčoval. V tomto období došlo ke sledování vytipovaných osob. Zde je nutné podotknout, že telefonní číslo prověřovaného Jaromíra Baldy se dle lokalizačních údajů v době skutků v jejich okolí nevyskytovalo, pohybovalo se zde krátce po prvním nálezů výhružných letáků a před druhým nálezem výhružných letáků. V blízké časové souvislosti s útoky na železniční tratě byla ale zaznamenána volání na Správu železniční dopravní cesty. V případě průjezdových kamer, v době, kdy mohlo ke spáchání výlepu a vhadzování výhružných letáků docházet, byl zjištěn opakovaný výskyt vozidel ve vlastnictví rodiny prověřované Jaroslava Baldy, což svědčí na jistou míru snahy o konspiraci pachatele, který při své činnosti střídal nejméně čtyři vozidla.

Samozřejmě v každém případě došlo k vytěžování svědků a dokumentování následků jednání podezřelého formou ohledání místa činu podle § 113 trestního řádu a zajišťování stop na místě a jejich následné odborné zkoumání a vyhodnocování.

Současně došlo ke znaleckému zkoumání nalezených letáků znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který ve svém posudku uvedl, že se jedná

zřejmě o tvorbu rodilého Čecha, relativně verbálně zdatným a s dobrou inteligencí. Motivací shledal potřebu vyvolat strach z islámského terorismu, případně s tím souvisela potřeba se zviditelnit. Pachatele odhadl na mladšího ve věku 20–40 let (což na krátký čas do jisté míry svedlo policisty pátrající po pachateli ze správné cesty), pravděpodobně osaměle žijícího někde v okruhu vymezeném místy jednotlivých skutků. Dále byly texty zkoumány znalkyní z oboru kriminalistika, specializace jazyková expertíza. Znalkyně prohlásila, že nalezené texty obsahují shodné znaky, které svědčí o společném původu a o shodném autoru. Písemnost nalezená při provedené domovní prohlídce prověřovaného Jaromíra Baldy, jež obsahoval veršovaný text, nevykazovala společné znaky s výhrušnými texty, čímž by mohlo být dovozováno totožné autorství.

Došlo k zajištění příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu účastnického čísla patřícímu prověřovanému Jaromíru Baldovi, přičemž v období od 19. října do 14. listopadu ze záznamu o vyhodnocení vyplynulo, že ve svých telefonátech se prověřovaný Jaromír Balda často projevoval nenávisťně a militantně vůči skupinám osob na základě jejich rasové či etnické příslušnosti, politického či náboženského přesvědčení. Aktivně vystupoval za hnutí SPD v souvislosti s volbami do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v říjnu 2017. Otevřeně a expresivně se vyjadřoval vůči zahraniční politice České republiky, vývoji po roce 1989 a negativně se vyjadřoval vůči politickým stranám vyjma SPD. Zaznamenána byla např. tvrzení „*Prahu měl Hitler zbourat i se všema Pražákama i s přistěhovalcema, to je taková verbež ve státě*“ nebo „*je potřeba totální vláda jednoho směru, aby se to vymetlo, to musí někdo nastoupit jako to udělal Hitler ... chytit krysy v hnízdě uřezat jim makovice, zabít, jinak tu pořádek nebude.*“. Dále byly zaznamenány hovory Jaromíra Baldy s okresní koordinátorkou hnutí SPD pro Mladou Boleslav, v nichž se uvedený Balda vyjadřoval např. „*...půjdu do toho, já po nich půjdu, jako se jde po potkanech, jako se jde po krysách, jako se jde po škodný v lese...bud' my nebo oni...těm pizdám, jak tady nosej arabský ty kutny, to chce Molotovův koktejl malinkej hodit pod nohy, ať jim ohoří kunda a prdel, oni si to rozmyslí, aby sem chodili...bum do prdele z brokovnice mu ustřelit hlavu, tamtoho podříznout, toho hodit z mostu...musí se to udělat radikálně, normálním způsobem to nepůjde...kdyby tam přede mnou klečeli tyhle ty vodsouzený hajzlové, co nám to způsobili, včetně Havla, já bych je*

klidně zepředu a zezadu střílel do palice...leze z maminky dítě, tam se nasaděj senzory a zjistí se, že chce bejt nějaký voják z povolání, lupič, zloděj, gauner, lehkoživka, zmáčknout hlavu jako ořech, vytáhnout, zahodit do kanálu.“. Současně byla vyhodnocena e-mailová komunikace Jaromíra Baldy s uvedenou koordinátorkou, přičemž její e-mailová schránka obsahovala celkem 3946 zpráv ze vzájemné komunikace. Zprávy Jaromíra Baldy byly vlastenecky a protiislámsky zaměřené, rozesílal protiislámské zprávy zaměřené proti prezidentskému kandidátu Jiřímu Drahošovi. 18. června 2017 Jaromír Balda rozeslal e-mailem fotografie z místa prvního jeho útoku na železnici s komentářem „A pak, že tu nejsou.....!!!!“. Dále hromadně rozesílal varovná a poplašná sdělení o údajné brutalitě uprchlíků, smyšlené nebo dezinterpretované informace o údajných incidentech, podporující a propagující hnutí SPD.

K zadržení prověřovaného Jaromíra Baldy policejní orgán přikročil dne 20. února 2018 jednu minutu před šestou hodinou ranní v místě bydliště v obci Malá Bělá. Následně u něho byla provedena domovní prohlídka, při níž byl zajištěn počítač, notebook, tiskárny a mobilní telefony, flashdisky, digitální fotoaparáty, externí paměťový disk a paměťové karty a navigace, pak motorová pila a dále listinné důkazy, a to text vymyšlené vlastenecky zaměřené protiislámské básně, vytištěná e-mailové korespondence, rýmovaný text proti Václavu Klausovi, Petru Nečasovi a Miroslavu Kalouskovi a vyjadřující nenávist vůči Spojeným státům americkým. Pak text s pohledem Jaromíra Baldy na svět a upozorněním na rozkrádání a ničení země včetně obavy z války.

S obviněným Jaromírem Baldou byla provedena prověrka na místě (jedná se o zvláštní způsob dokazování podle § 104e trestního řádu), kdy policejní orgán dovedl dvě a půl hodiny trvajícím pochodem po své přístupové cestě na místo, kde pokácel první strom. Sdělil, že pilu měl půjčenou od známého, boty si při vstupu u lesa potřel benzinem, což poté i opakoval. To z důvodu, aby zamezil možnost stopování psem a po činu boty spálil v kotli. Svůj mobilní telefon zanechal doma. Také se vyjádřil, že motivací byl pocit hrůzy z islámu a imigrantů a svým jednáním chtěl vyburcovat občany České republiky k nějaké reakci, mylně se domníval, že vlak před překážkou zastaví. I v druhém místě činu byla provedena prověrka na místě, kdy Jaromír Balda uvedl totožné jednání jako v předchozím případě k zamezení vzniku stop, zanechání mobilního telefonu doma i totožnou

motivaci k činu.

Vliv orgánu činného v trestním řízení na jednání pachatele nebyl zjištěn, Jaromír Balda do doby svého zadržení neměl žádné indicie, že by se „sít“ stahovala“. S policií spolupracoval, k činům se doznal, účastnil se prověrky na místě atd.

Fakt, že se jedná o muže starobního věku, který trpí organickou poruchou osobnosti, považují za nebezpečný ve smyslu možné recidivy. Ačkoli sám tvrdí, že po svém propuštění nebude vyhledávat internet ani televizní zpravodajství, nelze s jistotou říci, že k němu jisté informace způsobí opětovně probudit jeho obavy nedolehnu, což může vést k opětovnému rozvoji stavu jako v době páchaní skutků, za něž byl odsouzen a vybudit jej k další impulzivní akci. Podobně tomu může být v případě, který předjímají znalci, že by navštěvoval protiimigrační hnutí nebo by se do okolí místa jeho bydliště přistěhovaly nějaké osoby zejména muslimské víry. Ambulantní psychiatrické léčení a podávání potřebných psychofarmak mělo na osobu Jaromíra Baldy pozitivní vliv, jeho onemocnění je však chronické, stav setrvalý a nezvratný, přičemž je postižen v širokém komplexu psychických činností a chování. Dle mého názoru existuje riziko recidivy, které i za předpokladu funkčnosti všech opatření spočívajících v léčbě a psychiatrickém dohledu, případně za dohledu rodiny, není vyloučené. Není to však způsobeno vlivem „resocializace“ pachatele, nýbrž stávající politickou situací. Jaromír Balda se reportérce Kristině Cirokové při reportáži¹³³ po jeho podmíněném propuštění v létě 2021 zmínil, že do vězení se již dostat nechce a po zjištění, jaká poškození na vlakové soupravě při druhém útoku způsobil, toho raději nadále zanechal (a věnoval se již „jen“ distribuci výhružných letáků). Na druhou stranu se svěřil se svým úhlem pohledu na věc, který shledávám hrozivým. I po svém propuštění se považuje za vlastence nikoli za teroristu, udělal, co udělat chtěl, jak to udělat chtěl a nikomu se nic nestalo. Chtěl zmobilizovat veřejnost na obranu před přistěhovalci, což se mu dle jeho názoru povedlo. Při reportáži se neostýchal na kameru zahrát na akordeon a k tomu odzpívat značně xenofobní text vlastní tvorby. Ve světle jeho sebepojetí se jeví, jako by mu stále nedocházela závažnost jeho jednání, které obhajuje, což můj názor o vážnosti rizika jen podporuje. Odhaduji, že jeho

---

¹³³ CIROKOVÁ, Kristina. *První český terorista poprvé promluvil* [online]. 06.07.2021, 11 minut. [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jsem-vlastenec-ne-terorista-jaromir-balda-je-z-vezeni-doma-a-promluvil-169016>

nebezpečnost se odpykáním části trestu nikterak nesnížila.

4.5 Zbyněk Průša – teroristický útok

Zbyněk Průša dne 21. dubna 2012 ve 22:57 hodin odeslal z nejištěného místa a počítače anonymní zprávu z e-mailové adresy, kterou k tomuto účelu založil, s názvem *kalouskuuzbrzosedockas@seznam.cz* na e-mailovou adresu Miroslava Kalouska, toho času člena Vlády České republiky na pozici ministra financí, v níž mimo jiné uvedl, že *„Tak Předně se představím. Jsem OBČAN (ne ovce) a člověk a vaše vláda mě brání v spokojeném životu. Vždy jsem říkal mám se dobře nevádíte mi... ale dotkli jste se mě tím jak mé blízké známé systém vaší vlády dovádí k zoufalství a sebevraždám ! To to je důvod který mě k tomuto činu donutil. Už pár let se rozhoduji zdali stojí zato žít a nemá cenu se objetovat nebo to cenu má a od nového roku to bylo víc než jasné a z posledního týdne nejen že to má cenu ale proto abych mohl někdy odsud odejít s čistým svědomím ta toto musím udělat .. pokud budu přihlížet na mé blízké jak jim ničíte životy nic pěkného mě tam na onom světě nečeká.. Nemyslete si omě že jsem vyřinutý zamindrákovaný pomatený fanatik.. Jsem vysoce vzdělaný člověk který ví přesně jak vás většinu zničit (pro jistotu většiny asi bohužel padnou i nevinní lidé kteří budou ve špatný čas na špatném místě jistě mi odpustí až se dozví proč). Mno ale kvěci ať víš aspoň zhruba oco de tak mám přístup k trhavinám které by zvládly rozmetat celou prahu. Vzdělání je až nato abych oblepil (opět pro jistotu že většina..) několika kily silné trhaviny, zavedl rozbušku se spínačem a pokusil se vás dojednoho zlikvidovat jednou ranou uprostřed nějakého vašeho důležitého zasedání kde budete všichni nebo maximální počet vás. Chci vás upozornit že jsem poslední měsíc intenzivně pracoval natom abych uspěl a dnešním dnem jsem ve finále a 100% připraven na atentát, po odeslání mailu jeto otázka maximálně 2měsíců měsíc vám dávám šanci změnit svůj osud a osud lidí celé ČR, pokud ovšem nezaznamenám ve zpravodajství žádné pozitivní změny dlší měsíc bude do vašeho spoluku zlodějů vrahů a podvodníků na doru konec a rozplynete se do vzduchu se vším v okruhu cca 100m. Toje vše cobych ktobě měl. P.s: Pokud sito nepřečteš, tak přideš o šanci zachránit život sobě i kolegům a pár smolařům co si vybrali špatné místo ve špatný čas. Pokud tomu nevěříš tak tě o život připraví*

tvoje lehkomyšlnost. 2 měsíce maximálně a pokud nezaznamenám pozitivní zlepšení situace, spouštím akci.“.

Pak 24. června 2012 ve 22:20 hodin, tři dny po vypršení stanoveného ultimáta předchozí zprávou, ke zdůraznění vážnosti svých prvotních hrozeb Zbyněk Průša z nezjištěného místa a počítače odeslal anonymní zprávu, tentokrát z emailové adresy agarthi@seznam.cz na e-mailovou adresu Miroslava Kalouska, stále ministra financí, přičemž v ní uvedl *„Trest smrti. Jménem lidu, tě odsuzuji Miroslave Kalousku za vlastizradu k trestu smrti. Trest bude vykonán nečekaně a bude mít formu atentátu. Jménem lidu Zbyněk Průša. P.s: K trestu smrti jsou rovněž odsouzeni všichni příbuzní, na které byl přepsán majetek, majetek bude zabaven.“.*

Městský soud v Praze dne 19. listopadu 2013 pod č.j. 40T 4/2013 obžalovaného Zbyňka Průšu uznal vinným ze spáchání zločinu teroristického útoku podle § 311 odst. 2 alinea 1 trestního zákoníku, za což jej odsoudil k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce trvání 2 roky na zkušební dobu 4 let.

Zbyněk Průša, jednačtyřicetiletý občan České republiky, s čistým rejstříkem trestů i rejstříkem přestupků, se na přelomu let 2011 a 2012 dostal do velmi tíživé situace. Ztratil dosavadní zaměstnání, tím přišel o zdroj příjmů, nedovedl uplatit čerpaný hypoteční úvěr, dostal se do exekuce, v níž přišel o svůj rodinný dům, a tak se nastěhoval do domu svých rodičů, kteří jej museli živit. V tomto období také podlehl abúzu alkoholu. Byl konfrontován s osudy mnoha sociálně slabých lidí včetně invalidů a rodin s dětmi, vinu kladl vládě, resp. jejím členům pod vedením tehdejšího premiéra Petra Nečase, obzvláště pak tehdejšímu ministru financí Miroslavu Kalouskovi. Svou nevoli vyjadřoval nejprve v okruhu osob, s nimiž se stýkal, později i na internetových diskusích, kde počínaje měsícem březnem roku 2012 prezentoval i výzvy k použití násilí k odstranění stávajícího politického systému, k vyvolávání nepokojů a k zabíjení poslanců a členů Vlády České republiky. V devadesátých letech inklinoval k pravicovému smýšlení, nosil zelený bomber a s přáteli si říkali kališníci. Také vlastnil sbírku plakátů s nacistickou tematikou (hákový kříž, znak SS či říšskou orlici) a menší sbírku plakátů propagující válečný sovětský komunismus, což vysvětloval zájmem o historii (pozn.: tohoto vysvětlení se pracovníkům z linie extremismu dostává v souvislosti s držením podobných předmětů relativně často). Není členem

žádného politického uskupení, ačkoli projevil zájem vstoupit mezi Svobodné nebo Dělnickou stranu sociální spravedlnosti, tím však skončil a další krok ke vstupu neudělal.

Motivací k činu Zbyňka Průši byla zmíněná pracovní a finanční tíživá situace ve spojení s vnímáním špatné sociální situace v jeho okolí jakožto i zmíněný abúzus alkoholu. Svého jednání si byl plně vědom, byť v důsledku působení alkoholu nedovedl plně ovládat své jednání a domyslet možné konsekvence. Vliv mohla mít i potřeba vypořádat se s pocitem selhání v životě a obětovat se pro větší cíl.

Orgán činný v trestním řízení po získání první zprávy tuto poskytl k analýze psycholožce někdejšího Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky, která jí přisoudila relativně nízkou nebezpečnost, nicméně skutečnosti, že pisatel o atentátu nejen přemýšlí, ale též jej i písemně zmiňuje považovala za rizikový faktor.

Prověřováním u poskytovatele služeb na webovém portálu www.parlamentnilisty.cz na kterém pod uživatelským jménem agarthi s připojenou e-mailovou adresou agarthi@seznam.cz Zbyněk Průša publikoval některé ze svých výroků typu „zapalujte auta, protesty jsou na nic“, „demokraticky zvolení a tak demokraticky popravit“, „chce to vojenský převrat“, „je třeba začít dělat bordel, likvidovat pobočky stran, zabíjet poslance a je třeba tuto sebranku vyděsit a jediným prostředkem je síla“ nebo vyzýval k založení sbírky k účelu fyzické likvidace Miroslava Kalouska a Marka Bendy, bylo na základě vstupních informací, které o sobě při registraci uvedl, zjištěno, že tyto patří skutečné osobě Zbyňka Průši. Navíc se IP adresa, ze které se připojoval a ze které komentoval některé ze článků svými výše uvedenými komentáři (které byly správcem označeny za nevhodné a porušující etická pravidla diskuse a následně vymazávány) je totožná adresa, ze které se dne 24. června 2012 ve 22:20 hodin připojil do své e-mailové schránky agarthi@seznam.cz, jejímž prostřednictvím odeslal druhou výhružnou zprávu adresovanou Miroslavu Kalouskovi.

Dále byly provedeny dvě domovní prohlídky. Prvá byla provedena v místě aktuálního bydliště prověřovaného Zbyňka Průši, při které byl zajištěn notebook a externí paměťový disk. Druhá prohlídka na základě totožného soudního příkazu byla provedena zřejmě následně poté na chatě, jíž Zbyněk Průša užíval, při které bylo zajištěno 81 podobných propagačních plakátů, několik útržků s poznámkami

a formulář České pošty obsahující údaje k datové schránce na jméno Zbyněk Průša s vyplněným kontaktním e-mailem agarthi@seznam.cz.

Znaleckým zkoumáním z oboru elektroniky odvětví kybernetiky byla zajištěna elektronika prostudována, byla obnovena již smazaná data obsahující původní soubory nyní vytištěných (a zajištěných) propagandistických plakátů, jiné zájmové informace nebyly zjištěny.

Znaleckým zkoumáním z oboru sociální vědy, odvětví politologie bylo zjištěno, že skupina plakátů s nacistickou tematikou a ta s tematikou sovětského komunismu by se dala využít k propagaci těchto zmíněných směrů, jedná se však o původní zpracování propagandistických plakátů, jež byly v průběhu druhé světové války využívány. Nedošlo k nálezu jakéhokoli spojení se soudobými extremistickými skupinami, jejichž ideová náplň by se alespoň z části zakládala na myšlenkách rasismu, xenofobie, antisemitismu nebo neonacismu, což jejich majitele, Zbyňka Průšu, vykresluje jako sběratele a zájemce o problematiku této války, zájemce o problematiku militární, případně zájemce o problematiku totalitních režimů. Na základě zjištěných skutečností nelze dovozovat jeho příklon k pravicovému extremismu.

Ani v tomto případě neměla činnost policie při objasňování uvedeného trestného činu zřejmě žádných negativních dopadů a jednání Zbyňka Průši nikterak neovlivnilo.

Z dostupných zdrojů nebyla zjištěna indicie, že by v případě Zbyňka Průši bylo použito operativně pátracích prostředků mimo získání údajů o telekomunikačním provozu, budeme-li za ně považovat data sdělená poskytovatelem zmíněné webové služby www.parlamentnilisty.cz.

Na základě dostupných informací, závěru znalce z oboru zdravotnictví odvětví psychiatrie (který tvrdí, že resocializace je dobrá, v budoucnu by nepřistoupil k realizaci výhrůžek a jeho pobyt na svobodě není nebezpečný) a v neposlední řadě odůvodnění odsuzujícího rozsudku (který považoval za dostatečné podmíněný trest odnětí svobody mimořádně snížený pod minimální hranici a aktivní dohled probačního úředníka do doby, kdy vysloví, že se Zbyněk Průša osvědčil a bude se na něj tak hledět jako na neodsouzeného), lze prohlásit, že Zbyněk Průša se podobné trestné činnosti již nedopustí. Na to též svědčí fakt, že s orgány činnými v trestním řízení spolupracoval. V době vyřčení rozsudku již byl

opět zaměstnán, což pocit selhání utlumilo, a tak do doby, než se dostane do obdobné situace je riziko recidivy nulové. Pokud se opět do podobně tíživé situace dostane pak toto riziko hodnotím jako minimální s ohledem k jeho účasti na trestním řízení v popisované věci a tím získaným poznatkům, že by měl více vážit důsledky svého jednání, které si vzhledem ke svému intelektu jistě odnesl.

4.6 Jiří Urbánek – teroristický útok a účast na teroristické skupině

Jiří Urbánek vycestoval v dubnu 2015 z České republiky přes Rusko na Ukrajinu. Jeho úmysl byl aktivně podpořit separatistické skupiny usilující o odtržení části území Ukrajiny a vytvoření samostatného státního útvaru – Doněcké lidové republiky. Po svém příjezdu se na území proti stávající ústavě Ukrajiny nově vyhlášeného státu nechal vyzbrojit a vystrojil a nejméně do konce ledna 2018 se podílel na plnění vojenských úkolů jako strážní služba, hlídkování v určených oblastech, budování zákopů aj. Během svého pobytu se aktivně zapojil za použití střelných zbraní do bojů proti ukrajinským vládním jednotkám bránícím územní celistvost a státní svrchovanost Ukrajiny. V řadách vojensky organizovaných jednotek, nejprve 15. mezinárodní brigády „Pjatnaška“ a posléze v řadách 100. brigády se účastnil přinejmenším bojů o města Marjinka, Spartak, Krasnohorivka, Staromichajlivka a Trudivske.

Městský soud v Praze dne 7. září 2021 pod č.j. 4 T 7/2021-836 uznal obžalovaného Jiřího Urbánka, stíhaného jako uprchlého, vinným ze spáchání zvláště závažného zločinu teroristický útok podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku a závažného zločinu účasti na teroristické skupině podle § 312a odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku a odsoudil jej k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 20 let.

Jiří Urbánek, v době rozsudku 48 letý občan České republiky, již 13x trestán zejména za majetkovou trestnou činnost a opakovaně odsouzen i k nepodmíněným trestům. Z Ukrajiny se vracet nehodlá. Byl si vědom, že sloužit v cizí armádě bez svolení prezidenta České republiky jako její občan je zapovězeno, při případném návratu očekával, že bude sledován nebo krátce ve vazbě. Vysloužil si přezdívku „Begemot“, což je vzhledem k jeho postavě powerlifera přiléhavé označení. Údajně dříve působil jako soukromý strážce

v zemích jako Dominikánská republika, Jihoafrická republika, Kypr.

Způsob jednání byl relativně dobře naplánovaný, pouze se mu po nějaký čas nedařilo překročit frontovou linii. Později se angažoval v hlídkování na frontě, průzkumu apod. Byl aktivní na svém facebookovém účtu, kde zveřejňoval své příspěvky, fotografie, ale také konverzoval s dalšími osobami, které lákal k následování, sháněl příspěvky. Motivací k jeho činu bylo zřejmě jeho politické přesvědčení, vidina hrdinství a uznání v nově vznikající proruské „republice“, možnost nového začátku, útěk před spravedlností, dluhy, realizace jeho násilné povahy, na kterou svědčí nejen jeho zjev, ale působení v zahraničí jako osobní strážce pochybných klientů a jejich vymahač. Úmyslně se tedy v organizované (zločinecké) skupině účastnil akcí, při nichž docházelo ke ztrátám na životech i škodám na majetku s cílem přimět protivníka, vládu samostatného státu Ukrajina, aby strpěla odtržení části jejího území a přimět ji k uznání samostatného státu Doněcké lidové republiky.

Orgány činné v trestním řízení při objasňování trestné činnosti Jiřího Urbánka vycházely z informací získaných od provozovatele služby Facebook, neboť sám Jiří Urbánek se na této sociální platformě usvědčoval sdílením fotografií a komentářů, na jejichž základě nebylo pochyb, že se angažuje ve vojensky organizovaných jednotkách, 15. mezinárodní brigádě a po jejím rozpuštění v rámci 100. brigády, uniformou a charakteristickou stužkou se k této hlásí, jsou mu přiděleny zbraně (útočnou puškou AK74 ráže 5,45mm, samonabíjecí karabinou SKS-45 ráže 7,62, kulometem PK ráže 7,62 a dalšími) a popisuje dění na frontě. V komunikaci s některými dalšími osobami se Jiří Urbánek vyjadřoval k místům bojů, jichž se účastnil. Tehdy vyjmenovává Spartak, Marinku, Trudivske, Staromichajlivku. Také tvrdí, že odsloužil 12 měsíců bez dovolené. Pohrdlivě se vyjadřuje o některých jiných příslušnících separatistů – Eštu a Polák. První jmenovaný že je lhář a zbabělec, druhý pak že nikde nebojoval a pouze se fotí. Dále např. potvrdil, že se jednalo o jeho „úlovek“ v případě zveřejněné fotografie tří prostřelených přileb. Připojení ke službám Facebooku v předmětné době, kterých bylo celkem 416 přístupů z 61 unikátních IP adres, bylo skrze poskytovatele na území Ukrajiny.

Informace o Jiřím Urbánkovi se pak také daly nalézt v médiích, neboť se „válečným zpravodajcům“ věnoval a poskytoval jim rozhovory.

Dalším zdrojem informací o Jiřím Urbánkovi byly operační útvary bezpečnostní služby Ukrajiny. Z tohoto zdroje vyplývá, že se Jiří Urbánek v roce 2015 stal členem 15. mezinárodní brigády Pjatraška Doněcké lidové republiky a s tímto útvarem se zúčastnil bojových akcí vůči útvarům ozbrojených sil Ukrajiny nedaleko města Marijinka v Doněcké oblasti. V roce 2017 se nacházel na dočasně okupovaných územích Doněcké a Luhanské oblasti. V červnu roku 2020 si s Pavlem Botkou řečeným „Kavkaz“ otevřel v Doněcku nábytkové studio.

Také byla provedena podání vysvětlení rodinných příslušníků, přičemž ti pak u soudu uplatnili právo nevypovídat. Z provedených podání vysvětlení však jasně vyplývá, že Jiří Urbánek opustil Českou republiku, nachází se na Ukrajině, zasílal jim odkazy na vysílání ruské televize na jejichž záběrech byl. Nechal si posílat peníze skrze společnost Western Union.

V jiné leč skutkově podobné věci jako Jiří Urbánek obžalovaný Lukáš Nováček uvedl, že od července 2015 do února 2016 byl na Ukrajině v Doněcku, kde se setkal s dvěma Čechy, Jiřím Urbánkem a Pavlem Botkou, ti říkali, že byli na pozicích a chodili cvičit. Kriminální zpravodajství v případě Jiřího Urbánka úzce souviselo s prověřováním dalších podobných osob, které se boje separatistických jednotek tzv. Doněcké lidové republiky proti ukrajinské vládě v různé míře účastnili. Mezi nimi lze uvést osoby jako již zmíněného Lukáše Nováčka, Erika Eštu, Ivo Stejskala, Martin Soukup, Martin „Sojka“ Kepřt, Pavel „Kavkaz“ Botka a další.

Dále bylo provedeno znalecké zkoumání z oboru kriminalistika, odvětví balistika a odvětví pyrotechnika, munice a výbušniny. Závěry z tohoto zkoumání, kdy předmětem byly na facebookovém profilu Jiřího Urbánka zajištěné fotografie, zněl, že zbraně, které Jiří Urbánek na fotografiích měl při sobě, jsou vojenské zbraně k ničení živé síly, nelze však posoudit, zda se jedná o zbraně funkční.

Odvolací Vrchní soud v Praze 13. ledna 2022 pod č.j. 2 To 107/2021 odvolání obžalovaného zamítl, dospěl ke stejným závěrům jako nalézací soud a nadto v průběhu přezkumu zadal odborné vyjádření Ministerstvu obrany České republiky, které veskrze potvrdilo, že vzhledem k detailním informacím, které Jiří Urbánek sdílel, tyto musel získat na místě, zažít. Dále také uvedlo, že vzhledem k intenzivním bojům za užití těžké výzbroje, tanků, transportérů, dělostřeleckých nebo salvových prostředků, kterými separatistická uskupení disponovala,

docházelo k těžkým ztrátám nejen na straně bojujících sil, ale též ke kolaterálním škodám na straně civilního obyvatelstva.

Mimo kriminálního zpravodajství zprostředkovaného službami Ukrajiny nebylo v této věci zřejmě užito žádných operativně pátracích prostředků, zejména z důvodu, že odsouzený Jiří Urbánek se na území České republiky fakticky nezdržuje a tak orgány činné v trestním řízení jsou odkázány na mezinárodní spolupráci a činnost místně příslušných orgánů za podmínek stanovených jinými právními předpisy.

Budoucí vývoj jednání Jiřího Urbánka očekávám ve faktickém pokračování v činnosti, za níž byl odsouzen. Jednak z důvodu, že sám prohlásil, že vracet se do České republiky neplánuje a je si vědom faktu, že při návratu mu hrozí trest odnětí svobody do jeho téměř sedmdesáti let věku a dále i z důvodu aktuálně probíhajícího ruského vojenského působení na Ukrajině. Za předpokladu, že by se navrátil do rodné země, po vykonání trestu se již zřejmě nebude nacházet ve věku, kdy by hrozilo opakování podobné činnosti.

4.7 Závěry zkoumání případů č.1–č.6

Jak název napovídá, ve zbývajících částech této kapitoly dochází k syntéze informací vyplývajících z výše uvedených kazuistik a vlastním závěrům autora práce včetně návrhů k dalším opatřením a zvýšení efektivity nástrojů používaných nejen při objasňování projevů terorismu v podmínkách České republiky.

4.7.1 Případy trestného činu podpora a propagace terorismu

Pachatelé tohoto trestného činu v popisovaných případech byli muži dospělého věku mezi 21 a 38 lety. Oba (protože pro případ Jiřího Kantora se autoru práce nepodařilo obstarat tento druh informací) dosáhli středního vzdělání, začlenili se do pracovního systému a měli zaměstnání. Žádný z pachatelů nebyl před činem soudně nebo jinak trestán. Pouze Jan Silovský byl v minulosti psychiatricky léčen. V případě Jana Silovského hrála důležitou roli víra v islám a své jednání, resp. účel své cesty na území Islámského státu tajil. Zbylí dva pachatelé, Milan Jaroš i Jiří Kantor naopak veřejně propagovali čin pachatele, který se terorismu dopustil na věřících muslimech, oba jsou (nebo není zmínka, která by tvrdila opak) bez víry. Zatímco Milan Jaroš svůj čin provedl dá se říct zkratovitě, Jiří Kantor

v „oslavování“ pachatele útoků na Novém Zélandu pokračoval po jistou dobu a šířil jej nejen veřejně, ale také v několika soukromých konverzacích s osobami ze svého okolí, čímž vystupoval aktivněji a mohl tak způsobit relativně větší škody. Tomu ostatně odpovídá i výše jeho trestu. Internet a sociální sítě v jeho rámci měly vliv ve všech případech, zatímco u Jana Silovského se jednalo o zdroj informací/propagandy, které uvěřil, ve zbylých případech se jednalo o prostředek, skrze který byl čin spáchán. Ve všech popisovaných případech je vyloučené předchozí zaznamenání varovných signálů o blížícím se „útku“. Aby tomu tak nebylo, muselo by být zasaženo do práv garantovaných Ústavou České republiky, resp. Listinou základních práv a svobod, přičemž by muselo dojít k preventivnímu monitoringu činnosti na síti internet bez jakéhokoli předchozího podezření. To je však nemyslitelné nejen z hlediska práv a svobod osob, ale z důvodu nákladnosti na veškeré zdroje, které by stát na takovou kontrolu musel vynaložit. Mimoto by se jednalo o bezprecedentní odchýlení od demokracie, na druhou stranu existují výzkumy, které tvrdí, že obyvatelé zemí střední Evropy nejsou výrazně znepokojeni případným porušováním lidských práv a svobod, ke kterým dochází nebo by mělo docházet v souvislosti s protiteroristickými opatřeními.¹³⁴

K využití operativně pátracích prostředků ve zmíněných případech pravděpodobně nedošlo, neboť zaprvé chyběla informace o plánování (které ostatně ve dvou případech ze tří nebylo vůbec přítomno, činy byly veskrze reaktivní povahy) a dále z důvodu relativně jednoduchého jednání všech pachatelů, přičemž zajištění důkazních prostředků bylo možné dosáhnout jinými způsoby a prostředky (dožádání, záloha dat, domovní prohlídky, znalecká zkoumání...). Nebyla zjištěna žádná překážka, která by použití operativně pátracích prostředků za stávající úpravy mohla bránit mimo zásady subsidiarity. Tato zásada nicméně chrání dotčená práva a svobody osob před libovůlí vládnoucí moci, aby do těchto práv a svobod bylo zasahováno minimálně a co nejšetrněji. V případě skutečného podezření podloženého operativně získanými skutečnostmi by jistě, ať z důvodu kvality nebo pro ochranu většiny, umožnila zákonem stanovená práva a svobody omezit natolik, aby bylo možné podezření

---

¹³⁴ ŘIHÁČKOVÁ, Věra, ed. *Boj proti terorismu: globální výzva 21. století: The fight against terrorism: global challenge of the 21st century*. Praha: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2006. ISBN 80-86993-03-5. s. 10.

potvrdit či vyvrátit za užití operativně pátracích prostředků.

4.7.2 Případy trestného činu teroristický útok

Pachateli tohoto trestného činu byli v popisovaných případech opět vždy muži a v době páchaní byli ve věkovém rozmezí 41–70 let. Žádný z pachatelů nebyl vysokoškolsky vzdělaný (informace o vzdělání byla dostupná pouze k Jaromíru Baldovi, který má maturitu). Dva ze tří nebyli soudně ani jinak trestáni, pouze Jiří Urbánek byl recidivista na poli majetkové trestné činnosti, za kterou byl 13x souzen, mimo jiné i k nepodmíněným trestům odnětí svobody. Žádný z pachatelů nebyl psychiatricky léčen, pouze u Jaromíra Baldy byla zjištěna organická poškození osobnosti, což není v jeho věku 70 let výjimečné. Každý z pachatelů měl jinou motivaci. Jaromír Balda jednal ve strachu z uprchlíků islámského vyznání, Zbyněk Průša za stavu ovlivnění alkoholem při pocitu selhání po ztrátě obživy na území nezaměstnaností nechvalně proslulého Ostravska a Jiří Urbánek ve vidině nového smysluplného života. Způsob provedení byl ve dvou případech ze tří osobně a plánovaně, pouze Zbyněk Průša dlouhodobě frustrován jednal zřejmě impulzivně. Žádný z pachatelů nečekal dopadení a nepředjímal protiprávnost svého jednání (snad na Jiřího Urbánka, který mylně předpokládal pouze „sledování nebo krátkou vazbu“). Ze všech tří také pouze Jiří Urbánek věděl a očekával, že při své činnosti bude zraňovat a zbavovat života jiné osoby. Zbyněk Průša pouze takovým jednáním vyhrožoval a i znalec uvedl, že by k uskutečnění své výhrůžky zřejmě nebyl schopen přikročit. Jaromír Balda je pak specifický v tom, že ve své podstatě nedomýšlel důsledky svých činů, mylně a bláhově předpokládal, že vlaky před jím vytvořenou překážkou včas zastaví a nikomu se nic nestane. Dle závěrů znalců i provozovatele dráhy je chování vlakové soupravy po najetí na podobnou překážku vysoce rizikové a nelze předem odhadnout, jaké bude mít následky. Vzhledem k terénu v okolí železničních těles, kde Jaromír Balda vytvořil překážku spočívající v zatarasení cesty kmenem poraženého stromu, který je svahovitý, lehce mohlo dojít ke sjetí vlakové soupravy či jejímu převržení, což mohlo vyústit nejméně ve zranění přepravovaných osob a obsluhy. Dále je významné zjištění, že ani po odpykání části trestu a podmíněčnému propuštění se jeho pohled nezměnil, své jednání považuje za vlastenecké a nelituje jej.

Internet, média dostupná na této síti a aplikace využívající jej ke svému fungování

měla vliv v každém z posuzovaných příkladů. V případě Jaromíra Baldy v distribuci, resp. přijímání informací různé kvality o problematice přistěhovalectví, islámského terorismu apod. V případě Zbyňka Průši bylo internetu využito jako prostředku k dosažení cíle, tedy předání výhrušné zprávy adresátu, tehdejšímu ministru financí Miroslavu Kalouskovi. Jiří Urbánek internetu využil zejména ke sdílení informací o své činnosti, ale také ke shánění finanční podpory a svým způsobem k „verbování“ zájemců, kteří by se připojili k separatistickým jednotkám tzv. Doněcké lidové republiky, v nichž aktivně působil.

Ve všech případech je téměř vyloučené získání předchozích signálů o zamýšleném jednání pachatelů. Bylo užito termínu téměř, neboť Zbyněk Průša se účastnil veřejně přístupných diskuzí, z nichž byly jeho příspěvky administrátorem vymazávány z důvodů porušení etických pravidel a morálních norem. Pokud by administrátor při takové činnosti měl povinnost nebo alespoň uznal za vhodné dostupné informace sdělit Policii České republiky, pak mohlo dojít k určitému druhu „sledování“ Zbyňka Průši, nicméně to by mu zřejmě nezabránilo svou výhrušku vyslovit a odeslat. Navíc by to znamenalo značnou zátěž pro státní orgány, neboť jak vyplývá z vyjádření tehdejšího ministra financí Miroslava Kalouska, takových podobných e-mailů dostává do své schránky stovky ne-li tisíce, přičemž zpravidla žádná z nich netvoří základ pro reálnou hrozbu, neboť od slova je k činu daleko, obzvláště od anonymního odesilatele skrze relativně anonymní služby internetu. V případě Jiřího Urbánka jeho odchodu do zahraničí na Ukrajinu také nepředcházelo mnoho, snad jen jeho proruské cítění a sklony k fyzickému násilí. To samo o sobě ale nestačí a nemůže stačit k tomu, aby byla práva a svobody osoby omezena takovou měrou, aby mu bylo zabráněno vycestovat. Snad pouze předchozí kriminální minulost mohla značit, že ve svých 42 letech s trestnou činností zřejmě neskončí, nýbrž bude v ní pokračovat. Vzhledem k charakteru jeho dřívější trestné činnosti však nemohlo být reálně usuzováno o takovém záměru, jako spáchat teroristický trestný čin (což ostatně v podstatě netušil ani on sám). V případě Jaromíra Baldy mohlo a mělo být uskutečněno podání o jeho názorech a postojích a mohl být prověřován. Na to lze usoudit z množství korespondence s okresní koordinátorce hnutí SPD pro Mladou Boleslav, v níž se zmiňuje o způsobech jednání s přistěhovalci a muslimy naprosto nepřijatelným způsobem. Je však třeba opět podotknout, že od slova k činu bývá

daleko a v případě 70 letého muže se jeho vyjadřování dalo hodnotit jako reálně neškodné. Nicméně žádných podstatných skutečností by zřejmě nebylo bývalo dosaženo, svůj plán Jaromír Balda s nikým nekonzultoval, jednal z vlastní pohnutky. Využití operativně pátracích prostředků bylo v případě jejich použití v popisovaných případech účinné a dostatečné. Jedinou limitaci autor práce vidí v reálné nepoužitelnosti těchto prostředků v zahraničí (vyjma agenta, jehož nasazení také musí splňovat určité předpoklady) a tak je nutné se spíše spoléhat na výsledky kriminálního zpravodajství. Odposlech a záznam telekomunikačního hovoru vůči zahraničí je problematický, ne nemožný. Blíže však k této problematice tato práce z taktických důvodů nemůže více uvést. Zásadní výhodou při objasňování nejen teroristické trestné činnosti by bylo získání přístupu k alternativním způsobům telekomunikace (prostřednictvím různých aplikací jako WhatsApp, Signal, Telegram apod.), neboť poznatky o jejich využívání pachatelé ke komunikaci z důvodu zachování konspirace jsou stále častější, čímž se snižuje efektivita odposlechu a záznamu telekomunikačního zařízení. To však v současné době není z různých zejména technických důvodů možné.

Z hlediska právní úpravy autor práce nevidí v případě použití operativně pátracích prostředků zásadní problém. Jejich užití je běžné a úspěšné, dochází k němu v relativně nezměněných podmínkách delší dobu a v souvislosti s jejich použitím existuje i judikatura. Ačkoli autor by jako příslušník bezpečnostního sboru uvítal širší možnosti a méně přísné požadavky na aplikaci operativně pátracích prostředků, je si současně vědom lidských práv a svobod a jejich neporušitelnosti vyjma zákonem předpokládaných výjimek, což považuje za respektu hodné. Stát má tyto hodnoty chránit a neměl by je sám porušovat.

Závěr

Tato práce přinesla, věřím že komplexní, pohled na problematiku projevů terorismu v prostředí České republiky, případně páchané jejími občany. Poskytla definice terorismu, jak je chápán ve světě i u nás. Zabývala se procesem radikalizace, složkou motivace pachatele a postupy hodnocení pachatelova rizika užívanými v této době u stíhaných skutků, resp. jejich pachatelů. Shrnula český systém zajišťující bezpečnostní situaci v zemi s ohledem na teroristické činy a jejich pachatele a podala výklad skupin oprávnění i jednotlivých používaných prostředků kriminálního zpravodajství v širším smyslu. V praktické části se zabývala kazuistikou a deskripcí pachatelů vybraných případů moderní doby, jejich motivací pro čin a zhodnotila rizika, která pro společnost nadále tyto pachatele znamenají. Také přinesla pohled na průběh objasňování a vyšetřování těchto vybraných případů, aplikaci kriminálního zpravodajství i použití operativně pátracích prostředků a jejich výsledky, které byly soudy uznány a jež měly nesmírně důležitou roli v procesním řízení. Dále byly získané poznatky shrnuty a došlo ke zjištění, že nelze uvažovat o žádném „klasickém“ průběhu těchto pro společnost vysoce nebezpečných jednání ani o typických znacích, které pachatelé-teroristé vykazují.

Projevy terorismu uváděné v 1. díle 9. hlavy zvláštní části (českého) trestního zákoníku se dají považovat za nejzásadnější porušení lidských práv a svobod, jsou způsobilé ohrozit životy a zdraví skupin osob na určitém území včetně narušení ústavního zřízení, obranyschopnosti, územní celistvosti států a jejich hospodářské, politické a sociální struktury kdekoli na světě. Výjimkou nemusí být ani ohrožení plnění funkce mezinárodních organizací. Obecně se terorismus dá shrnout jako druh úmyslného násilného jednání, který ohrožuje právě zmíněné hodnoty chráněné zákonem. Motivací k takovému jednání může být takřka cokoli, od náboženského přesvědčení až po extremistickou formu „vlastenectví“, zapomenuta nemůže být ani patologická potřeba pachatele realizovat své násilné fantazie a touhy.

Lombrosova teorie rozeného zločince snad nabízela ve své době odpovědi na otázku pokládanou společností, proč se někteří uchylují ke zlu a škodí ostatním.

Protože kriminologická věda se od té doby značně rozvinula, nyní se všeobecně uznává, že žádný „gen zločinnosti“ neexistuje. Biologická predispozice sice hraje svoji roli, nicméně není hlavním faktorem, proč se někteří chovají „zle“. To dokazují četné kriminologické studie. Zločincem se člověk nerodí, ale působením různých vnitřních a zejména vnějších vlivů se jím stává. Není přitom většího zločinu než terorismu, který pro dosažení cíle jeho strůjců, ohrožuje nebo dokonce maří životy mnoha velmi často zcela nevinných lidských jedinců, způsobuje nezměrné utrpení, materiální škody, ohrožuje existenci stávajících státních zřízení atd. Pokud se lidský jedinec během svého života zločincem stává, vyvíjí se v něho, pak jednoznačně tato premisa platí i na osoby–teroristy, což je také potvrzováno vědeckými studii radikalizace.

Na prevenci a v boji proti terorismu se jednotlivé státy na základě přijatých a implementovaných mezinárodních smluv podílejí se svými zahraničními partnery a mezinárodními organizacemi jako je Interpol, Europol, Frontex a další. Bez patřičné oboustranné komunikace, dá-li se to tak říct, by tato činnost nebyla efektivní, protože existují zpravodajské kanály a zpravodajské prostředky, kterými se potřebné informace předávají. Jak je známo, bezpečnostní situace v sousedních státech má mezinárodní přesah, což dosvědčují události a opatření přijímaná v souvislosti se vznikem tzv. Islámského státu stejně, jako bezprecedentní vojenské napadení suverénního státu Ukrajina jednotkami Ruské federace. To si také vlády států v Evropě i jinde zcela jasně uvědomují a rozvíjejí spolupráci na minimalizaci rizik vznikajících z podobných světových událostí.

Budeme-li odlišovat použití operativně pátracích prostředků v širším smyslu od kriminálního zpravodajství (ač se tyto pojmy vzájemně prolínají a překrývají), jejich použití se v problematice terorismu výrazně neliší od prevence a objasňování ostatních druhů kriminality. Přesto zde existují jisté odlišnosti spočívající ve zvláštních oprávněních pověřených útvarů jako specifických nástrojů, které jim byly za tímto účelem svěřeny. Celkově lze prohlásit, že veškeré tyto nástroje jsou efektivní k potírání projevů terorismu, stejně jako je efektivní systém spolupráce angažovaných státních orgánů, alespoň v České republice, o čemž svědčí naše bezpečnostní situace.

Problém může činit soustavné zaznamenávání varovných signálů ve společnosti a identifikace potenciálních pachatelů, u nichž hrozí radikalizace, resp. riziko

přípravy a spáchání některého z teroristických činů. To může být dáno i tím, že trestní zákoník, zcela pochopitelně, postihuje i taková jednání jednotlivců, která nejsou pachatelem předem nijak promyšlená, nicméně nebezpečí, která je provází (určitá forma návodu a rekrutace nebo impuls pro zakládání extremistických skupin a vlastní jednoduchá řešení složitých sociálních a politických situací), jsou reálná a závažná a tím dochází k trestnému zásahu do chráněných hodnot a zájmů. Možnost čin spáchat a uniknout dopadení je ale téměř vyloučená. Jak vypovídá tato práce, často předem nelze předjímat pachatelovu pohnutku k činu a každý pachatel je svým způsobem unikátní, vlivem čehož není možné definovat typického „teroristu“.

Jako největší riziko terorismu spatřuji právě navození atmosféry strachu a nejistoty, který zhoršuje kvalitu života osob na určitém území a může vyústit ve změnu dosavadního směru rozvoje anebo dokonce destabilizaci samotného státního zřízení. S tím je spojené stále výraznější omezování práv a svobod osob na soukromí a soukromí přepravovaných zpráv, telefonních hovorů apod., za účelem zajištění bezpečnosti. Jedná se však o „nutné zlo“, neboť obrana vždy o krok zaostává před útokem. Proto považuji za bezpodmínečně nutné výhody, které pro pachatele (nejen terorismu) plynou z technologického pokroku a rozvoje tzv. duálních technologií, vyrovnat systematickou a důslednou činností orgánů všech států ve spolupráci s veřejností, implementací nových poznatků a způsobů odhalování rizik a v neposlední řadě kvalifikačním rozvojem pracovníků působících v bezpečnostní oblasti.

Současně s tím je nutné udržovat a rozvíjet spolupráci nejen s okolními státy a zajistit společnosti prosperitu a ochranu jejich svobod v co nejširší míře. Nadále je třeba důsledně monitorovat oblasti průmyslu zbraňového, chemického, ale i biologického a spojeného s užitím radioaktivních látek, bankovní sektor a podezřelé finanční toky, bezpečnostní situaci ve světě i u nás, ale i nálady ve společnosti, politické tendence a další.

Vzhledem k nepopíratelnému vlivu masových médií by stálo za zvážení, zda by nemohlo dojít k určité formě „cenzury“. Nemám tím na mysli faktické řízení veřejného zpravodajství vynucovaného státem, spíše jako rozvoj zpravodajské etiky a profesionalizaci reportáží, které by seznaly, že honba za senzací a sledovaností (čímž samozřejmě zpravodajské společnosti generují zisk) není

důležitá jako poskytování kvalitních, ověřených a nezaujatých informací. Ty by zajisté měly být neomezeně přístupné, ale pouze skutečnému zájemci o problematiku, nikoli široké veřejnosti jako je tomu doposud, neboť podsouványi informacemi v konzumentech budují „pokroucené“ představy a domněnky, vlivem čehož se společnost může radikalizovat. Nebýt toho, dá se usoudit, že k případům pachatelů Jaromíra Baldy, Jiřího Kantora, Milana Jaroše, ale zcela jistě i dalších, by nemuselo nutně dojít. To ale už přesahuje původní kriminalisticko-trestněprávní zaměření této práce.

Seznam použité literatury

Monografie:

- DANICS, Štefan. Radikalizace – formy, modely a bezpečnostní aspekty: Radicalisation - forms, models and security aspects. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2022. ISBN 978-80-7251-539-4.
- DIVINCOVÁ Romana. Manuál k prověřování a vyšetřování korupčních trestných činů Platné znění k 1. 12. 2013. Praha: Tiskárna MV ČR, p.o., 2013.
- DRMOLA, Jakub. Protidžihádistický vigilantismus v kyberprostoru. Brno: Masarykova univerzita, 2018. ISBN 978-80-210-8985-3.
- EICHLER, Jan. Terorismus a války na počátku 21. století. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8.
- FILIPEC, Ondřej. Fenomén terorismus: česká perspektiva. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5040-7.
- HÁKOVÁ, Lucie. Zločin a trest v kriminálním zpravodajství. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2021. ISBN 978-80-7338-190-5.
- JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-380-3.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo procesní: 5. aktualizované a doplněné vydání, podle stavu k 1.3.2018* Praha: Leges, 2010-2018. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-278-3.
- KARABEC, Zdeněk. Účinnost právních nástrojů proti organizované kriminalitě: (použití agenta). Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-099-1.
- MAKARIUSOVÁ, Radana. Globální terorismus a radikální hnutí. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-777-1.
- MAREŠ, Miroslav. Terorismus v ČR. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
- MICHÁLEK, Luděk. Kriminální zpravodajství jako nástroj kontroly trestné činnosti a zajišťování vnitřní bezpečnosti. Praha: Policejní akademie České

republiky v Praze, 2020. ISBN 978-80-7251-506-6.

- MICHÁLEK, Luděk. Zpravodajství a zpravodajské služby. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-428-2.
- MICHÁLEK, Luděk et al. Zpravodajské služby a zpravodajská činnost. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-725-9. s. 115–117.
- MIKŠÍK, Oldřich. Hromadné psychické jevy: (psychologie hromadného chování). Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0930-4.
- Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl devátý. [Praha]: Paseka, 2003. ISBN 80-7203-137-6.
- Ottův slovník naučný: ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl dvacátýpátý [Praha]: Paseka, 2002. ISBN 80-7203-385-9.
- ŘIHÁČKOVÁ, Věra, ed. Boj proti terorismu: globální výzva 21. století: The fight against terrorism: global challenge of the 21st century. Praha: Institut pro evropskou politiku EUROPEUM, 2006. ISBN 80-86993-03-5.
- SMOLÍK, Josef. Psychologie terorismu a radikalizace: jak se z beránků stávají vlci. Brno: Mendelova univerzita, 2020. ISBN 978-80-7509-723-1.
- ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 7., doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H. Beck, 2013. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-465-0.
- ŠTEINBACH, Miroslav. Zákon o Policii České republiky: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-193-6.
- TICHÝ, Vlastimil, Jiří KLOSE. Znalecký posudek... znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, k podání znaleckého posudku v trestní věci obž. J.B. [rukopis]. V Praze, 2016. Dostupné u: Krajský soud v Praze pod sp. zn. 3 T 60/2018
- VEGRICHTOVÁ, Barbora. Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2031-4.
- VEGRICHTOVÁ, Barbora. Terorismus a radikalizace v České republice: možnosti detekce rizikových osob. Praha: Grada, 2022. ISBN 978-80-271-3126-6.

Konferenční příspěvky:

- Perspektivy západní civilizace a pět let globálního terorismu: sborník z konference. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2006. ISBN 80-210-4003-3.

Zákonné a prováděcí předpisy:

- Nařízení ministerstva vnitra (NMV) č. 38 ze dne 15. srpna 2012, o nakládání se zvláštními finančními prostředky, ve znění NMV č. 29/2013, NMV č. 2/2015, NMV č. 4/2016, NMV č. 12/2007, NMV č. 29/2019, NMV č. 17/2020, NMV č. 8/2021, NMV č. 40/2021 a NMV č. 13/2022.
- Nařízení vlády č. 463/2013, o seznamech návykových látek
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších doplňků
- Zákon č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České republiky, ve znění pozdějších doplňků
- Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších doplňků
- Zákon č. 289/2005 Sb., o vojenském zpravodajství, ve znění pozdějších doplňků
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších doplňků

Rozhodnutí soudů:

- Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3038/07 ze dne 29. 2. 2008 (N 46/48 SbNU 549).
- Rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 34 T 16/2016 ze dne 24. 2. 2017
- Rozsudek Krajského soudu v Plzni č.j. 2 T 1/2020-205 ze dne 8. 7. 2020
- Rozsudek Krajského soudu v Praze č.j. 3 T 60/2018-2099 ze dne 14. 1. 2019
- Rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 40 T 4/2013 ze dne 19. 11. 2013
- Rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 48 T 4/2020 ze dne 27. 7. 2020
- Rozsudek Městského soudu v Praze č.j. 4 T 7/2021-836 ze dne 7. 9. 2021
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze č.j. 2 To 107/2021 ze dne 13. 1. 2022
- Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2014, sp. zn. Tpjn 301/2014
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 8. 2014, sp. zn. Tdo 885/2013

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2015, sp. zn. 11 Tdo 730/2015

Interní akty řízení:

- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 194 ze dne 18. prosince 2008, kterým se upravuje postup při použití agenta.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 197 ze dne 30. prosince 2008, kterým se upravuje postup při dožádání a provádění předstíraného převodu, ve znění Pokynu policejního prezidenta č. 80/2014.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 209 ze dne 30. prosince 2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení, ve znění ZPPP č. 39/2009, ZPPP č. 44/2013, Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 50/2015, PPP č. 167/2016, PPP č. 221/2019 a PPP č. 253/2022.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 16 ze dne 4. února 2009, kterým se upravuje jednotný postup příslušníků Policie České republiky při vyžadování použití zabezpečovací techniky, ve znění Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 167/2016 a PPP č. 297/2022.
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 186 ze dne 7. října 2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění ZZPP č. 139/2012
- Závazný pokyn policejního prezidenta č. 25 ze dne 12. února 2013, o krycích prostředcích, ve znění Pokynu policejního prezidenta (PPP) č. 241/2015, PPP č. 174/2016, PPP č. 62/2019, PPP č. 183/2019 a PPP č. 277/2022.
- Pokyn policejního prezidenta č. 19 ze dne 28. ledna 2015, o aplikačním programovém vybavení BLOKACE, ve znění PPP č. 6/2020 a PPP č. 82/2021.
- Pokyn policejního prezidenta č. 35 ze dne 15. února 2016, o krycích dokladech, ve znění PPP č. 238/2019.
- Pokyn policejního prezidenta č. 140 ze dne 9. července 2019, o využívání informátorů ve znění PPP č. 151/2021, PPP č. 239/2022 a PPP č. 277/2022.

Elektronické zdroje:

- Bis.cz: Terorismus [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/terorismus/>
- CIROKOVÁ, Kristina. První český terorista poprvé promluvil [online].

06.07.2021, 11 minut. [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/jsem-vlastenec-ne-terorista-jaromir-balda-je-z-vezeni-doma-a-promluvil-169016>

- Fbi.gov: Domestic Terrorism [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/file-repository/fbi-dhs-domestic-terrorism-definitions-terminology-methodology.pdf/view>
- Fbi.gov: Foreign Terrorism [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/USCODE-2009-title18/html/USCODE-2009-title18-partI-chap113B-sec2331.htm>
- Fbi.gov: Terrorism [online]. [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.fbi.gov/investigate/terrorism>
- Graff, G.M. (2016). The FBI's Growing Surveillance Gap. Politico [online]. 2016 [cit. 08.02.2023]. Dostupné z: <https://www.politico.com/magazine/story/2016/06/orlando-terror-fbi-surveillance-gap-213967/>
- Lex.europa.eu: Rámcové rozhodnutí Rady (EU) ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu (2002/475/SVV) [online]. [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002F0475:CS:HTML>
- Mvcr.cz: Definice pojmu terorismus [online]. [cit. 07.03.2023]. dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- Mvcr.cz: Bezpečnostní strategie České republiky [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-strategie-cr.aspx>
- Mvcr.cz: Strategie České republiky pro boj proti terorismu [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>
- Odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia České republiky. Prezentace [online]. [cit. 28.01.2023]. Dostupné v intranetu z: <https://pp-portal.pcr.cz/rmps/SitePages/DomovskaStranka.aspx>
- Policie.cz: Národní centrála proti terorismu extremismu a kybernetické kriminalitě [online]. [cit. 07.03.2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-terorismu-extremismu-a->

kyberneticke-kriminalite.aspx

- Vláda.cz: Bezpečnostní strategie České republiky 2015 [online]. [cit. 08.03.2023]. Dostupné z: <https://icv.vlada.cz/cz/ppov/brs/dokumenty/vyznamne-dokumenty-v-oblasti-bezpecnosti-ceske-republiky-18963/>
- Bezpečnostní strategie in web Ministerstvo vnitra [online] [cit. 08.03.2023] dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-strategie-cr.aspx>